

**T.C.
CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
ORTAÇAĞ TARİHİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**RADAVİ'NİN HAZA KİTABU FÜTÜVVETNAME
(MANİSA İL HALK KÜTÜPHANESİ 45HK 1137/7)**

Hazırlayan
Numan MERİÇ

Danışman
Prof. Dr. Nadir ÖZKUYUMCU

MANİSA
2013

Yüksek Lisans / Doktora tezi olarak sunduğum “*Rasulü'nin Haza Kitabı Fatımalara*” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

22/03/2013

Adı Soyadı

Numan MERİÇ

TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI

Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 17/07/2013 tarih ve 18/2 sayılı toplantısında oluşturulan jürimiz tarafından Lisans Üstü öğretim Yönetmeliği'nin 24. Maddesi gereğince Enstitümüz Tarih Anabilim Dalı Ortaçağ Tarihi Yüksek Lisans Programı öğrencisi Numan MERİÇ'in "Türkçe Fütüvvet-Nâmeler ve Anonim Hâzâ Kitâb-u Fütüvvet-nâme" konulu tezi incelenmiş ve aday 22/07/2013 tarihinde saat 14.30'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra, 60.. dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından jüri üyelerine sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin,

BAŞARILI olduğuna OY BİRLİĞİ
DÜZELTME yapılmasına * OY ÇOKLUĞU
RED edilmesine ** ile karar verilmiştir.

* Bu halde adaya 3 ay süre verilir.

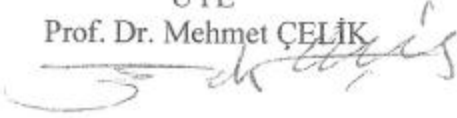
** Bu halde adayın kaydı silinir.

BAŞKAN
Prof. Dr. Nadir ÖZKUYUMCU
(Danışman)

*Not: Tezin adı: "Kaduninun" Haza Kitabı Fütüvvet-nâme (Memn.)
ii Halk Ktp. 45 Hk 1137/7 şeklinde değiştirilmesi uygundur*

ÜYE
Prof. Dr. Mehmet ÇELİK

ÜYE
Prof. Dr. Kenan ERDOĞAN

Evet Hayır
*** Tez, burs, ödül veya Teşvik prog. (Tüba, Fullbright vb.) aday olabilir

Tez, mutlaka basılmalıdır

Tez, mevcut haliyle basılmalıdır

Tez, gözden geçirildikten sonra basılmalıdır.

Tez, basımı gereksizdir.

T.C
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
ULUSAL TEZ MERKEZİ

TEZ VERİ GİRİŞİ VE YAYIMLAMA İZİN FORMU

Referans No	10009272
Yazar Adı / Soyadı	NUMAN MERİÇ
Uyruğu / T.C.Kimlik No	TÜRKİYE / 19834647114
Telefon	5325499856
E-Posta	numanmeric@hotmail.com
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	Radavi'nin Haza Kitabı Fütüvvetname (Manisa İl Halk Kütüphanesi 45 hk 1137/7)
Tezin Tercümesi	Haza Kitabı Fütüvvetname of Radavi
Konu	Tarih
Üniversite	Celal Bayar Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Bölüm	Tarih Bölümü
Anabilim Dalı	Ortaçağ Tarihi Anabilim Dalı
Bilim Dalı	Ortaçağ Tarihi Bilim Dalı
Tez Türü	Yüksek Lisans
Yılı	2013
Sayfa	0
Tez Danışmanları	PROF. DR. NADİR ÖZKUYUMCU 22004412702 PROF. DR. MEHMET ÇELİK 36676297680 PROF. DR. KENAN ERDOĞAN 25922581734
Dizin Terimleri	
Önerilen Dizin Terimleri	
Kısıtlama	Yok

Yukarıda başlığı yazılı olan tezinin, ilgilenenlerin incelemesine sunulmak üzere Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi tarafından arşivlenmesi, kağıt, mikroform veya elektronik formatta, internet dahil olmak üzere her türlü ortamda çoğaltılması, ödünç verilmesi, dağıtımı ve yayımı için, tezimize ilgili fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere hiçbir ücret (royalty) ve erteleme talep etmeksizin izin verdiğimi beyan ederim.

22.07.2013

İmza:

ÖNSÖZ

Türkçe Fütüvvet-nâmeler, Türk İslâm Tarihi ve kültürünün önemli eserlerinden olup, bu tarih ve kültürünün anlaşılmasında önemli kaynaklardır. Biz bu çalışmamızda genelde Türk İslâm Tarihi ve kültürünün bu önemli eserlerinden olan Türkçe Fütüvvetnâmelerin, özelde (çalışma konumuzu teşkil eden) er-Radavî'ye ait olan Fütüvvetnâmenin Manisa nüshasının Türkçe transkripsiyonunu yapmaya çalıştık. Bizi bu çalışmaya iten sâik, Türkçe Fütüvvet-nâmeler içerisinde benzerlerinde görülmeyen bollukta nüshaları olan er-Radavî Fütüvvetnâmesi'nin Manisa nüshasının en eski el yazma nüshası olmasıdır. Nitekim bu konuda çalışması olan sayın Ali Torun'un "*Türk Edebiyatında Türkçe Fütüvvetnâmeler*" adlı eserinin "*Radavî Fütüvvetnâmesi*" bölümünde, bu eserin Türkiyede'deki nüshalarını sayarken Manisa'daki nüshasına hiç değinmemesi, bizi bu çalışmayı yapmamıza daha da teşvik etmiştir. Sayın Torun'un bu Fütüvvetnâme'nin nüshalarının istinsah tarihlerini aktarırken verdiği tarihler, bizim ele aldığımız Radavî'nin Manisa nüshası olan Fütüvvetnâme'de geçen ve bizzat Radavî'nin kendisinin yazdığı tarih olarak söylediği tarihten daha ileri bir tarih olmaları, bizim çalışmamızın orijinal bir çalışma olarak ortaya çıkmasına vesile olacağına inancımız bizi daha da gayretlendirmiştir.

Biz bu çalışmamızı yaparken öncelikle er-Radavî'nin Manisa'da bulunan Fütüvvetnâme'sinin mikrofilmni alıp, Günümüz Türkçesine aktardık ve konularını inceledik. Daha sonra bu eserin tarihini, bilinen diğer nüshalarının tarihleri ile karşılaştırdık. Bu eseri, bilinen diğer nüshaları ile karşılaştırdığımızda, elimizdeki nüshanın diğerlerinden daha eski olması, bizi, bu çalışmanın, bu konuda yapılan çalışmalara ufak bir katkı ve yeni bir bakış açısı getirmesi ümidine sevk etmiştir. Bu sebepten bu çalışmayı yüksek lisans tezi olarak yapmamı danışman hocam Prof. Dr. Nadir Özkuyumcu'nun üstün katkı ve teşvikleriyle kararlaştırdık.

Bu çalışma bir giriş ve iki bölüm şeklinde ele alınmıştır.

Giriş bölümünde fütüvvetnâme ile ilgili "fetâ, fityân, fütüvvet, fütüvvetnâme, vb..." kavramları, fütüvvet anlayışının ortaya çıkışı ve gelişimi, kısaca tarihi, sosyolojik sebeplerini sıraladık. Bunu mütakiben Türkçe Fütüvvetnâmeler ile ilgili kısaca bilgi verilmiş, Radavî Fütüvvetnâme'si tanıtılmıştır. Ayrıca Radavî'nin hayatı hakkında da

bilgi sunulmuştur. Birinci bölümümüzde er-Radavî Fütüvvet-nâme'sinin Manisa nüshasının Türkçe transkripsiyonunu gerçekleştirdik. İkinci bölümde Radavî Fütüvvetnâme'sinin Manisa nüshasının orijinal metni yer almaktadır.

Bu çalışmamızın gerçekleşmesinde emeği geçen başta danışmam hocam Prof. Dr. Nadir Özkuyumcu'ya, Manisa İl Halk Kütüphanesi çalışanlarına, eşime ve emeği geçen herkese sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Numan MERİÇ

2013

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	
İÇİNDEKİLER	
GİRİŞ	1
Feta, Fityan, Fütüvvet ve Fütüvvetname Kavramları Hakkında	1
Fütüvvet Anlayışının Ortaya Çıkışı ve Gelişimi	2
Türkçe Fütüvvetnameler	11
MANZUM FÜTÜVVETNAMELER	13
Burgazî Fütüvvetnamesi	13
Şeyh Seyyid Hüseyin Fütüvvetnamesi	14
Radavî Fütüvvetnamesi	15
Hâce-i Cân Fütüvvetnamesi	16
MENSUR FÜTÜVVETNAMELER	17
Şeyh Eşref b. Ahmed Fütüvvetnamesi	17
Esrar Dede Fütüvvetnamesi	17
RADAVÎ ve FÜTÜVVETNAMESİ	18
Hayatı	18
Fütüvvetnamesi	19
Fütüvvetname'sinin Özellikleri	21
BİRİNCİ BÖLÜM	23
RADAVÎ'NİN HAZA KİTABU FÜTÜVVETNAME 'SİNİN	23
TÜRKÇE TRANSKRİPSİYONU	
İKİNCİ BÖLÜM	46
RADAVÎ'NİN HAZA KİTABU FÜTÜVVETNAME'SİNİN	
ORJİNAL METNİ	
SONUÇ	71
BİBLİYOGRAFYA	73

GİRİŞ

A- Feta, Fityan, Fütüvvet ve Fütüvvetname Kavramları Hakkında

Arapça bir kelime olan **fütüvvet**; kelime olarak kerem, sehâ, cömertlik, gençlik, yiğitlik, kahramanlık ve cesaret¹ manalarını ifade etmekle birlikte; mertlik, delikanlılık, fedakarlık², başkalarını kendine tercih etme³, eli açıklık, gözü tokluk, vergililik yani olgun kişilik gibi manalar da taşımaktadır⁴. Terim olarak fütüvvet ise; kişinin herkese yardım etmesi, haksızlığı önlemesi, kişinin aybını görmemesi, kötü söylememesi, mala, cana, onura el ve dil uzatmaması⁵ kulun, hakkın rızası için kendi vücudunu halkın menfaat ve istirahatına hasreylemesidir.⁶

Fütüvvet, Kur'an-ı Kerîm'de de geçen **fetâ** kelîmesinden yapılmış bir isimdir. Fetâ, yetmiş, bütün gençlik kuvvetine haiz genç adam⁷, fütüvvet erbâbı, fütüvvet yoluna girmiş kimse⁸ demektir. Çoğulu **fityân** gelir.

İyi, olgun ve huyları herkesçe beğenilen kişi demek olan eli açıklık, güven vericilik, alçak gönüllülük, doğruluk, iyilikseverlilik gibi meziyetleri olan fetâlar, eski çağlardan beri saygıdeğer kişiler idi⁹.

Fütüvvet, öncelikle gençlerin muhtaç olduğu bir disiplin olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun zamanla teşkilatlandığını görüyoruz¹⁰. Bu şekilde “fütüvvet” daha çok ticaret ve sanat erbabı arasında yaşayan bir “gençlik ülküsü” haline gelmiştir. Bu

¹ *Tasavvuf Lûgatı*, Hazırlayan: Dr. Câhid Baltacı , Elif Neşriyat, İstanbul 1981, 1. Baskı.

² *Ansiklopedik Büyük İslam İlmihali*, Redaksiyon ve Basıma Hazırlayanlar: Ahmet Debbağoğlu- İsmail Kara, Dergâh Yayınları 1980, Fütüvvet Maddesi.

³ a.g.e, Fütüvvet Maddesi.

⁴ Cemal Anadol, *Türk İslâm Medeniyetinde Ahilik Kültürü ve Fütüvvetnâmeler*, Kültür Bakanlığı Halk Kültürünü Araştırma Dairesi Yayınları:150, Gelenek- Görenek ve İnançlar Dizisi:10, Ankara 1991, s.1.

⁵ Anadol, a.g.e, s.1.

⁶ *Tasavvuf Lûgatı*, a.g.e, Fütüvvet Maddesi.

⁷ *İslâm Tarihi Ansiklopedisi*, Fütüvvet Maddesi, Türkiye Gazetesi Yayınları.

⁸ *Tasavvuf Lûgatı*, a.g.e, Fetâ Maddesi.

⁹ Neşet Çağatay, *Fütüvvetnâmeler Nedir, Niçin Düzenlenmişlerdir?* VIII. Türk Tarih Kongresi, C.II'den ayrı basım Ankara 1981, s.565.

¹⁰ Ahmet Debbağoğlu, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, C. III, İstanbul 1979, Fütüvvet Maddesi, s. 259.

yüzden fütüvvet, sâliklerin makamlarından bir makam, fakr ü fenâdan bir cüz ve velâyetten bir kısımdır denilmiştir¹¹.

Böylece “fütüvvet” kelimesi, temel olarak tasavvufa dayanan, ancak iktisâdi teşekkülleri de kavraması ve sanat erbabını teşkilâtlandırması bakımından ekonomik bir hüviyet de taşıyan ehl-i fütüvvet tarafından daha geniş anlamlara gelen bir terim olmuştur. Fütüvvet ehline göre mürüvvet; fütüvvetin esasıdır, fütüvvet ise mürüvvetin sonudur. Bu yüzden her mürüvvet ehli, fütüvvet sahibi değildir, fakat her fütüvvet ehli, mürüvvette en ileri dereceye varmıştır¹².

Anadolu’da esnaf teşkilatı olarak da ortaya çıktığı bilinen fütüvvet teşkilatına mensup olan kimselere **ahî** denilirdi. Bu yüzden fütüvvet kelimesi, ahîlik ile birlikte kullanılmaktadır. Ahîlik, dinî, İktisadî, tasavvufî, hatta askerî yönü olan önemli bir teşkilâtı¹³.

Fütüvvet erbabının adab ve erkanını, fütüvvet şartlarını anlatan mensur, kısmen de manzum eserlere **Fütüvvetname** denilmektedir. Fütüvvet ehlinin zaman içerisinde ihtisaslaşması ve değişik müesseseler teşkiline gitmesi neticesinde bu eserler de ihtisaslaşmaya paralel olarak genelden çıkıp, hususi bir gruba hitap eden kitaplar haline gelmiş, Kitab-ı Hiref, Risâle-i Habbazan, Risâle-i Hayyatân, Kitab-ı Sakka, Sakka-nâme, Tıraş-nâme vb. adlarla anılmaya başlanmıştır. Bu tür eserler her ne kadar değişik adlarla anılsa da Fütüvvet geleneğini anlatmalarından dolayı bunları da Fütüvvet-nâme olarak kabul ediyoruz¹⁴.

B- Fütüvvet Anlayışının Ortaya Çıkışı ve Gelişimi

Fütüvvet, Arapça bir kavramdır; fakat tamamen bir Arap teşkilatı değildir. İslâm’ın fetih gerçekleştirdiği yerlerdeki benzer teşkilatlar göz önünde bulundurulmadan kavrama bakarak teşkilatı Arap kökenli addetmek, bununla birlikte fetih gerçekleştirilen yerlerdeki teşkilatları da bunsuz düşünmek yanlış neticelere götürür.

¹¹ Tasavvuf Lûgatı, a.g.e, Fütüvvet Maddesi.

¹² Abdülbaki Gölpınarlı, *İslâm ve Türk İllerinde Fütüvvet Teşkilatı ve Kaynakları*, İstanbul Ünivertesi İktisat Fakültesi Mecmuası, C. XI. N.1-4, İstanbul. Ekim 1949- Temmuz 1950, s.6.

¹³ Tasavvuf Lûgatı, a.g.e, Fütüvvet Maddesi.

¹⁴ Doç. Dr. Ali Torun, *Türk Edebiyatında Türkçe Fütüvvet-nâmeler*, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1998, s.41.

Her devirde ve her toplumda mahiyetleri farklı olmakla beraber bir kahramanlık ülküsü ve üstün insan olan kahraman düşüncesi mutlaka vardır. İslâmı din olarak kabul eden toplumlarda kahramanlık ve cesaret ülküsüne "Fütüvvet", bu ülküyü taşıyana da "Fetâ" denilmiştir. Fakat tarih boyunca İslâm Dünyası'nda bu ideal insan anlayışının şekil değiştirdiği, yeni açılımlar, yeni kavramlar kazandığı görülmektedir. Doğal olarak, bunda en önemli etken, farklı kültürel ortamların doğması, siyasî şartların değişmesi, dinî anlayış ve düşüncedeki farklılaşmalardır¹⁵.

Fütüvvet teşkilatının tarihi, sosyal ve iktisadi gelişimi, İslâm'ın yayılmasına paralel bir görünüm arz etmektedir. İslâm, fetihlerle girdiği ülkelere müesseseleriyle gitmiş; bunun karşılığında gittiği ülkelerin müesseselerinden de bir şeyler almıştır. Bu karşılıklı alış-veriş neticesinde fikri yönünü İslâm/ İslâmlaşmış düşüncenin oluşturduğu; ancak yapı olarak İslâm öncesi antik kültürlerin tesirini taşıyan bir teşkilat ortaya çıkmıştır. Bu karşılıklı tesirler sebebiyle teşkilatın her İslâm ülkesindeki tezahürü de farklı olmuştur. Bunlardan hiçbiri, 14. asırda bütün İslâm ülkelerini karış karış gezmiş olan İbn-i Batuta'yı hayretler içerisinde düşürecek şekilde Anadolu'daki kadar kuvvet ve kudret bulamamıştır¹⁶.

İslâm öncesi devirde ve İslâm'ın ilk yıllarında Arapça'da yalnız ve tekil olarak fetâ, tek tek kişilerle alakalı bir erdem-fazilet olarak kullanılmaktaydı. O zamanlar bu özellikleri kendilerinde bulunduran kimseler bir birliktelik halinde olmayıp, tek tek kişiler olarak anılıyorlardı. Kuşeyri'nin H. III. asırda Nişabur'da bir fityan topluluğundan ve bunların bir reislerinin bulunduğu bahsetmesi bize başlangıçta tek tek kişilerle alakalı bir erdem olarak zikredilen fetâlığın H. II. asırdan itibaren bir topluluğa dönüştüğünü göstermektedir¹⁷.

Cahiliyye dönemi Arap toplumunda "fetâ" hem cömert, misafirperver, yardımsever, hem de asalet ve şecaat sahibi yiğit kişiyi ifade etmekte idi. Şecaat ve sahavet gibi iki meziyeti bulunan bu üstün insan, Arap toplumunda takdir edilen, saygı gören, övülen bir kişidir. Cahiliyye dönemi insanı, insanların veya çevresinin takdirini kazanmak ve şöhret sahibi olmak için cömertçe davranışlarda bulunurdu. Burada tabii şahsî menfaat sağlama gayreti gayedir. Bir ülkü söz konusu değildir.

¹⁵ Doç. Dr. Mikâil Bayram, *Ahi Evren ve Ahi Teşkilâtı'nın Kuruluşu*, Konya 1991, s.12.

¹⁶ a.g.e, s.3

¹⁷ Torun, a.g.e, s.4

Kur'an-ı Kerim'de "feta" kelimesi birkaç defa geçmekte, bu geçen yerlerde kelime, sadece yaş bakımından "genç adamı" ifade etmektedir. Fakat İslâm'da da sahavet ve şecaat iki makbul meziyettir. Cahiliyye döneminde sahaveti ile ün yapmış olan Hatem et-Tai'nin bu meziyetinin Hz. Peygamber tarafından övülmesi, onu sahavet bakımından Müslümanlar tarafından örnek alınması gereken bir insan kılmıştır. Tarih boyunca fütüvvet mesleği için sahavet bakımından Hatem et-Tai, şecaat bakımından da Hz. Ali örnek kabul edilip, örnek gösterilmişlerdir. Bu yüzden "La Fetâ illa "Ali" (Yiğit ancak Ali'dir.) sözü darb-ı mesel haline gelmiştir.

Şecaat ve sahavet İslâm dininde iki üstün meziyet olarak kabul edilmiş olmakla beraber, İslâm'ın ortaya koyduğu Arapça "îsar", Türkçe'de karşılığını "**digergamlık**" olarak ifade edebileceğimiz bir başka ideal kahraman anlayış vardır ki, Kur'an-ı Kerim'de **isar** sahibi kişi üstün insan tipi olarak gösterilir¹⁸. Bu insan başkasını kendi nefesine tercih eden, korkusuz, güçlülere göğüs geren, sabırlı, inancı bütün, Allah yoluna sıdk ile kendini adayan, yolunda seve seve canını veren, dünya hayatını hiçe sayan, her türlü gösteriş ve menfaat duygusundan uzak, sadece Allah rızasını gözetken kişidir. İlk müslümanlar arasında bu vasıflara haiz ideal kahramanların sayısı gayet çoktur. Gerçekten bu anlamda üstün kahramanlıklar göstermişlerdir. Bu yüzden de Kur'an-ı Kerim'de onlar hakkında övgüler bulunmaktadır.

İslâm dininin ortaya koyduğu bu ideal kahramanlık anlayışı, Cahiliye dönemi insanının fütüvvet (yiğitlik) ruhu ile kaynaşması, ilk müslümanlardaki cihad ruhu ve mücadele azminin doğmasını gerçekleştirmiştir. İlk müslümanlardaki bu mücadele ruhu ve cihad aşkı 30-40 sene gibi kısa bir zamanda İspanya'dan Hindistan'a kadar olan ülkelerin fethi ve İslâmın bu ülkelerde süratle yayılması sonucunu doğurmuştur. İlk müslümanların bu üstün başarıları, İslâm dininin ortaya koyduğu bu ideal ve örnek kahramanlık anlayışının tesirinin yanı sıra, Cahiliye Araplarının sabırlı, ağır çöl şartlarının doğurduğu zorluklara karşı direnme azim ve iradesi, macera düşkünü olmalarının da etkisi büyüktür. Bu dönemde fütüvvet daha çok askerî ve idarî bir mahiyet arzietmekte olup, İslam'ın ilk iki asrını kapsamaktadır¹⁹.

¹⁸ Prof. Dr. Muhammed Hamidullah, Aziz Kur'an, Haşr Sûresi, 9. ayet, Beyan Yayınları, İstanbul 2000, s. 693.

¹⁹ Bayram, a.g.e, s.12-13.

Gene İslâm öncesi Arap toplumunda sulh ve sükuneti korumayı, haksızlıkları önlemeyi amaç edinen "Hilfu'l-fuzul" veya "Hilfu'l-fudul" adıyla anılan bir teşkilatın (Şövalye grubu) mevcut olduğu bilinmektedir. Toplumdaki itibarlı kişiler bu örgüte üye idiler. Hz. Peygamberin de peygamber olmadan önce bu teşkilata katıldığı, peygamber olduktan sonra da bu teşkilatın faaliyetlerini övdüğü rivayet edilir.

Şüphesiz toplumdaki haksızlıklarla mücadele etmek, sulh ve sükuneti muhafaza etmek gayesiyle savaşmayı göze almak, yiğitlik ve fedakârlık isteyen bir iş ve âlicenaplıktır. Bu bakımdan "Hilfu'l-fuzul" veya "Hilfu'l-fudul" (Fadl adlı kişilerin andı)²⁰, fütüvvet (yiğitlik ve kahramanlık) duygusunun cahiliye döneminde Hicaz bölgesinde bir teşkilat hüviyeti almış şeklidir. Hz. Peygamber'in gerek bizzat kendisinin bu oluşumun üyesi olması, gerek bu oluşumun faaliyetlerinden övgüyle söz etmesi, bu Cahiliye devri kuruluşunun İslâm'dan sonra da devam etmiş olacağı, İslâmî dönemde bu ülkünün daha da gelişerek, yeni boyutlar kazanarak İslâmî bir mahiyete dönüşeceği tabiidir²¹.

Fütüvvete benzer ilk kuruluşlar, Abbasî'lerin hükümdar-hilâfetin başına geçip, Türkistan ve Horasan'dan getirdikleri Türk esirlerinden kurdukları askerî birliklerin güçlü ve imtiyazlı bir konuma gelmelerine halkın tepki göstermesiyle ortaya çıkmaya başlamışlardır²².

Toplu olarak örgütlenerek karışıklıklarda kundakçılık eylemlerinde bulunanların "ayar", çoğul olarak "ayyarun" (kanun tanımayan- kanun dışı toplum), "erbaş"(haydut), "şatır", çoğul olarak "şuttar" (kurnaz), Selçuklular devrinden yani XI. yy'dan başlayarak da "rind" çoğul olarak "rünüd" diye anılmaktadır²³.

Bu kanun dışı örgütler, genel olarak belli bir mesleği ve belli bir durumu olmayan, menfaat temin etmek isteyen yağma zevkli kimselerden oluşmaktaydılar. Bu kişilerin çıkardıkları karışıklıklar zaman zaman büyük başarılar da elde etmelerine sebep olmuşlardır. Bunlar, güçlü yöneticiler zamanında pusar, gizlenirler, durumu elverişli gördüklerinde ise yağmalara girişirlerdi. Bunun yanında dikkati çeken bir husus da bu kişileri **şurta** (polis) birliklerine girmek istemeleri idi. Bu sayede bu kişiler, düzenli bir

²⁰ M.Âsım Köksal, *İslâm Tarihi*, 1.cilt, İstanbul 2004, s. 102.

²¹ Bayram, a.g.e, s.14.

²² Anadol, a.g.e, s.8

²³ Neşet Çağatay, *Bir Türk Kurumu Olan Ahilik*, Ankara 1974, s. 9-10.

gelire kavuşarak, hükümet kuvvetleri içersinde dün dostları olan kimselere karşı savaşmaya başladılar²⁴.

Emeviler devrinde Irak çok kanlı olaylara sahne oldu. Hz. Ali ile Muaviye çatışması, Hz. Hüseyin'in şehid edilmesi ve Hz. Hüseyin'in öcünü almak için girişilen savaşlar hep bu bölgede cereyan etti. Çoğunluğu İranlı olan ve kendilerine Mevâli denilen bu bölge halkı birçok defalar Emevîler'e karşı isyan ettiler. Her defasında bu isyanlar çok merhametsiz ve kanlı bir şekilde bastırıldı ve katliamlara girişildi. Nihayet Ebu Müslim el-Horasanî başkanlığında Emeviler'e karşı başlatılan ayaklanma ve bu ayaklanmada Horasan ve Irak'ta cereyan eden kanlı olaylar, arkasından Emevî iktidarına son veren Abbasîler'in kin ve nefret dolu intikam duygusu ile Suriye ve Filistin'de Emevîler'e karşı giriştikleri katliam hareketleri sürüp gitmiştir. Bütün bu olayların müslümanların ruhunda ve toplumun vicdanında derin yaralar açtığı, psikolojik çöküntülere sebep olduğu muhakkaktır.

İşte böyle bir siyasî ve sosyal ortam tabii olarak insanların af ve merhamet duyguların inkişafına, sevgi ve acıma hislerinin kabarmasına, kısacası insan fıtratındaki mistik duyguların gelişmesine ve hatta insanların mistikleşmesine yol açar. Hayata karşı bezginlik onları dünyadan el, etek çekmeye yöneltir. Şiddet ve baskı rejimleri karşısında çaresiz kalan ve kurtuluş ümidini yitiren insanları, bu insanî duygular üzerinde derin derin düşünmeye ve onları işleyip yaymaya yöneltir. Emeviler'in şiddetli fikrî, siyasî baskıları ve muhaliflerine karşı merhametsiz tutumları karşısında çaresiz kalan, zulme uğrayan Irak halkı arasında bir "Mehdi" (esrarengiz kurtarıcı) inancının doğmasına, Abbasiler'in insafsız tutum ve davranışları, gerçekleştirdikleri zulüm ve şiddet altında ezilen, kurtuluş ümidi kalmayan Suriye ve Filistin halkı arasında da bir "Sufyan" (esrarengiz kurtarıcı) inancının doğmasına yol açmıştır. Iraklılar Mehdilerinin Hz. Ali soyundan, Suriyeliler ise Sufyanlarının Ebu Sufyan'ın soyundan olacağına inanmışlardır.

İslâm Dünyasında ortaya çıkan bu acıklı sosyal ve siyasi manzara, Tasavvufî düşüncenin doğması, ilgi görmesi, tutunup süratle yayılmasının en önemli sebeplerinden biri olduğu gibi, yukarıda tarifini sunduğumuz hümanist Fütuvvet anlayışının doğmasının da en önemli sebebi olarak görünmektedir. Bir ölçüde İslâm toplumunun içine düştüğü sosyal, kültürel ve siyasî ortamın tabii sonucu olarak bu Fütuvvet hareketi doğup gelişmiştir. Irak ve İran halkının Emevilere karşı sürdürdükleri mücadele bir

²⁴ Anadol, a.g.e, s.9.

yönüyle de Hz. Ali ve oğullarının hakkını ve intikamını almaya yönelik idi. Fütüvvet ehli arasında Hz. Ali'ye özel bir önem atf edilmesi ve saygı duyulmasının sebebi de burada aranmalıdır. Aynı şey tasavvuf için de geçerlidir.

Bu ikinci devirde fütüvvet ehlinin birtakım sınıflara ayrıldıkları, bir kısmına "Ayyar" (Çoğulu Ayyarun), bir bölümüne "Şatır" (Çoğulu Şuttar), asker olanlarına "Sipahi" dendiği gibi, bazen sofîlik ve fütüvvetin iç içe ve aynı sıfatları haiz olmalarından dolayı Sofî sözü ile fütüvvet ehli veya fütüvvet ehli sözü ile de Sofinin kasd edildiği de olmuştur. Nitekim pek çok mutasavvıflar fütüvveti tasavvufun bir şubesi veya tasavvufda bir makam olarak görmüşler ve tasavvufa dair eserlerinde bir bab veya fasılda fütüvvetden bahs etmişlerdir. İlk önce Horasan ve Maverâünnehir'de Hicri III. Asrın başlarından itibaren fütüvvet ülküsüne bağlı kişilerin teşkilatlandıkları ve kendi aralarında guruplara ayrıldıkları bilinmektedir. Bu grupların "Reisü'l-fityân" veya "Reisü'l-ayyârın" denilen başkanlarının emri altında sosyal siyasî ve askerî olaylarda aktif rol oynadıkları görülür²⁵.

Ayrıca yukarıda bahsettiğimiz gibi bu başıboş ayar, erbaş, şatır, rind olarak adlandırılan kimselerden kamu işlerinden yararlanılmaya başlanması, bu kimselerin bir ahlakî disipline sokulmaları mecburiyetini doğurdu. O zaman kendilerini toplum ahlâkını düzenlemekle görevli sayan, bu yönde çalışan bazı tasavvuf ve tarikat kuruluşları, bu kuralları tespit etmede büyük rol oynadılar. İşte o zaman fütüvvet ehli ortaya çıktı. Ayarların yerini; cüvan-merd, yiğit, er, sabırlı, sözünde durur, namuslu, dürüst kişiler aldı. İşte bu rûh, Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslâmlaşmasını sağlayan "**Alp Erenler**"i ortaya çıkardı²⁶.

VI (XII). asrın sonlarına doğru, fütüvvet grupları çeşitli gruplara ayrılıyor, farklı dinî (Mezhebi) ve tasavvufî zümreler halinde bulunuyorlardı. Faaliyet sahaları da farklılık gösteriyordu. Bunun sonucu olarak, farklı mezhep mensubu fütüvvet grupları arasında farklı düşünüş, anlayış ve yaşayış oluşmuştu. Farklı şeyh ve liderlere bağlılık da fütüvvet birlikleri arasında meşrep farklılığını doğurmuştu.

34. Abbasî Halifesi en-Nâsır li-Dinillâh (Hilâfeti: 575-622/ 1180-1225) bazı siyasî emellerini gerçekleştirmek için fütüvvet birliklerinden yararlanmak amacıyla İslâm dünyası fütüvvet oluşumlarını yeniden organize etmiş ve yeni bir temele oturmuştur.

²⁵ Bayram, a.g.e, s.17-18.

²⁶ Anadol, a.g.e, s.10.

Böylece Fütüvvet Harekatı yeni bir mahiyet kazanmış ve yeni bir gelişme tarzı göstermeye başlamıştır.

Hicri IV. asra gelindiği zaman Abbasî Halifeliği dinî ve siyasî iktidarını yitirmiş bulunuyordu. Şii Büveyh Oğulları Devleti (320-347/932-1055) Bağdad'ı işgal etmiş, Abbasî Halifeliği'ni emirleri altına almış bulunuyorlardı. Bu durumda Abbasî Halifeliği'nin dinî olsun, siyasî olsun İslâm Dünyası üzerinde hiçbir fonksiyonu kalmamıştı. Abbasîleri bu durumdan Selçuklular kurtardı. Büyük Selçuklu Sultanı Tuğrul Bey 448 (1055) yılında Bağdad'a girerek Halife el-Kaim bi-Emrillah'ı Büveyhîler'in elinden kurtardı. Bu tarihten sonra Abbasî Halifeleri, Büyük Selçuklu Devleti'nin himayesinde din işlerinin lideri olarak itibarlarını ve manevî otoritelerini devam ettirdiler. Dünya işleri (Dünya siyaseti) Selçuklu Sultanlarına verilmiş oldu²⁷.

Abbasoğullarının son zamanlarında imparatorluğu güçlendirme çalışmalarından olmak üzere Halife Nasır Lidinillah (hilafeti: h. 575-622 / M. 1180-1225) Horasan, Irak ve Suriye dolaylarında zaman zaman meydana gelen dinî - siyasi ayaklanmalara engel olmak için birtakım nüfuz odaklarına intisabı zaruri gördü. Bunun için 1182'de fetâların başkanı Ab-dulcebbâr elinden fütüvvet elbisesi giymek suretiyle fütüvvet tasından içerek fütüvvete intisap etti. Aynı zamanda devrin büyük sufisi Şihabeddin Ebu Hafs Ömerü's- Suhreverdi'ye tasavvuf - fütüvvet ve imâmiye akidelerini birleştiren bir fütüvvetnâme yazdırarak değişik gruplar içersinde yer alan fetâları tek bir merkezde topladı. Kendisini fetâların emir ve muktedâsı ilan etti²⁸.

Böylece teşkilat tasavvufî bir mahiyet de kazandı. Yapılan işlerin İslamiyet'e uygun olmasına gayret edildi. Bu teşkilatın çeşitli İslâm ülkelerine yayılması için ülkelerin sultanlarına elçiler gönderildi. Mısır Memlûklü sultanı, Türkiye Selçukluları sultanı, halifenin bu isteğine uyup, fütüvvet şalvarı giyenler arasındaydı. Böylece halife Nasır, halk arasında mevcut olan cömertlik, yiğitlik, delikanlılık duygularını fütüvvet adı altında teşkilatlandırarak saraylardan idare edilir bir hale getirdi. Bu vesile ile müslümanların halîfeye bağlılıkları daha da arttı.

Fütüvvet ehlinin ocaklarında ehil kimseler tarafından terbiye edilip, yetiştirilen gençler, İslam'ın ruhlara şifa olan nuru ile ışıklandılar. Peygamber Efendimizin örnek ahlakı ile şereflediler. Buralarda yetişen kimseler tamamen İslam'ın özüne vakıf olmuş, tasavvufî ahlak ile donanmış olarak ayrıldılar. Savaş meydanında can çekişirken

²⁷ Bayram, a.g.e, s.21-22.

²⁸ Torun, a.g.e, s.8-9.

verilen suyu, isteyen başka bir yaralıya rahatlıkla gönderebilen îsar sahibi Eshab-ı Kiram'ı örnek aldılar. Onlar gibi cömert olmaya çalıştılar. Tasavvuf ehli alimlerin nasihatlerini can kulağı ile dinlediler. Bunlar arasından seçilenler, çeşitli bölgelere gönderildiler. Oralarda da teşkilatlandılar. Ahî Evren, Evhadüddîn Kirmanî gibi yiğitler, Anadolu'ya geldiler. Cömertlik ve yiğitlik vasıflarını taşıyan Anadolu insanının bu duygularını birleştirdiler. Bilhassa esnaf arasında birliği te'sis ettiler. Bu faaliyetler, Konya'daki Türkiye Selçukluları Sultanları tarafından da desteklendi. Hatta koordine edildi. Saraya bağlı fütüvvetin Anadolu'ya girmesi, Sultan Birinci Keykavus'un halîfeye müracaatı île oldu. Bunun üzerine Sultan Keykavus, halîfe Nasır'dan fütüvvet libâsı aldı. Ondan sonra Birinci Alaeddîn Keykubâd zamanında halîfe Nasır'ın müşaviri Şihabüddîn Sühreverdî, Konya'ya elçi olarak geldi. Fütüvvetin Anadolu'da yayılmasında yardımcı oldu²⁹.

Fütüvvet Teşkilatı'nın Anadolu'daki gelişimi ise, Horasan, Maveraünnehir civarlarında İslamla şekillenen Türk boylarının Anadolu'yu ebedi yurt tutmak üzere teşkilatlı bir şekilde bu topraklara akmalarıyla şekillenmeye başlamaktadır. Bu teşkilatları Aşıkpaşazade; **Abdalân, Gâziyân, Bacıyân ve Ahiyân** olmak üzere dört grupta mütalaa eder. İslamî teşkilatlar olarak görülen bu müesseseler İslam öncesi Türk toplumunda görülen **Ata- Baba, Alp, Ak Sakallar** gibi birliklerin İslamlaşmış şekillerinden başka bir şey değildir. Nasıl, **Ozan- Baksılar Âşık; Şamanlar Muskacı** olmuşsa, zikrettiğimiz Ata-Baba, Alp, Ak Sakallar da İslamlaşarak **Abdal, Gazi, Ahi** unvanları almışlardır³⁰.

Bilindiği gibi Osman Gazi'nin silah arkadaşlarından bir çoğu **Alp** unvanını taşıırken daha sonraki zamanlarda bütün bunlar **Gazi** adını taşırlar. Kısa sürede meydana gelen bu değişmeye şaşmamak gerektiği gibi bunların **Ahî** unvanını almalarına da şaşmamak gerekir.

Bunlara ilaveten söylemek gerekir ise; Anadolu'da Fütüvvet hareketi Abbasî Halifesi en-Nasır li-dinillâh ile siyasî ve kültürel temas geçilmesi ile başlamıştır. Bu siyasî ve kültürel temas ise Sultan I. Gıyasü'd-Din Keyhüsrev'in ikinci saltanatı döneminde olmuştur.

I. Gıyasü'd-Din ikinci defa tahta geçer geçmez hocası Malatyalı Şeyh Mecdü'd-Din İshak'ı cülusunu Abbasî Halifesi'ne bildirmek üzere Bağdad'a göndermiştir. Şeyh

²⁹ İslâm Tarihi Ansiklopedisi, Fütüvvet Maddesi, s.20.

³⁰ Torun, a.g.e, s.10-11.

Mecdü'd-Din, bu diplomatik vazifesi sırasında o yıl (601/1204) Bağdad üzerinden Hacc'a da gitmiş, dönüşte gene Bağdad üzerinden Anadolu'ya dönerken beraberinde birçok ilim adamı ve şeyhleri de getirmiştir. Muhyi'd-Din İbnü'l'Arabî, Şeyh Evhadü'd-Din el-Kirmanî, Şeyh Nasirü'd-Din Mahmud (Ahi Evren), Şeyh Ebu Ca'fer Muhammed el-Berzaî, Muhaddis Ebu'l-Hasan Ali el-İskenderanî, Arapgir'de medfun şeyh Hasan Onar bunlardan ilk akla gelen isimlerdir. Fütüvvet Teşkilatı'na mensup pek çok şeyh ve derişlerin Anadolu'da faaliyet göstermeleri ve Anadolu Selçuklu Sultanlarının bu şeyhleri himaye etmeleri sonucu fütüvvet ülküsü Anadolu'da yayılmıştır³¹.

Bu itibarla Fütüvvet Teşkilatının menşeyini ve gelişimini Arap tasavvurlarında değil, Türklerin İslamî kabul yolları olan Türk nüfusunun yoğun olduğu sahalarda aramak gerekir.

Diğer İslam ülkelerinde fityân, ayyâr, cüvan-merd gibi adlar alan fütüvvet ehli Anadolu'da **Ahî** bunun Farsça çokluk hali ile Ahiyân şeklinde anılmaktadır. Anadolu Ahi Teşkilatı, Anadolu Selçukluları zamanındaki siyasî ve kültürel münasebetler ve faaliyetler sonucunda Anadolu'da meydana gelen sosyal, kültürel ortamda kurulmuştur. O dönemde Ahi Evren Şeyh Nasirü'd-din Mahmud gibi hakîm ve bilge kişilerin rehberliği sonucunda Fütüvvet Teşkilatı'nın yapısı içinde **Ahilik** denilen ayrı bir örgüt teşekkül etmiştir. Tabii o dönemde Anadolu'daki sosyal, kültürel, siyasî, ticarî, sınaî ve hatta askeri ortam ve şartlarda Ahi Teşkilatı'nın kurulmasında etken olmuştur. Bu ortam ve şartlar Ahiliğin teşekkül edip belli bir istikamette gelişme göstermesine de sebep olmuştur³².

İşte bundan dolayı araştırmacılar, isme bakarak Fütüvvet Teşkilatını "**Ahilik**" olarak adlandırmışlardır. Halbuki hiçbir Fütüvvet-nâme'de bu mücerret manasıyla Ahilik kavramı geçmemektedir. Fütüvvet-namelerden öğrendiğimiz kadarıyla bunlar kendilerini **Ahîyan-ı Rum, ehl-i fütüvvet, ehl-i fütüvvet ve'l-mürüvvet, ehl-i hiref, ehl-i san'at** gibi adlarla anmaktadırlar.

Fütüvvet Teşkilatı, Anadolu'da tekamül itibariyle üç devre geçirmiştir: Bunlardan ilki XI. yüzyıldan XV. yüzyıla kadar devam eden "Geleneğe Dayalı Hayat" devresi; ikincisi XV. yüzyıldan XIX. yüzyıl sonlarına kadar devam eden "Loncalar ve Gedikler" devresi; üçüncüsü ise "Araştırma ve Yaşatma Çalışmaları" devresidir.

³¹ Bayram, a.g.e, s.27-28.

³² Bayram, a.g.e, s.29.

Teşkilat birinci devresinde bütün toplumu ihata edecek şekilde bir teşkilatlanmaya gitmiştir. Fütüvvetnâmelerde "Yedi Taife" diye anılan bu taksimata göre cemiyet yedi gruba ayrılmıştır. Her fert bu gruplardan birine mensubiyetinden dolayı teşkilatın mensubu addedilmiştir. Bu dönemin en karakteristik vasfı teşkilatta **Yol** Erkanı'nın hakim oluşudur. Zaman olarak Selçuklular devrine tekabül eder. Geçiş devri özellikleri taşımakla birlikte bu hayat tarzı I. Murat zamanına kadar devam eder.

I. Murattan itibaren teşkilat yeni bir safhaya girer. Fütüvvet ehlinin bir kısmı Yeniçeri Ocağı'nın tesisi ile askerleşir, ulema devlet hizmetinde vazife alarak memurlaşır, çiftçilerde de toprak sistemi ile devletin ücretlileri durumuna gelirler. Teşkilat mensuplarının bu toplu memurlaşmasından sonra Fütüvvet geleneği, bir müddet daha memurlaşmanın dışında kalan esnaf ve sanatkar arasında yaşamaya devam eder. Nihayet Fatih zamanında narh, ihtisap ağası tayini, Hıristiyan esnafla aynı mahalde toplanma mecburiyeti gibi tedbirler neticesinde bu son fütüvvet grubu da memurlaşır. Fütüvvet geleneği de bunlar arasında yaşayan merasimlere dönüşür. Bu dönemde Yol Erkanı'nından Bel Erkanı'na geçilmiş, Zaviyelerden çıkılıp Loncalar teşkil edilmiş; dest-i müzd (el emeği kâr haddi)'den narh'a; İhtisap Ağası, Yiğitbaşı gibi amirler ihdasıyla da oto kontrolden merkezî kontrole dönülmüştür. Bu mühim değişmeler aynı zamanda geleneğin sonu olmuştur.

Fütüvvet geleneği merasimlere müteallik unsurlarıyla esnaf ve sanatkar arasında yaşamaya devam etmişse de Cumhuriyet devrinde "Tekke ve Türbelerin İlgası" ile tamamen tarihe mal olmuştur. Bu dönem ise geleneğin üçüncü devresi olan "Araştırma ve Yaşatma Çalışmaları" dönemi olmuştur.

Fütüvvet Teşkilat'ının bu tekamül safhaları, siyasîlerle münasebetinden dolayı Selçuklu, Osmanlı ve Cumhuriyet devri olmak üzere üç ana başlık altında incelenebilir³³

C- Türkçe Fütüvvetnameler

Fütüvvet erbabının âdâb ve erkanını, fütüvvet şartlarını anlatan mensur, kısmen de olsa manzum eserlere *Fütüvvetnâme* denir.³⁴ Fütüvvetnâmeler, çok eski dönemlerden

³³ Torun, a.g.e, s.11-13.

³⁴ Torun, a.g.e, s. 41.

başlayarak faziletli, erdemli ve âlim kişilerin toplum düzenini ve güvenini sağlamak için topluma verdikleri öğütlerin, nasihatlerin formülleştirilmiş şeklidir.³⁵ Fütüvvet ehlinin zaman içerisinde ihtisaslaşması ve değişik müesseseler teşekkülüne gitmesi neticesinde, bu eserler de ihtisaslaşmaya paralel olarak genelden çıkıp, hususi bir gruba hitap eden kitaplar haline gelmiş, Kitab-ı Hiref, Risâle-i Habbazan, Risâle-i Hâyyatân, Kitab-ı Sakka, Sakka-nâme, Tıraş-nâme vb. adlarla anılmaya başlanmıştır. Bu tür eserler her ne kadar değişik adlarla anılsa da fütüvvet geleneğini anlatmalarından dolayı, bunlar da Fütüvvet-nâme olarak kabul edilmektedir.³⁶

Yüzyılların tecrübe ve birikim süzgecinden geçe geçe olgun, faziletli ve âhlaklı kişilerin kuralları halinde formülleşen bu fütüvvetnâmeler, XIII. yy'dan başlayarak örgütlenmiş başka topluluklar tarafından yönetmelik veya tüzük olarak kullanılmaya başlanmıştır. Fütüvvetnâmelerin gayesi topluma faydalı ve âhlaklı bireyler kazandırmak olduğundan dolayı, bu amaca hizmet eden diğer kurumlar tarafından fütüvvetnâmelerin bu ana ilkeleri alınarak, kendi yapı özelliklerine ait kuralları da ekleyerek yeni tipte tüzük ya da yönetmelikler meydana getirmişlerdir.³⁷ Anadolu coğrafyasında bugün için bilinen ilk Türkçe fütüvvetnâme XIII. yüzyıl ortalarında ve Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan önceki zamanlarda yazıldığı kabul edilmektedir. Bundan önce Anadolu coğrafyasında telif fütüvvetnâmeler görülmekle birlikte, bunlar Arapça-Farsça olarak telif edilmişlerdir.³⁸ Esas konumuz Türkçe fütüvvetnâmeler olduğu için biz burada kısaca Türkçe fütüvvetnâmeler hakkında bilgi vereceğiz.

Öncelikle fütüvvetnâmeleri iki ana başlı altında inceleyeceğiz. Birincisi *Manzum Fütüvvetnâmeler* ikincisi ise *Mensur Fütüvvetnâmeler*'dir.

³⁵ Anadol, a.g.e, s. 14.

³⁶ Torun, a.g.e, s. 41.

³⁷ Anadol, a.g.e, s. 15.

³⁸ Torun, a.g.e, s. 41-42.

1- MANZUM FÜTÜVVETNAMELER

a- Burgazî Fütüvvetnamesi

“Burgazî Fütüvvetnamesi'nin kütüphanelerimize intikal eden nüshalarının istinsah tarihi itibarıyla en eskisi Fatih Millet Ktp. Ali Emirî, Şeriyeye kısmı 1154/198 (Yeni kayıt numarası: 1352) numarada kayıtlıdır. İstinsah tarihi H. 913/M. 1507'dir. A. Gölpınarlı bu nüshayı Ömer Lütfi Barkan elinde bulunan nüshadan da istifade ile "Burgazî ve Fütüvvetnâmesi" adıyla yayımlamıştır. Bundan başka yine aynı Ktp.'de 901 numarada 59 yapraklık bir nüsha daha mevcuttur.

Bayezit Umûmî Ktp.'nde 5481 numarada H. 1019/M.1610'da istinsah edilmiş bir nüsha ile aynı Ktp. 5482 numarada tarihsiz, Muhammed bin Hacı Moğultay bin Abdullah e'r-Rûmî istinsahı bir nüsha daha vardır.

Süleymaniye Ktp. Pertevniyal Bölümü 992 numarada Risale-i Fütüvvetnâme adıyla kayıtlı eser de Burgazî'nin bir nüshasıdır.

D.T.C.F Ktp.'nde A. 123 numarada H. 1194/M.1780'de Siyahî İbrahim b. Ahmet tarafından istinsah edilmiş nüsha ile aynı Ktp, M. Con 536 numarada kayıtlı iki nüsha vardır.

Bursa Eski Eserler Ktp. Hüseyin Çelebi B1. 9/2'de kayıtlı mecmuanın 15b - 86a yaprakları arasında Burgazî Fütüvvetnâmesi bulunmaktadır. İstinsah tarihi ve müstensihî belli değildir.

Müellifin esas adı Burgazlı Çoban Halil'in oğlu Yahya'dır. İsminde bulunan ve mensubiyetini ifade eden kelime müstensihler elinde tahrif olarak değişik şekillere girmiştir: Burgavî, Bur'avî, Bur'adî, Burgazî gibi. Bunlardan Burgazî dışında kalanlar muahhar nüshalarda oldukları için müellifin tam künyesi Yahya İbn-i Halil İbn-i Çoban Feta'l-Burgazî olması gerekir.

Burgazî, Fütüvvetnâmeye bir hamdele ile başlar. Fütüvvetin mana ve ruhu üzerinde durduktan sonra fütüvvetin derecelerinden, Hz. Musa'nın, Hz. Muhammed'in fetâlığında, Hz. Ali'ye bunun intikalinden bahseder.

Fütüvvet'in menşei hususunda "Adem-incir ağacı" kıssası, Hz. İbrahim ve Nemrut hadisesi, Yusuf-Zeliha ve Ashab-ı Kehf hadiseleri ile Hz. Ali'nin "Göz Kapama"sı gibi İslam tarihinde meşhur hadiseleri naklettikten sonra Fütüvvet'in kabul etmediği şahısları

ele alır, bunlarla ilgili ayet ve hadiselerden deliller getirir. Akabinde Fütüvvetin şartlarından; terbiye, ahî ve şeyhin vasıflarından bahseder, fütüvvet yollarını zikreder. Eser Ahi'nin sofrası, elbisesi; sofraya hizmeti, sema ve yüz yirmi edeb, makas alma, alından saç kesme, kuşak kuşanma gibi bahislerle sona erer.

Bu Fütüvvetnâme daha çok adab ağırlıklıdır. Erkan kısmı oldukça kısa ve geneldir.”³⁹

Bu Fütüvvetnâme Sayın Cemal Anadol tarafından *Çobanoğlu Fütüvvetnâmesi* olarak zikredilmektedir. Ve Sayın Anadol, bu Fütüvvetnâmeyi Anadolu’da yazılmış en eski Türkçe Fütüvvetnâme olarak kabul etmektedir.⁴⁰

b- Şeyh Seyyid Hüseyin Fütüvvetnamesi

Bu Fütüvvetnâme de Gölpınarlı tarafından neşredilmiştir. Gölpınarlı bu Fütüvvetnâme'yi neşre hazırlarken ancak üç nüshasının bulunduğunu bildirmektedir. O'na göre Ankara Maarif Ktp. 0.355/1-3 numarada kayıtlı Mecmua'nın 73b-120b yaprakları arasında bulunan nüsha en eski nüshadır. Yazı, kağıt, cilt bakımından XV., XVI. yüzyıla ait olduğu tahmininde bulunur. Aynı Ktp. 482/1 numaradaki nüshayı da nihayet XIX. yüzyılın ikinci yansında birinci nüshadan istinsah edilmiş nüsha olarak tarif eder.

İst. Belediye Ktp. Muallim Cevdet kitapları arasında 40 numaralı Mecmua'nın 67-157. yapraklarındaki nüshanın da H.1282/M.1865'te Ahmet Rıza tarafından birinci nüshadan istinsah edildiğini belirtir.

Gölpınarlı, bu Fütüvvetnâme'nin diğer nüshalarını görmemiştir. Gölpınarlı'nın bahsettiği nüshalardan daha sağlam olmak üzere Ank. Millî Ktp. A. 4225'te Nakşibendî tarikatından Derviş Ahmet İstanbulî'nin istinsah ettiği bir nüsha mevcuttur.

Bundan başka Hacı Bektaş İlçe Ktp. 533 numarada ve 216-217 (482) numarada olmak üzere iki nüsha daha mevcuttur. Bu son nüsha yakın zamanlara ait olup okuma hataları ve müstensih ilaveleriyle oldukça bozuk bir nüshadır.

Müellifin künyesi Şeyh Seyyid Hüseyin İbn-i Şeyh Seyyid Gaybî'dir. Burgazî'den sonra elimizde mevcut ikinci Türkçe Fütüvvetnâme'dir. Müellif hakkında pek fazla malumatımız olmamakla birlikte Fütüvvetname'deki Fatih Sultan Mehmet (1451-1481)

³⁹ Torun, Türk Edebiyatında Türkçe Fütüvvet-nâmeler, s. 49-50.

⁴⁰ Anadol, Türk-İslâm Medeniyetinde Ahilik Kültürü ve Fütüvvetnâmeler, s. 28.

için yazılan medhiyeye bakarak onun Fatih devrinde yaşadığına ve Fütüvvetnâmenin de bu zamanda yazıldığına hükmedebiliriz.

Şeyh Seyyid Hüseyin Fütüvvetnamesi, Burgazî'ye nazaran daha çok erkan ağırlıklıdır. Bunun sebebini ise teşkilatın Anadolu'daki tarihî durumunu incelerken işaret ettiğimiz gibi bu devirde fütüvvet geleneğinin çözülmesine, buna karşılık imparatorluğun ihtişamına paralel olarak geleneğin de şatafata, gösterişe bürünmüş olmasına bağlayabiliriz.

Fütüvvetnâmede Şi'a-İmamiye inancı tesirleri bulunmakla birlikte, müellifin Hz. Ali ve onun ahfadına karşı beslediği muhabbet her hangi bir müslümanınkinden farklı değildir.

Eser, hamdele ile başlamakta, padişaha methiye ve kitabın yazılma sebebi onu takip etmektedir.

Fütüvvet Geleneğinde “**Çâr-Pîr**” olarak bilinen Hz. Adem, Hz. Huh, Hz. İbrahim ve Hz. Muhammed'e fütüvvetin nasıl geldiği ve ne şekilde intikal ettiği, bunlarla ilgili İslam tarihinde şöhret bulmuş kıssalarla nakledilir. Burgazî'de bulunmayan ve Hz. Muhammed'in Ali'ye şed kuşatıp velî ve vasî tayin ettiği Gadîru Hum hadisesi, Hz. **Ali'nin "On Yedi Kemer-Beste"si**, kardaşlaşma, helva bahisleri mufassal bir şekilde bu Fütüvvetnâme'de yer alır.

Seyyid Hüseyin; bey'at, kardaşlaşma, şed, helva pişirme ve gönderme gibi merasimleri en ince teferruatına kadar anlatır. Bilahare fütüvvetin şartları, yüz yimi dört edep -ki bu husus Burgazî ile ortaktır- nakledilir. Eser, bazı سوال-cevap başlığıyla sona erer.”⁴¹

c- Radavî Fütüvvetnamesi

Çalışmamızın ana konusu olan bu Fütüvvetnâme bir sonraki bölümde tafsilatlı olarak ele alınacağından dolayı burada sadece ismini zikretmekle yetiniyoruz.

⁴¹ Torun, Türk Edebiyatında Türkçe Fütüvvet-nâmeler, s. 50-51.

d- Hâce-i Cân Fütüvvetnamesi

“Eserin bu gün için bilinen iki nüshası mevcuttur. Bunlardan ilki Türk Dil Kurumu Ktp. A/332 numaralı Mecmu'a'nın 1-151. sayfaları arasında olup Bahru'n-Nihâye adını taşımaktadır. Bunun hemen akabinde Radavî'nin daha evvel işaret ettiğimiz Fütüvvetnâmesi bulunmaktadır.

Es-Seyyid İsmail b. İsmail tarafından 24 Zilhicce 1281 / M. 1865 tarihinde istinsah edilen bu nüsha oldukça sağlamdır. Müstensih, muhtemelen Radavî Fütüvvetnâmesi'nde görüldüğü gibi müellif hattına veya ona en yakın nüshaya ulaşmış görünmektedir.

İkinci nüsha Ank. Milli Ktp. yazmaları A. 870 numarada kayıtlı olup 42 yapraklık bir nüshadır. Birinci nüshanın birinci kısmı ile üç ve dördüncü kısmında yer alan debbağ, başmakçı esnafı bölümlerini havidir.

Müellifin tam künyesi, Nesl-i Abbas Bursevi Hâce-i Cân Ali'dir. Müellif kendisini Hz. Muhammed'in amcası Abbas'a nisbet etmekte ve O'nun 41. kuşakta nesli olduğunu ifade etmektedir. Bu sebeble Nesl-i Abbas sıfatını kullanmaktadır. Bu mensubiyetten dolayı diğer fütüvvetnâmelerin aksine bazı fütüvvet kollarını Abbas Hazretlerine bağlamaktadır.

Mezheb olarak Hanefî mezhebine ve sünni inançlara bağlıdır. Bunu "İmamımız İmâm-ı A'zam ve Muktedâ-yı Muazzam Mevlânâ Ebû Hanife-i Kufi Nu'man bin Sâbit" gibi ifadeleriyle zaman zaman belirtmektedir.

Künyesinden de anlaşılacağı gibi Bursalıdır. Ne zaman yaşadığı ve eserini hangi tarihte kaleme aldığı gibi hususlarda fazla bir malumat yoktur; ancak fütüvvetnâme'deki bazı kayıtlar bize bu hususta bir tahmin imkanı vermektedir. Müellif bazı meselelerde Şeyhü'l-İslâm Kemâlpaşa-zade Ahmed Şemseddin Efendi (İbn-i Kemâl) (Makamda bulunduğu tarih: 10. 1525- 16.4. 1534) ve Mehmed Ebu's-Su'ûd Efendi (Makamda bulunduğu tarih: 10.1545- 23.8.1574)'nin fetvâlarından istidlallerde bulunmakta, Radavî'nin Miftah-ı Dekayık'ına (telif tarihi: 1524) atıfta bulunmaktadır. Buna göre müellif eserin XVI. yy.'in ikinci yarısından sonra kaleme almış, bu asrın ikinci yarısı ile XVII. asrın başlama kadar bir ömür sürmüştür.

Müellif, eserini muhtelif fütüvvet gruplarının kendisine müracaat ve ricaları sonunda kaleme aldığını ifade etmektedir. Eseri, Radavî'den de istifade etmek suretiyle tarih kitaplarına, şer'î kitaplara ve halk etimolojisine müracaatla ortaya koymuştur.

Eser, on kısımdan ibarettir. Birinci kısımda bütün sanatlar hakkında genel bir bilgi verilmekte, bunu sırasıyla habbâz (ekmekçi) debbağ, başmakçı, cullahan, terzi, keçeci, kalaycı, sûzenger (iğneci), na'lband esnafı takib etmektedir. Bölüm başında o sanatın menşe'i, âdâb ve erkânı hakkında bilgiler verilmektedir. Her bölümde bazı klişe ifadelerin tekrarı (Adem kıssası, kaynakların zikri, eseri yazma sebebi gibi,) her bölümün ayrı ayrı risaleler olarak telif edildiği, bilahare tek bir kitapta toplandığı intibayı vermektedir.

Eserde koyu bir sünni temayül vardır. Bu yönüyle gerek Şeyh Seyyid Hüseyin ve gerekse Radavî Fütüvvetnâmelerindeki İmâmiye temayüllere tariz niteliği taşımaktadır.”⁴²

2- MENSUR FÜTÜVVETNAMELER

a- Şeyh Eşref b. Ahmed Fütüvvetnamesi

“Fuat Köprülü'den Yapı Kredi Bankası'na intikal eden yazmalar arasında 133 (107) demirbaş numarada kayıtlı Şeyh Eşref b. Ahmed'e ait 444 beyitlik manzum bir Fütüvvetnâme bulunmaktadır. 1452'den evvel yazıldığı anlaşılan bu Fütüvvetnâme'de daha çok fütüvvet ahlakı ve fütüvvetin bazı esasları işlenmektedir.”⁴³

b- Esrar Dede Fütüvvetnamesi

“Süleymaniye Ktp. Hacı Mahmut Efendi Bölümü 3741 numaralı Divan'ın 146b-153a yaprakları arasındadır.

⁴² Torun, Türk Edebiyatında Türkçe Fütüvvet-nâmeler, s. 54-55.

⁴³ a.g.e, s. 57.

Esrar Dede adıyla maruf Mevlevi Seyyid Muhammed b. Ahmed'in H.1211/M.1796'da telif ettiği, Derviş Bahrî 'nin H. 1255/M. 1839'da istinsah ettiği bu manzum Fütüvvetnâmede daha çok fütüvvetin ahlakî yönü işlenmektedir."⁴⁴

Ayrıca bu gruplandırmaların dışında kalan birçok fütüvvetnâmeler de mevcuttur. Bu fütüvvetnâmeler de, *Tercüme veya Hülasa Yoluyla Ortaya Konulan Fütüvvetnâmeler, Müellifi Belli Olmayan Fütüvvetnâmeler, Diğer Fütüvvetnâmeler* gibi başlıklar altında incelenebilir.⁴⁵ Ancak biz konumuzla alakalı olarak fütüvvetnâmeleri bu kadarlık incelemekle yetineceğiz. Ve esas konumuzu teşkil eden er-Radavî ve Fütüvvetnâme'sine geçiyoruz.

RADAVÎ ve FÜTÜVVETNAME'Sİ

1- Hayatı

Müellifin künyesi Seyyid-i Abdülmüftağir Muhammed bin Seyyid Alâeddin el-Hüseyni er-Radavî'dir. Hayatı hakkında fazla bir bilgimiz bulunmayan bu zat XV.yy. sonları ile XVI.yy. başlarında Bursa'da kadılık vazifesinde bulunmuştur. Mezheb itibariyle Şâfi olan bu zat, fütüvvet gruplarının ricaları neticesinde Miftahu'd-Dekâyık fi Beyâni'l-Fütüvvet ve'l-Hakâyık adlı fütüvvete dair eserini Eva'il-i sefer 931/ M. 1524'te tamamlamıştır. Bu eser fütüvvet ehlince Miftah-ı Dekâyık ve Fütüvvet-name-i Kebîr adlarıyla tanınmıştır.

Muhtelif fütüvvetnamelerdeki bazı kayıtlardan anlaşıldığına göre çok velüd bir kalem olan Radavî'nin bu eserinden başka İrşâd-ı Tâlibin adlı tasavvufi bir eseri ile Risâle-i Bayrak, Risale-i Habbazân gibi muhtelif risaleleri de mevcuttur.

Arapça ve Farsçaya da vukufiyeti aşikar olan Radavî, zaman zaman bu husustaki bilgisini ortaya koymaktan geri kalmaz. Söz gelişi Mizân ehlinde Türkçe olarak kaydettiği bir tercümanı bir başka bahiste "Şimdi de Farsi yazalım" veya "Arabi

⁴⁴ a.g.e, s.57.

⁴⁵ daha ayrıntılı bilgi almak isteyenler Doç. Dr. Ali Torun'un Türk Edebiyatında Türkçe Fütüvvet-nâmeler adlı eserinin 45-59 sayfaları arsına bakabilirler.

yazalum kitabımız müzeyyen olsun" demek suretiyle aynı tercümanı üç dilde şiirleştirir. Bu bir bilgi gösterisinden ziyade imparatorluk yapısının gereğidir.⁴⁶

2- Fütüvvetnamesi

“Fütüvvetnâme'nin diğer benzerlerinde görülmeyen bollukta nüshaları mevcuttur. Bu bolluk içersinde bir o kadar bilgi ve kavramlarda tahrifat vardır. Bunlardan iki tanesi aslına en yakın nüsha olarak görülmektedir.

Türk Dil Kurumu Ktp. A/332 numarada kayıtlı bulunan Mecmuanın 152-266 sayfaları arasında bulunan birinci nüsha Esseyid İsmail b. İsmail tarafından 24 Zilhicce 1281 (20 Mayıs 1865) tarihinde istinsah edilmekle birlikte asıl nüshaya en yakın nüsha olarak görülmektedir. Muhtemelen müstensih, asıl nüshadan veya ona yakın bir nüshadan istifade etmiştir.

İkinci nüsha ise Bursa Müzesi Ktp. E 54/85 numarada kayıtlıdır. Bu nüsha istinsah tarihi itibariyle diğerinden eski; ancak bazı eksiklikleri bulunmaktadır. İki nüsha arasında pek fazla büyük fark yoktur. Fütüvvetnâme'nin diğer nüshaları ve buldukları yerler şunlardır:

Ank. Genel Ktp. 560 numarada (Hacı Bektaş İlçe Ktp.'ne nakledilmiştir. Nu: 49(560) kayıtlı olan nüsha Radavî Fütüvvetnâmesi'nin iki bölüm halinde yeniden tasnifidir. Ketebe kaydından anlaşıldığına göre: İstinsah tarihi 23 Rebi'ul-evvel 1083 (M. 1672)'tür. Tarih olarak eski olmakla birlikte diğerlerine nazaran muhtasardır.

Yine Aynı Ktp. 142/2 numaradaki (Hacı Bektaş İlçe Ktp.'ne nakledilmiştir Nu: 17/142) mecmu'anın 9-130. sayfaları arasında bir nüsha daha mevcuttur. H. 1284/M. 1867'de istinsah edilen bu nüshada bilgiler son derece tahrifata uğramıştır.

Süleymaniye Ktp. İzmir Bölümü 337'de Muhammed b. Yusuf b. Muhammedi's-Selânikî'nin H. 1098/M. 1686'da istinsah ettiği bir nüsha bulunmaktadır.

Aynı bölüm 338 numaradaki nüsha, daha yakın zamana ait olup muhtasardır. Yazma Bağışlar bölümü 614'te 94 yapraklık; 851'de 38 yapraklık iki nüsha vardır. Son nüsha H. 1280'deki 75 sayfalık muhtasar bir nüshadır. Yine aynı bölümde 3070 numarada kayıtlı Mecmua'nın 65b-97a yaprakları arasında Selim el Ahmedî istinsahı bir

⁴⁶ Torun, Türk Edebiyatında Türkçe Fütüvvet-nâmeler, s. 53.

nüsha ile 2916 numarada Muhammet b. İbrahim el-Halebî'nin H. 1150/M, 1737 tarihinde istinsah ettiği 20 yapraklık iki nüsha bulunmaktadır.

Fatih Millet Ktp. Ali Emirî Şeriyeye kısmında 899/1 numarada Fütüvvetnâme-i Kebîr adıyla kayıtlı nüsha ketebe kaydı bulunmamakla birlikte Süleymaniye nüshalarından daha sağlamdır. Bundan başka 900 numarada 46 yapraklık bir nüsha ve 902 numarada Mustafa Hüseyin'in H. 1161/M. 1748'de istinsah ettiği iki nüsha vardır. Bu iki nüsha birbirine çok yakındır. 1009 numarada kayıtlı Mecmu'a'nın 12a-61a yaprakları arasında bulunan nüsha ise muhtasar ve eksiktir. Mecmu'a'nın bir sayfasındaki (v. 68b) kayda göre muhtemelen H. 1115/M. 1703 tarihlerinde istinsah edilmiştir.

İst. Atatürk Ktp. Belediye Yazmaları Bölümünde K. 723/2 numaralı mecmuanın 3b - 14a yaprakları arasında H. 229'da istinsah edilmiş bir nüsha vardır ki, muhtasar ve eksiktir.

Üsküdar Hacı Selimağa Kemakeş Bölümü 491'deki nüsha 100 yapraklık bir muhtasardır.

D.T.C.F. Ktp. A. 70 numaradaki nüshanın müstensih ve istinsah tarihi belli değildir. 103 yaprak olan bu nüsha Fütüvvetnâme-i Kebir'in dört fasıl halinde yeniden tasnifidir. Baştan bir sayfası eksiktir.

Çorum İl Halk Ktp. 665/1 numaradaki 25 yapraklık nüsha esas fütüvvetnâme'nin bir hülasasıdır.

Konya Bölge Yazmaları Ktp. 1616 numarada 48 yapraklık Şeyh Germiyânî tasnifi fütüvvetnâme ile Konya Yusuf Ağa Kitaplığı 10.203 numaradaki fütüvvetnâmenin mehazı Radavî'dir.

Fütüvvetnâme-i Kebîr, Burgazi ve Şeyh Seyyid Hüseyin Fütüvvetnâmelerinden hacim, tafsilat bakımından oldukça geniş ve ismiyle mütenasip bir muhtevaya sahiptir. Bu yönüyle denilebilir ki fütüvvetnâmelerin en mütakamilidir. Kendinden sonraki fütüvvetnâmelerin mehazı durumundadır.

Müellif, eserine hamdeleden sonra yazma sebebi ve eserin mündericâtı hakkında bilgiyle bir giriş yapıyor. Daha sonra Çar-Pîr'den Adem kıssası, Nuh Tufanı, İbrahim'in kurban hadisesi, Ka'be'yi binası, Hz. Muhammed'in Mi'rac, Gadîru Hum hadiseleri hakkında gayet mufassal bir bilgi naklediliyor. Bundan sonra Şedd'in Hz. Ali'ye intikali, Ali'nin Kemer-beste'leri, bunların biyografileri, helva yapılması, kısmet ayrılması

hususları anlatılıyor. Bunları takiben fütüvvet dereceleri, fütüvvet ehlinin tasnifi, fütüvvetin şartları sıralanıyor. Bu hususlarda ayet ve hadislerden istidlallerde bulunuyor. Sair kaynakları da referans veriyor.

Bu bölümden sonra fütüvvet erkanından mahfil tertibi, ahd tutma, bey'at, şed merasimi, hak talebi gibi merasimlerin icrası hakkında bilgiler veriliyor. Bunlardan bilhassa şed merasiminin fütüvvet grupları arasındaki değişik uygulamaları nazarı dikkate alınarak her grupta ne şekilde olacağı ayrı ayrı inceleniyor. Erkân faslından sonra yemek, su sunma hizmetleri inceleniyor. Eser; helva, kısmet ayırma, sefere çıkma; müride sofraya, çerağ, alem teslimi; sual-cevap faslı ve iclas duası ile sona eriyor.”⁴⁷

3- Fütüvvetname'sinin Özellikleri

a- Genel Bilgiler

Yer Numarası	: 45 Hk 1137 /7
Eser Adı	: Fütüvvetname
Yazar Adı	: Mehmet b. Seyyid Âlaed-din el-Hüseyn
Müstensih	: Hasan b.Kasım
Konu	: İslam Dini - Tasavvuf
Dil	: Türkçe
Yaprak	: 122b-144b
Telif Tarihi	:
İstinsah Yeri	: Hicri 1028 (Miladi1618)
Koleksiyon	: Manisa İl Halk Kütüphanesi
Bulunduğu Yer	: Manisa İl Halk Kütüphanesi

b- Özellikleri

Boyut (Dış-İç)	: 205*155 – 150*100mm.
Satır Adedi	: 21
Yazı Türü	: Nesih
Kağıt Türü	: Çapa Filigranlı

⁴⁷ Torun, Türk Edebiyatında Türkçe Fütüvvet-nâmeler, s. 552-54.

c- Notlar

Çahar kuşe vişne rengi meşin, üstü desenli kağıt kaplı, miklebi düşmüş mukavva cilt. Keşideler ve söz başları kırmızı.

Eserin **(145 a)** **(146 a)** sayfalarında bazı hastalıklarda okunan ayet ve duâlar bulunmaktadır. “Fâidât” diye geçen bu bilgilerin tezimizle alakası olmadığı için bu kısımların Türkçe transkripsiyonunu yapmadık. Ancak tezimizin sonuna eklediğimiz orijinal metinde bu kısımları, metnin orjinalliğini bozmamak için koyduk.

BİRİNCİ BÖLÜM

RADAVİ'NİN HAZA KİTABU FÛTÛVVETNAME' SİNİN TÛRKÇE TRANSKRİPSİYONU

HAZA KİTABU FÛTÛVVETNAME

(122 b) Bismillâhirrahmanirrahîm

Kâlen-Nebiyü aleyhis-selâm “el-Fütüvvetü alâ selâseti aksâmin, evvelühâ muhâfazatü emrillâh ves-sâni mürââtü Resûlullah ves-sâlisü es-sohbetü maa ehlüllah. Sadaka Resûlullah. Ve'l-meşâyîhi's-şüyûh İmâm-ı Cafer-i Sadık radiyallâhü anh rivâyet kılur, Peygamberden aleyhis-salâtü ve's-selâm eydür kim muhibb'ü âşık ve dervîşü sâdik-ı halilü'r-rahmân eyle gerekdür, kim şedd-i murtazâ Ali'yi kabûl eyleye, kim üç fen içinde kâmil ve mükemmil ola, tâ şed bağlamak ve terbiyet itmek âna müsellemler ola. Evvel ilm-i şerîat, ikinci ilm-i tarîkat, üçüncü ma'rifet hâsıl itmiş ola. Tâ kim şed bağlamak âna dürüst ola. Tâ kim hakîkat âna yüz göstere. Ve dahi getirüb dürürler kim miyân beste olan kimseye ki şed bağlanur âna üç nesne lâzımdur. Tâ ol şed âna lâyıkm ola, hakikat yüz göstere. Evvel terk-i alâyıktır, yani dünya taallukâtın terk eylemektir. İkinci hıfzu'l-hakâyıktır. Üçüncü keşf-i dakâyıktır. Ve dahî getirüb dürürler, kim âşık, sâdik, kâsib, halilü'r-rahman, kim şedd-i şâh-ı Merdân Emiri'l-mü'minîn Ali Kerremallâhü veche mürşid-i kâmil elinden kabul iden sâdik kimse kamu halkın başında tâca benzer ki, ol tâcın dört terki ola. Ol terk-i evvel oldur ki; her ne ki elinde vardur, şeyhinden deri tutmaya, belki kendi cânına minnet tuta, ikinci terk, perhizkâr olmandır, eyünden ve yaramazdan. Üçüncü terk oldur ki, kendüyi ölmezden (123 a) ölmüş bilesin, kim Peygamber Aleyhisselâm “Mûtû kable en temûtû” diyu buyurur. Dördüncü terk oldur ki, eyüye ve yetlüye sabr eyleye. Ve on şeferi bilüb miyân-bestelik ve şeyhlik adı âna helâl ola. Evveli, hak itmektir. İkinci, halk arasında insaflardır. Üçüncü, nefsinin kahr eylemektir. Dördüncü, ululara hizmet eylemektir. Beşinci, eli altındakine şefâat eyleye. Altıncı, dostlara nasihat eyleye. Yedinci,

dervişlere sahîlik eyleye. Sekizinci, ulemâyâ tevâzu eyleye. Dokuzuncu, düşmanla yavaş dırla. Onuncu, câhile isim ola.

Fasıl: Sahn ehli istimâ eğer sâna sorarlarsa, şeddin imanı nedûr ve şeddin guslû nedûr ve şeddin kıblesi nedûr ve şeddin farîzası nedûr ve şeddin pâklığı nedûr ve şeddin yemişi nedûr ve şeddin cânı nedûr ve şeddin tekbiri nedûr ve şeddin sualin itseler cevab veresin kim, şeddin imânı şüttârlıktır. Ve şeddin namazı arılıktır ve şeddin guslû terk-i âdetdir ve şeddin kıblesi birdir ve şeddin farizâsı şeyh sohbetidir ve şeddin kelimesi doğruluktur ve şeddin pâklığı hayâdur ve şeddin cânı senâdır ve şeddin kilidi râstlıktır ve tekbirdir.

Fasıl: Eğer sâna sorsalar kim şeddin ahkamı kaçtır. Cevâb vir kim altıdır. Evveli tevbedir, ikinci mücâhededir, üçüncü yakın dostlukdur (123 b) dördüncü sıdkı bütün olmakdır, beşinci tevekkül eylemekdir, altıncı terk-i âdetdir.

Fasıl: Eğer sorsalar kim tarikat-ı Hazret-i Ali kaç şart vardır, diseler eyit kim altıdır. Evveli tevbe, ikinci teslim, üçüncü yakîn olmakdır, dördüncü takvâdır, beşinci kanâatdır, altıncı uzletdir.

Fasıl: Eğer sorsalar kim şeddin kaç rûknû vardır, eyit kim altıdır. Evveli ilimdûr, ikinci ameldir, üçüncü sabırdur, dördüncü rehnümâdır, beşinci şûkrullahdır, altıncı ihlâsdur.

Fasıl: Eğer sorsalar kim şeddin ve hırkanın ve tâcın abdesti kaçtır. Eyit kim üçdûr. Evvel oldur kim meşâyih nazarına eli boş varmaya, ikinci dâyim tahâretle olmakdır. Üçüncü, emr-i marûf ve nehy-i mûnker eylemekdir.

Fasıl: Eğer sorsalar kim şeddin hutbesi kaçtır, eyit kim altıdır. Evveli Âdem Peygamber aleyhisselâm, ikinci Şit Peygamber aleyhisselâm, üçüncü Nûh Peygamber aleyhisselâm, dördüncü İbrâhim peygamber aleyhisselâm, beşinci Mûsa Peygamber aleyhisselâm, altıncı Muhammed Mustafa'dır. Salavâtullâhı aleyhim ve aleyne ecmâîn.

Fasıl: Eğer sorsalar kim şerîfatın hutbesi kaçtır, eyit kim dördür. Evveli oldur kim yalan söylemeye, ikinci zinâ itmeye, üçüncü sücî içmeye, dördüncü uğurluk itmeye.

Fasıl: Eğer fakrın kapısı ve şeddin kapısı kaçtır diseler, eyit kim dördür, şeriattır on makâm içindedir. İkinci tarikattır on makâm içindedir. (124 a) Üçüncü ma'rifetdir on makâm içindedir, dördüncü hakîkatdır on makâm içindedir. Ol on kim şerîfat içindedir.

Evveli îman getürmekdir, ikinci namaz kılmakdır, üçüncü zekât virmekdir, dördüncü oruç tutmaktır, beşinci hacca varmakdır, gücü yiterse, altıncı helâl kesb kazanmakdır, yedinci haram yememekdir, sekizinci şerâat evine girmekdir, dokuzuncı nefîr-i âmı olacak gazâyâ varmakdır, onuncu emr-i marûf neh-y-i ani'l mûnkerdir. **İkinci bâb:** Ol on kim tarîkat içindedir. Evveli tevbe eylemekdir, ikinci hulk eylemekdir, üçüncü mürîd olmakdır, dördüncü havfla recâ mâbeyninde olmakdır, beşinci lezzetleri terk eylemekdir, altıncı helâl kesb kazanmakdır, yedinci haram yememekdir, sekizinci pîr icâzetiyle olmakdır, dokuzuncu cem'iyet ve nasîhatdır, onuncu terk-i tecrîddir. **Üçüncü bâb:** Ol on hakikat içindedir. Evveli toprak ile berâber olmakdır, ikinci yetmiş iki millete bir nazar ile bakmakdır, üçüncü eyü lokma gözetmeye, kendû'zini yola sebil eyleye, dördüncü dünya içinde yaratılmış andan emin ola, beşinci hiç kimseyi incitmeye, altıncı fakirlere münkire olmaya, yedinci Hak Teâlâ yoluna sülûk ide, sekizinci sırrını saklamakdır, dokuzuncu münâcaât itmekdir, onuncu ibretlen gözün açup, ilme dürüşmekdir. **Dördüncü bab:** Kâlen-Nebiyü Aleyhi's-selâm: Edebû'n-nefsi hayrun min edebî't-ders. İkinci makam: cevr kılmakdır nefsine (124 b) Üçüncü makâm perhiz kımakdır harâmdan, dördüncü makâm sıdk-u ihlâsdır meşâyihâ, beşinci makam hayâdır, altıncı cömerdlikdir, yedinci halimû'n-nefs olmakdır, sekizinci din gôzin aydın kılmakdır, dokuzuncu kurb-i visâldır, onuncu kendüyi bilmekdir. Nitekim Emiru'l-Mü'minin Ali Keremallâhü veche buyurur ki "men arefe nefsehü fekad arefe rabbehü" sadaka Resûlullâh ve nataka habibullâh.

Kitâb-ı Fütüvvet-nâme Bismillâhirrahmânirrahîm

Elhamdü lillâhillezi caale't-takvâ libâse'l-enbiyâi ve caale'l-fütüvvetü seyyidel'-asfiyâi Muhammedi'l-Mustafa ve âlihi ev ziyâi şîari'l-evliyai ve's-selâtü ves-selâmü alâ eşrefi'l-enbiyâi ve seyyidi'l-asfiyâi Muhammedi'l-Mustafa ve alâ âlihi ve evlâdihî ve radyallâhü Teâla an ashâbihî ecmain. Ba'dehü şöyle rivayet olunur ki bu risâlenin musannıfı Seyyid-i Abdülmüftâgir rahinetullâhi Teâlâ Rabbihi'l-kaviyy. Muhammed bin Seyyid Alâeddin el-Hüseyn er-Radavî afallâhü anhâ ve an suğrâhü ve kübrâhü ve haşerûhu maahü men yetevellâhü ki fütüvvet tâliblerinden ve tarikat sâliklerinden birkaç aziz yedahümullâhü ilâ merâtibis-sâyirin ve evsalahüm ilâ menâzili'l-vâsilîn bu zaîfden iltimâs idüp fütüvvedârlar arasında söylenen ve işidilen erkânın âhimini kaleme getürüb (125 a) mikrâs olmak ve tevbe ve ahd ü şart u bey' etmek ve yol ata ve yol kardâşı edinmek erkânı ve şâkird-i revân itmek ve halavâyı çıkana erkânı ve ne tarikla

bişürdikleri ve âhar şehirlere ne tarikla gönderdikleri ve teslim iden kişinin elinden ne vech ile alınacağı ve tarik ehli birbirine lokma sunmasını ve birbirinden hak talep ve bir sâhib-i tarikdan günah sâdır olsa saffı bağlada durub dahi âna Horasan ve Irak pirleri bunâ killeteyn tarîkat dirler. Ve dahi Mekke ve Medine erenleri buna makâm-ı insâf dirler. İmdi ol makâmda durub ashâb-ı tarîka azâmet çeküb ki âna tercümân-ı kadem dirler ve dahi tercümân-ı lisân söylemek meşayih-i selef rahimehümüllâhü erkânları üzerine esahh rivâyet ki; kitaba ve sünnete ve icmâ-i meşâyihâ muvâfık ve ahsen-i hikâyetle beyân u ayân idim, iltimaslarını kabûl kıldım tâ ki her aziz bu risâleyi mutâlâa idüb müstefid olalar ve ben fakir duâcıyı hayırla yâd kılub Fâtîha ihsan ide, bu nükteleri nâ-ehil nazarından mahfi tutalar ammâ ehlinden deri' dutmayalar. Zirâ hikmeti nâ-ehle virmek zulümdür ve ehlinden gizlemek dahi zulümdür. Nitekim mihter-i kâinat ve mefhar-i mevcûdat Muhammed Mustafa aleyhi efdalü's-salavât (125 b) ve ekmeli't-tahiyât buyurur “La tu'ti'l-hikmete ilâ gâyr-i ehlihâ fe tazlimûhâ velâ temneûhâ min ehlihâ”.

Fasıl: Ammâ bilgil iy tâlib-i erkân-ı tarîkat es'adekallâhü fid-dâreyn ehl-i fütüvvet arasında şeddin ve halaviyi çıkanın senedi bir vechle isbât iderler. Evvel Âdem Peygamberden, ikinci Nuh Peygamberden, üçüncü İbrahim Peygamberden, dördüncü Muhammed Mustafa'dan salavâtullâhi aleyhim ecma'în. Şeyh İmâm-ı Zeynelâbidin'den ve hem ashâb-ı fütüvvet istilâhında budur ki bu dört peygamber çehâr-ı pîr ve çehâr-ı tekbir ki anlardan isbât iderler, Âdem peygamberin tekbirine tekbir-i rızâ dirler ve Nuh peygamber tekbirine tebir-i fenâ dirler ve İbrahim peygamber tekbirine tekbiri-i safâ dirler ve Muhammed Mustafa tekbirine tekbir-i vefâ dirler. Ammâ anlar kim şeddi ve halvâyı cite ve tekbiri Âdem peygamberden dutarlar. Delilleri budur kim Âdem peygamber aleyhisselâm Havva'yla cennete iş iderken şeytan aleyhil'-la'ne hased idüb anları aldadı, Hak emrine muhâlefet itdürüb buğday yidirdi. Fil-hâl Âdem'ün başında tac ve öğnüden hulle gidüb ve Havvâ yalınca kaldılar. Dükeli uçmak ehline vardılar. Her birine yalvardular, hiç biri anlara nesne virmediler. Kim avret yerin setr ideler ammâ incir ağacından yaprak dilediler, incir ağacı esirgeyip Âdem'e üç yaprak ve Havva'ya beş yaprak virdi. İmdi Âdem oğların kaçan olsa er ademe üç kefen ve avrata beş (126 a) olmak ondan kaldı. Ve ammâ Hak Teâlâ incir ağacına itâb idüb eyidti. Niçün küstahlık idüb Âdem'e yaprak virdin, senden gayri Âdem'e nesne virmedi ondan incir ağacı tazarru' idüb eyidti. İlâhi, sen cömerdsin, cömerdleri seversin, ben anın içün

cömerdlik kıldım ki senin rızân içinde olam, dedi. Hak Teâlâ Hazretlerine incir ağacının cevâbı hoş gelüb eyitdi. Ya incir çün sen bu sehâyı kılıb ayıbı setr eyledin. İzzim Celâlim hâkkı için ben dahi seni cemi' ağaçlar üzerine üç nesne ile mufaddal itdüm. Yani artık kıldım. Evvel seni yakmağı haram kıldım. İkinci, bir yirde seni yarmayalar kabuğunu ve çekirdegünü yabana atmayalar. Üçüncü senden bir nesne yardım tâ kim Âdem'in zürriyâtı anı libâs idinib giyeler ve alub âhirete gidecek kefen idineler. Pek Hak Teâlâ pamuğu incir ağacımın südinden yaratdı. Çün Âdem ve Havva incir yaprağıyla avret yerini örttüler, andan cemi' cennet ehli: "Feasâ Âdemü Rabbehû Feğava" diyu çağırdılar. Pes Âdem ve Havvâ uşuddılar, Hak Teâlâdan "İhbitû cemîan" hitâbı irişdi. Âdem ve Havvâ ve Tavus'u cennetden çıkardılar, ve şeytanı dahi cennetden çıkardılar. Pes Âdem yılana binib Serendil dağına indi ve Havvâ Tavus'a binib Cidde`ye düşdi. Rivayet eydür: Sehlâ ibn-i Hûşeb eydür Âdem Peygamber üç yüz yıl ağladı ve amma İbn-i Abbâs rivâyetinde iki yüz yıl ağladı ve amma İbn-i Abbas eydür: Allâhü Teâlâ korkusundan (126 b) ve dahi cennetden çıkıcak Âdem Havvâ'dan ayrı düşdü. Andan sonra Hak Sübhânehü ve Te`âla Kerem-i lütfu birle diledi kim Âdem`ün tevbesin kabul idib rahmet kıla, andan Âdem`e birkaç kelime telkin eyledi, Tâ kim tevbesi kabul olmağa sebep ola. Nitekim Hak Sübhânehü ve Teâlâ kelâm-ı Kadîminde buyurur: "Fetelakkâ Âdemü min rabbihi kelimâtin fetâbe aleyhi" ammâ ulemâ bu kelimâtdan ihtilaf itmişler: Abdullah İbn-i Abbas radiyallâhü anha eydür: Kelimâtı buydu kim: Yâ Rabbil-izzeti sen beni kudret elinle yaratmadın mı ve kudretin birle benim topraktan cismime ruh nefhetmedin mi ve kudretin ve sen demedin mi "sebakat rahmeti alâ gadabi" ve ben kulunu cennete givürmedin mi. Andan Hak teâlâ kudret diliyle "Neam" dedi. Pes Âdem eyitti. Ya Rab beni cennetten çıkardın, Hak Teâlâ eyitti, ma`siyetin şomluğundan ki sebep oldu. Pes Âdem Yâ Rabbi eğer tevbe kılsam dahi amel-i sâlih işlesem aceb beni yine cennete kormusun. Pes Hak Teâlâ "Neam"dedi. Rivâyet eydür: Abdullah İbn-i Ömer radiyallâhü anh eydür: Âdem Peygamber eyitti: Yâ Râbbi ben bu mihnetleri kendi nefsimden bilirim ve hem senin takdirinden. Andan Hak Teâlâ eyitti. Yâ Âdem bu işleri ben seni yaratmazdan önden takdir etmiştim. Anda Âdem eyitti. Beni yâ Rabbi nitekim bu işleri bana kıldın giru ben kulunu lutufla yarlığa. Hak Teâlâ dahi eyitdi. Ya Âdem, benim haremim vardır anı tavâf et. Nitekim arşımı melâikeler (127 a) tevaf iderler ve anda bana ibadet iderler ve sende ibadet eyle, tevbeni kabul kılan ve dahi nâme-i âmâlinde çok çok hasenâtlar yazam.

Ammâ haberde şöyle gelmiştir ki harem-i beyti'l-ma'mûrdu. Cennetin bir dâne yâkût idi ve hem Kâbe-i muazzama mikdârınca idi, ammâ şimdiki Ka'betullâh şerrefehâ Allâh anun yerindedir ve ol Beytü'l-ma'mûru melekler dördüncü kat göğe çıkardılar, Allah emr-i birle Nuh tûfânında, şimdi Kâbe üzerinde mukâbildir ve ol Beytü'l-ma'mûrun iki kapısı vardır. Birisi şarkdan yana ve birisi garbdan yanadır. Çünkü Âdem aleyhisselâm Hindistan'dan hacca teveccüh idüb revân oldu amma Hak Teâlâ bir melek gönderdi tâ kim Âdem'e kılavuz ola, çünkü Âdem Müzdelife'ye geldi. Havvâ dahi Cidde'den Âdem'i arayü gelmişti. Âdem'e buluşdu. Âdem'i bilmedi, Âdem'den kaçtı, bir dağa çıktığı, Havvâ'ya çağırıldı, Havvâ, Âdem'i avazından bildi, buluşdular, andan ötürü ol güne "arefe" dediler ad kodular ve ol dağa Cebel-i Arafât dediler. Pes andan Âdem ve Havvâ ikisi dağdan aşağı indiler, Mina'ya geldiler. Andan Cebrâil Aleyhisselâm geldi, eyitdi. Yâ Âdem, ne dilersin, dedi. "Etememnâ minâllâhi et-tevbeti ve'l-mağfireti". Yani Allâh'ü Teâlâ'dan tevbe kabûllüğün dilerim dedi. İmdi ol makâma "mina"deyü ad urdılar ve ol demde Cebrâil gâyb oldu. Kaçan fi'l-hâl Hak Teâlâ'nın emriyle cennetden bir taş ve bir ustura ve bir mîkrâs getürdü, anda Âdem'ün (127 b) başını tıraş eyledi ve bir mîkrâsla bıyığının artuğın kesdi. Şimdi anın için ol makâmda hacılar tıraş olub kusra iderler. Ve dahi Cebrail Aleyhisselâm Âdeme iş bu tercûmânî öğretti. Rivâyet-i Muhammed bin Ka'b el-Kürtibi eydür: "Lâ ilâhe illâ ente sübhâneke ve bi-hamdike alimtü sûüen ve zalemte nefsi fağfir li inneke ente'l-ğafûru'r-rahim ve ente erhamu'r-râhimin" Said b.Cübeyr ve Hasan ve Mücahid ve İkrime rivâyetlerinde: "Rabbenâ zalemnâ enfüsenâ fein lem tağfir lenâ ve terhamnâ lene künenne mine'l-hâsirin" Çün Âdem'e bu kelimâtları dedi. Hak Sübhânehü ve Teâlâ ol dem Âdem'in tevbesini kabûl kıldı, andan Cebrail ve Mikâil ve İsrâfil yetmişbin ferîşteh bile geldiler. Âdem'e tevbesini ve haccı kabul olduğunu müjdelediler. Ve dahi Mekke kurbundan bir makâma getirdiler. Şimdi ana "Vadi-yi Nu'man" dirler. Ol vakit Havvâ Mekke'de kaldı. Pes Cebrâil Âdem'in başına tâc-ı ictibâyı giydirdiler. Nitekim Hak Teâlâ Kelâm-ı Kadîminde buyurur: "Sümne'c tebâhü Rabbühü fetâbe aleyhi fehedâ". Ve dahi bu kelimenin demdemesi âlem-i mülki ve melekûtta çalındı. Va'stafa hil'ati önüne bıraktı ki ana hırka-i fütüvvet dirler. Nitekim Hak Sübhânehü ve Teâla kelâm-ı kadîminde buyurdu. "İnellâhe's tafâ Âdem'e" diyü âlem-i ceberûtta ve âlem-i layûtta nida olundu. Pes Âdem şâz oldu. Şâzlıktan Allâhu Ekber Allahü Ekber dedi. Pes erbâb-ı fütüvvetde Âdem-i Nebî (128 a) tekbirine tekbir-i Rızâ denildi. Yani Hak Sübhanehü ve

Teâlâ Âdem`den râzî oldu. Ve dahi Âdem`e Cebrâil talimiyle Mikail`e âhiretde ata ve İsrâfil`i ahiretde kardeş edindi. Hak Teâlâ Âdem`e vahy etdi ki: Yâ Âdem, sen dahi zürriyetini ahd kıl, beni birleyib bana ibadet idesin ve emrime mutî olub muhâlefet itmeyesin. Andan Âdem aleyhisselâm eyitdi. Yâ Rab, benim zürriyetim kandedir. Hak Sübhanehü ve Teala eyitdi: Arkandadır, andan Hak Teâlâ yed-i kudretiyle Âdem`in arkasını sığadı. Âdem`in sulbünden bir nebi ki geldi, Âdem`in kalıbı toprağa zerresidir, her zerrede Âdem`in nefsi zerresiyle bir nebi olmuşdu. Pes ol zerrelere âlem-i ervâhda mukâbil sufûf-ı muhtelifede torğurdlar ervâhın süfûfu gibi. Pes her zerre rûhuna mukâbil torğurub her rûhu kendü zerresine taalluk idüb, iltifat eyleyüb andan ol zerre kâbiliyet kesb idüb ehliyet-i istimâ “elüstü birabbî küm” hitâbı ve istidâd-ı cevâbıyla hâsıl eyledi. Nitekim Hak Teâlâ Kur`ân-ı Mecîd`inde haber verir: Kavluhü Teâlâ: “Ve iz aheze rabbuke min benî Âdem`e min zuhûrihim zürriyetehum ve eşhedehum alâ enfûsihim elestü birabbiküm kâlû belâ şehidnâ en tekûlû yevme`l-kıyâmeti iz künnâ an hâzâ ğafilin” Ruviye an Sâlik b. Abbas an tefsir-i hâzil`l-âyeti “Kâle semî tû Resûlullâhi aleyhis-selâm yekûlû innellâhe sübhanehü ve Teâlâ mesehu artharu Âdem`e ve ahrece kûllü kısmetin hûve halikuhâ ilâ yevmi`l-kıyâmeti (128 b) Nu`mân`ın kurbu Mekke sümme ahaze aleyhim kubulen kâle elüstü bi-Rabbiküm kâlû belâ. Yani Abdullah bin Abbas`dan sordular. Bu işin tefsirini rivayet itdi. Resûl hazretinden ki işitdim, dedi, Hak Sübhanehü Teâlâ arkasını kudret eliyle sığadı. Cemi zürriyetini çıkardı. Ve anlardan sordu kim ben sizin perverdigârınız değil miyim, cemisi “Belâ” dediler. Pes Hak Teâlâ Cebrâil`e emreyledi ki Âdem`in ve zürriyâtın ahd idüb ve ikrâr eyledikleri şeytana tâbi olmaya, Hakk`a mûti olalar ve ibâdet kılalar. Nitekim Hak Teâlâ Kelâm-ı Kadîmde buyurur. “Elem a`hed ileyküm yâ benî Âdem`e en lâ ta`budû`ş-şeytâna inne leküm adüvvün mübin. Ve eni` budûnî hâzâ sırâtun müstakîm.” Pes Cebrâil ol ahidnâme yazdı, dahi Mikâil ve İsrâfil ve Sarsâil Mehtatâil ve dahi ol anda hâzır olan ferîştahları tanık yazdı ve ol nâmei Allahü Teâlâ`nın emriyle. Hacerü`l-Esved ak yâkûtdan idi. Âdem anı cennetden bile çıkarmışdı. Ol taş Allahü Teâlâ`nın emriyle ağzını açdı, ol ahidnâme içinde kodular, Allahü Teâlâ`nın emriyle gerü ağzın yumdu. Ta kıyamete değin hacerü`l-esved içinde emânetdir. Ol vakit kim kıyamet günü ola, ol ahidnâmei hacer-i esved`den çıkarub Âdem oğlanlarına okuyuerseler gerekdir. Her kim ahde vefa kılmış ola, cennete koyalar ve her kim hilâf kılmış ola, cehenneme koyalar. Ve hem hacerü`l-esved yarın kıyamet gününde hac idenlere şehadet eylese gerekdir. Nitekim

beyan kıldık, kaçan kim Âdem ve zürriyet (129 a) ahd kıldılar giru Allah emriyle Âdem`in sulbûne girdiler. Andan Cebrâil Allah ü Teâlâ'nın emriyle cennetden bir kuşak getirdi, pamukdan ve bir rivayetde yündendir. Esahlı budur kim Cebrâil Âdem`e eyitdi kim bu kuşağa ahd-i vefâ dirler, bunu senin belüne kuşadurum, tâ ki ahde vefa kılasın ve ol recîm şeytana uymayasın ve hemişe anunla adâvet kılasun ve dünyâyâ muhabbet etmeyesün ve dahi Hakk`ın kâza ve kaderine sabredesin, tâ ki Hak Teâlâ'nın rızâsın hâsıl idesin, dedi, ol kuşakla belin bağladı, dahi cennet reyhanlarında bir sırik getirdi. Âdem`in saçını mıkraşla kasr etdi. Ol saçı bağladı ve tekbir eyledi. Âdem`ün eline verdi. Eyitdi ki ya Âdem kaçan ki bir kançerû giydürsen bu tuğ senünle bile olsun ki Âllah`ü Teâlâ'nın bunda hikmeti vardır dedi, dahi Âdem`i hilafet seccâdesine geçürdi, andan cennet ırmağlarından bir mikdâr sûd ve bir mikdâr getürdi, birbirine katub bir helvâ eyledi ve bir tarafa Âdem`e vardı. Hacerû`l-Esved`inin üzerine kodı, Âdeme lokma sundu, andan Âdem ol helvadan bir mikdâr yedi ve Havvâ için bir mikdâr nasib eli kodı. Pes Cebrâil ve Mikâil ve İsrâfil ve dahi anlar gele. Gelen feriştehler cem`isi Âdem`le vedalaşdılar ve gâyib oldular. Âdem Aleyhisselâm Mekke`ye geldi. Havvâ`ya buluşub, Havvâ`ya vedâ tavâfın idüb Hindistan`a giderdi, Menâsik-i hac andan kalmışdır ve hem ashâb-ı tarik bu tertibe riâyet ederdi. (129 b) Evvel müridin başını traş iderler ve yahûd mikrâsla kasr iderler, ba`dehü andan sonra tevbe ve telkin verirler. Ve dahi ahdu llâh âyetin okurlar, andan tâc u hırka geydirirler. Ve ba`dehü yol atâ ve yol karındaşı tutarlar, ba`dehü kuşak kuşadırlar, tuğ alem verirler, andan sonra seccâdeye geçürürler, ba`dehü helvâ bişürürler ve birbirine lokma sunarlar ve bir şehirden bir şehire helvâ gönderirler, anlar ki traş ve tâc ve hırka ve yir tutunmak ve yol ata ve kardeş tutunmak ve ahd etmek ve tercemân lisâmı söylemek ve helvâyı cığına bişirmek ve birbirine lokma sunmak ve bahş-ı gâyib eli komak ve bir yerden bir yere helvâ göndermek tuğ ve alem cemi Âdemden ve Cebrâilden kaldı. Ehl-i tarik olanların senedi budur ki zikr olundu. Çün Âdem peygamber hac itdi, Hindistan`da oğlu ve kızı çoğaldı ve oğlu Şit hadd-i bülûğa yetişdi, Allâh ü Teâlâ Âdem`e emreyledi ki fütüvveti Şit`e yetiştirdi, Şit dahi oğlu Anuş`a yetiştirdi. Andan sonra oğuldan oğula tâ Nuh`a gelince ammâ ashâb-ı fütüvvet Nuh peygambere pir-i tekbir dirler. Kitabın evvelinde cehâr-ı pir ve cehâr-ı tekbir geldi. Şöyle rivayet olundu ki Nuh Peygamber dört yüz yıl halkı da`vet kıldı, hemen kırk er ve kırk avrat (130 a) müslüman oldu. Nefsi içinde Hakk`a münâcat eyledi, eyitti “Rabbi lâ tezer ale`l-ardı mine`l-kâfirine deyyâra.” dedi ol hinde Hak

Teâlâ'nın emriyle Cebrâil irişdi, Nuh'a tufan haberin virdi, derhal Nuh dahi tekbir-i fenâ dirler. Yani Hak Teâlâ düşmanlarını fena itdi ve dahi Cebrâil cennetden üzüm ve incir getürdi, birbirine karıştırdı, helvâ gibi oldu, anı Nuh'a virdi, ol helvadan yedi. Ve müminlere kısmet itdi. Âllah ü Teâlâyâ hamd kıldı, Nuh dahi fütüvveti oğlu Sam'a yetişdirdi. Ol dahi oğlundan oğula tâ İbrahim Halil'e yetişdi aleyhis-selâm ve't-tahiyye ve'l-ikrâm fi beyâni fütüvvet-i İbrâhim Aleyhis-selâma şöyle rivayet olundu ki Halillu'r-rahmân'ın şeddi Cebrâil'dendir ol vakit kim Halilullâh Kâbe'yi yapmak emrolundu. Cebrâil ve Mikâil ve İsrâfil ve dahi nice bin feriştehleriyle geldiler. İbrahim-i Halil Cebrâil talimiyle Mikâil yol atası edindi. Ve isrâfil yol karındaşı edindi. Dahi Cebrâil İbrahim'in bir dürra ile belin bağladı. Ve cennetden bir tabak helvâ getirdi, dahi ka'benin yerini gösterdi ve gâyib oldu. Ammâ ehl-i fütüvvet İbrahim-i halile pir-i tekbir dediklerine sebep budur kim İsmâil kurban ile diyü emr olunmuşdu. Hoş İbrahim, İsmâil'i kurban kılmağa bıçak çaldı. Ol bıçak kesmedi, (130 b) İbrahim mütehayyir kıldı, ol demde Cebrâil âmin bi- iznillâhi Rabbi'l-âlemin, cennetden bir koç fidi getürdi, bu yüzünde yeğin gördüğüm İbrahim hayretde kalmış, Cebrail Allâhü ekber, Âllâhü ekber dedi, Halilu'l-rahmân dahi Cebrâil'den haberdâr olub nazar kıldı, gördü kim Hak Teâlâ kendiyeye atâ ve merhamet kıldı erişdi, şad olub böyle cevâb verdi kim Lâ ilâhe illalâh vallahü ekber. Pes kağan kim İsmâil bu esrâra vakıf oldu Allâh ü ekber ve lillâhi'l-hamd dedi. Erbâb-ı fütüvvet bu tekbire tekbir-i sefâ dirler. Yani Hak Sübhânehü ve Teâlâ İbrâhim-i halile oğlunu atâ kıldı ve yerine bir koç fidâ kıldı ve müşkili hal itdi. Safâ ve sürür hâsıl oldu. Bu şükrâniye kim İsmâil Hakk'ın emrine râzı olub sabr u tahammül etdi ki sebebden İbrahim-i Halil dahi İsmail'in belin bağladı ve fütüvveti ana yetişdirdi. Ve ismail oğlu ere yetişdirdi. Ve oğuldan oğula hazret-i risâlete gelince silsile-i fütüvveti İbrâhim-i Halile çıkar, budur ki zikr olundu. Fi beyâni şedd-i Muhammed Mustafa Aleyhis-selâm imdi iy tâlib erkân-ı fütüvvet yedâkellâhü ilâ tarîki's-sâlikin Hazret-i Selver-i kâyinât ve mefhar-i mevcûdât Muhammed Mustafa aleyhis-salâtü ves-selama Cebrâil mirac gecesinde kuşatmışdu. Ammâ mirâc kağı ayda ve ne gün ve ne tarihten vâki olduğuna ulemânın ihtilâfı vardır. Amma şeyh Ebû'l-Hasen Ahmed b. Fârisi (131 a) er-Razi Muhtasarında Sidretün –Nebide getürmüşdür. Çün Hazret-i Resûlün ömründen ellibir yıl dokuz ay gecmişdi. Zilhiccenin yirmi yedinci gece pencüşenbe gecesı resûl hazretinin tasalığından ve incitdiklerinden melül olub Ali hazretinin kız karındaşı Ümmehâni'nin evine gelmişdi. Hak Sübhânehü

ve Teâlâ Cibril-i Emin'e hitâb kıldı kim yâ Cebrâil, Cennetü'l fivdevsde bir köşk yaratmışım bir dâne incidendir ve kapusunu zebercedden ve bir kuşak vardır onları al ve ol burak kim Halil İbrahim'e almışalık anı dahi bile al dahi Mikâil'i ve İsrâfil'i ve Azrâil'i ve Şemhayâil'i Kimyâil'i ve Sarsâili ve cem'in fermânında olan melekleri dahi bile al seninle habibimi bile bu gice davet kılın ve ol tâcı başına geydirin dedi. Ve hullei önine bırak, kuşağı beline bağla ve burağa bindir iy Cebrâil iri kebd ara ve Mikâil gâiyedâr olsun ve cemî melekler celâvende buyursunlar. Zira habibim kâfir elinden gâyet melûldür, bu gice Hazret-i Tum'a gelsün, âlem-i melekût ve âlem-i ceberûtü seyir kılub ve dizârum görsün ve dahi ne dileği vârisa dilesin ki cemî dileği hazretimde makbûldür. Cibrîl ferman dutub bu zikr olan melekler ile bile Hazret-i Resûli Mekke-i hareminded davet kıldı. Resûl Aleyhisselam dahi Ümmehâni evinden çıkub Kâ'be-i haremine girdi. Zemzemle İbrahim makâmı ortasında durdu, cemî es-selâmü aleyke yâ şefîa'l-müznibîn ve ya rahmeten li'l-âlemin dediler. **(131 b)** Hazret-i Resûl Aleyhisselam dahi, aleykumes-selâm ve rahmetullâhi ve berâkatühü dedi, andan Cebrail eyitdi. Ya Muhammed, Hak Sûbhânehü ve Teâlâ sana selâm idüb ve sana şol kadr-i atâlar kıldı kim hiç vasfa gelmez, zira Hak Teâlâ seni kendü hazretine davet kıldı, makâmın ve menzilin Kâbe Kavseyndir, özün ve sözün ümmetin derdine tabib ve seyrün lâ mekân ve hitâbın Hazret-i Allah ile olur, andan Resûl Hazret-i Allah'ın şükkrânesi iki rekat namaz kıldı, çünkü fariğ oldu. Cebrâil ol tâc ve hullei Hazret-i Resûle giydirdi ve ol kuşak ile mübârek belin bağladı ve eyitdi. Burak'a süvâr ol gidelüm didi, andan Hazret-i Resûl aleyhi efdalü's-salavât ve's-selâm ve't-tahiyye ve'l-ikram, Bismillâhirrahmânirrahim diyüb Burak'â süvâr oldu. Ol demde Beytül-Mukaddise irüb Burak anda durdu. Cebrâil eyitdi, yâ Muhammed, Burak'dan inin ki mübârek yerdir, bu makâma Mescid-i Aksâ dirler, dedi. Hazret-i Resûl indi, Bismillâhirrahmânirrahim diyüb içerü girdi ki sağda ve solda iki saf nûrâni kişiler gelürler, anlara selâm virdi, anlar dahi "aleyke" aldılar. Dönüb Cebrâil'den suâl itdi kim bunlar ne kişidirler, Cebrâil cevâb virüb eyidi, Yâ Muhammed, bunlar senden önden gelen peygamberdirler, hemîşe arzû iderler kim, senin ümmetinden olalar ve senin ardında namaz kılalar. Ve bu arzuyla dünyadan nakletmişlerdir. Bu gice Hak Teâlâ cümlesini diri kıldı, tâ senin mübârek cemâlini görüb müşerref olalar ve sana **(132 a)** tâbi' olub ardında iki rek'at namaz kılalar. Pes andan Hazret-i Resûl imâmet itdi. Cemî peygamber ve ferîştehler iktidâ idüb uydular, iki rekat namaz kılıverdi ve duâ kıldı.

Hep âmin dediler çün duâdan fâriğ oldular. Cümle peygamberler resûl hazretiyle vedâ idûb gâyib oldular. Pes Cebrâil eyitdi, Yâ Muhammed, Sahrâ kapusu üzerine çık, Resûl hazreti çünkü sahrâ üzerine çıkdı, gördü kim bir sofra yapılmış, üzerinde üç kadeh var, birinde sûd ve birinde bal ve birinde şarap var. Cebrâil eyitdi, Yâ Muhammed kanğından dilersen al, nûş kıl, dedi. Hazret-i Resûl sûd kadehin alub yarısını içti ve yarısını kodu, andan Cibril eyitdi, zihî lutf-ı ezeli ki Hak Teâlâ sana erzâni kılmışdır. Yâ Muhammed, dedi sûdi kabul eyledin eğer evvel balı kabul idûb alaydın, içeydin ümmetin dünya sevici olarlardı. Ve ahireti unudalardı. Ve eğer şarap olaydın ümmetin hep haram-hor olarlardı, ammâ sûdin yarusın içüb ve yarısın kodun. Hak Sübhânehü ve Teâlâ ümmetin yarısın senin şefâatin birle cennet koya. Hazret-i Resûl aleyhisselâm diledi ki el uzadub ol kadehi alıb sûdün yarısın dahi içe, Cebrâil eyitdi, Yâ Muhammed şimden giru olmaz, Allâhü Teâlânın hükmü söyledi ki, itdin, andan Hazret-i Resûle bir melâlet geldi. Pes ol demde Cebrâil gâyib olub giru geldi, eyitdi. Ya Muhammed Hak Sübhânehü ve Teâlâ sana selâm ider ve eydür kim, habibim ümmeti içün gam yemesin, eğer ümmetin yarısını anun şefâatiyle cennete koyarsam yarısını **(132 b)** benim fazlımla ve rahmetimle koyam, eğer anun ümmeti ise benim kullarımdır. Zirâ ekremû'l-ekremîn ve erhamû'r-râhimîn pâdişahım. Pes andan Resûl hazreti bu sôzi işitdi, şâd oldu, Allâhü ekber, Allâhü ekber, dedi. Pes ashâb-ı tarik bu tekbire tekbir-i vefâ dirler. Zira Hazret-i Resûl ahde vefâ etmeseydi kim tamam ümmetine şefâat kıla kabül vaktinde ahde vefâ kıldı. Anın içün erbâb-ı fütüvvet Resûl hazretine Pir-i şed ve Pir-i tekbir dediklerine sebep budur kim zikr olundu. Fi beyâni şeddi emiri'l-mü'minîn ve imâmê'l-müttakîn Hazret-i Ali Kerremâllâhü veche bilgil iy tâlib erkân-ı tarikat, hedâkellâhü ilâ tariki'r-reşâd kim sâdât-ı ulemâ ve fukarâ ve ğayruhu katında rivâyet-i sahih-i birle sâbit olmuşdur, kim hicretin onuncu yılında Zilka'denin yirmi beşinci günü ol server-i enbiyâ ve mihter-i evliya Muhammed Mustafa aleyhissalâtü ve's-selâm Medine'den ihram bağlanub Mekketullâha varub hac itdi. Ol hacca Haccatü'l Vedâ, dirler. Yani nebinin âhir haccıydı. Çünkü hac idûb giri Medine'ye müteveccih oldu. Kaçan kim Mekke ile Medine arasında bir makâma geldiler ki ol makâma Ğadir hum dirler. Anda Cebrâil-i emin bi-izn-i Rabbil-âlemin bu ayeti getürdi. Ki “Ya eyyüher-Resûlü belliğ mâ üz zile ileyke min rabbike ve in lem tef'al femâ bellağte risâletehü. Vallahü ya'sımüke minennâs”. Pes bu rivâyet erbâb-ı nüzülde İmâm-ı Ebû'l-Haseni'l-Vâhidî bi-senedihi ilâ Saîdil-Hudriyi şöyle getürmüşdür kim ol vakit **(133 a)** Hazret-i

Resûl buyurdu kim deve bâlânından minber düzülde, dahî anın üzerine Hazret-i Resûl emiri'l-müminîn Ali b. Ebi Tâlib ol minberin üzerine davet eyledi, Hazreti Ali dahi minbere çıkdı, Hazret-i Resûlün sağ yanında durdu. Andan Hazret-i Resûl aleyhisselâm bir belîğ hutbe okudu ve bu hadisi buyurdu ki “Yâ eyyühen-nâs men evlâ minküm bi-enfisiküm. Pes ashâb-ı rıdvânallâhü Teâlâ aleyhim ecmain eyittiler Allah ve Resûle. Pes andan Hazret-i Resûl Ali'nin eline yapışdı ve yukaru kaldırdı eyitdi “Men küntü mevlâhü fe aleyye mevlâhü, Allâhümme zâle men vâlehü ve âde men âdahûllâhı vensurhu men nasarahu ve ahzil men hâzele” tâ üç kerre şöyle buyurdu. Hazret-i Resûl Ali hakkın tamâmı kırk hadis buyurmuşdur, ammâ bazısını teberrûken yâd idelim ve bu hadisi buyurdu. Et-ta'zîmü li-emrillâhi veş-şefkatü li-emrillâhi veş-şefkatü alâ halkillâhi, kûn fi'd-dünyâ bi'l-mesâlihâti ve fil-âhireti biş-şefâati. Ba'dehû ashâbdan yana döndü ve eyitdi “Ene ve Aliyyûn min nûrin vâhidin Aliyyûn minnî ve ene minhû bi-menzileti Hârûn ve Musa illâ ennehu lâ nebiyye ba'di maa Aliyyûn, Allâhümme edri'l Hakk'a maa Aliyyûn haysü mâ dâr.” Pes andan sonra Hazret-i Ali'nin yüzüne bakdı ve eyitdi. Yâ Ali li-küllî nebiyyin vasiyyin ve vârisin ve ente vasiy ve varisin ve halifeti ve kâyimîn makâmî alâ ümmeti ve kâdi dini ve dünyaya evvelünâ ve âhirünâ (133 b) ke-evvelinâ hâtemûn-nebiyyine ve ente emirü'l-mû'minine ve imâmû'l-müttakin lâ yuhıbbûke illâ mü'mini nefyin velâ yûsâdike illâ münâfıkun şakiyyûn. Pes ashâbdan yana dönüb eyiydi. Ya ashâb nübüvvet ve risâlet bende hatoldu şimden girû imâmet ve velâyet zamanıdır, efdal-i enbiya benim ve efdal-i evliyâ Ali'dir dedi. Pes andan cemi' ashâb rıdvânullâhı aleyhim ecmaîn. Yiniyyen leke yâ Ali dediler ve Ömer radiyallâhü anh “bah bah leke yâ Ali ashafu mevlâye ve mevlâ külli mü'minîn ve mü'minetîn. Pes hazret-i resûl minberden andan minber ayağında Hazret-i Resûlün seccâdesin düşdü. Hazret-i Resûl ve Hazret-i Ali ikişer rekat namaz kıldılar andan öyle namazı vakti oldu. Müezzin ezan okudu. Pes andan Hazret-i Resûl aleyhis-selâm iki rekat öyle namazının farzını ve ardınca iki rekat dahi ikindi namazının farzını kılıyordu. Seferi ve andan duâ kıldı, kaçan kim namazdan fariğ oldular, Hazret-i Resûl aleyhisselâm yerinden turukladı, cemi' ashâb dahi ayak üzerine turukladılar, andan Hazret-i Resûl aleyhisselâm mübârek omuzundan ridâsını eline alıb seccâde üzerine elif şeklinde saldı ve bu duâyı okudu “Allâhüme inni eşhedüke ve kefâ bike şehiden ev üşhidü enbiyâike ve rusûlike ve melâiketik ve hameltü arşike ve sûkkânü seb'a semâvâtike ve arzike ve mâ fihinne ve mâ fevkahünne ve mâ beynehünne ve mâ

tahtehûnne bi-enneke entellâhü (134 a) el-melikû'l-kuddûsü's-selâmû'l-mû'minû'l-mûheyminû'l-azizû'l-cebbâru'l-mûtekebbir hâlikî ve râzıkî rakib ve rabbü küllü şeyin vahdehü lâ şerike leke tebârekte ve teâleyte ammâ yâ kûlu'z-zâlimûne uluvven kebîra. Ba'dehü ridâyı seccâde üzerinden aldı ve mübârek boynuna bıraktı ve ya Ali teâl ileyye dedi. Fi'l-hâl Hâzreti Ali, Resûl Hazretinin karşısında el bağlayub durdu. Andan Hazreti Resûl bu âyeti okudu. “Ellezine yakûlûne Rabbenâ innenâ amennâ fağfir lenâ zûnûbenâ ve kınâ azâbe'n-nâr, es-sâbirîne ve's-sâdikîne ve'l-kânitîne ve'l-mûnfıkîne ve'l-müstağfirîne bil-eshâr. Şehidallâhü ennehü lâ ilâhe illâ hû vel-melâiketü ve ûlû'l-ilmî kâimen bilkıstı lâ ilâhe illâ hüve'l-azizû'l-hakîm. İnneddine indellâhi'l-İslâm” andan Resûl Hâzreti ridâyı mübarek boynundan eline aldı ve eyitdi. Yâ Ali bu kuşak ol kuşaktır kim miraç gecesi karındaşım Cebrâil benim belime kuşatdı. Ve beni Allâh ü Teâlâ Hazretine ilette. Ben dahi belûne kuşadırım dedi ve bunu okudu kim “Elhamdülillâhillezi halaka Âdem'e bî-kudretihî ve cealehû halifeten bi-hikmetihî ve ersale Cebrâile li-şeddi vûstihî ba'de mâ ahaza'l-ahde aleyhi ve evsâni ale'l-emri bi'l-ma'rûfî ve'n-nehyi anil-münkeri vellezine aleyhi eyyûhen-nâs şüddü es sâtekûm fi sebilillâhi li'l-cihâdi ve't-tâati ve li rızâillâhi ve li-ahkâmihi eş-şeriatî ve't-tarîkatî menel-evâmiri ven-nevâhü ve ahkâmû'l-ilahî va'lemû enne ales-sırâti akabetûn lâ yaktauhâ ille'l-fityân ev külli kerimin sâdikul-lisânı (134 b) va'lemû rahimekûmullahû ennel-fütûvvete hâyatâtûn şerifetûn ve rabıtâtûn latîfetûn ve hiye şîârî'l-enbiyâi ve'l-mürselîn min kabli ve disâru'l-evliyâi ve'l-müttakîn min ba'di ve ene el-fetâ İbni'l-fetâ ahu'l-fetâ ve Ebû'l-fetâ. Kâlellâhü Teâlâ “Yâ eyyühellezine âmenûsbirü ve sâbirü ve râbi'tû vettekullâhe leallekûm tûflihûn.” Andan ol kuşağı Hazret-i Ali'nin sağ yanından beline saldı ve Allâhü Ekber, dedi. Evvel düğümünde Bismillâhi ale't-tahkik velhamdü lillâhi ale't-tevfik. Ve ikinci düğümün Cebrâil adına döktü ve üçüncü düğümü kendü adına döktü ve mühür dönderdi. Tâ Allah Teâlâ adıyla dökülen üstüne geldi ve ol kuşağın bir ucun sağdan ve bir ucun soldan sokdu. Ve eyitdi “mektûbu alâ bâbi'l-cenneti lâ ilâhe illallâh Muhammedûn Resûlullâh ve Ali veliyullah, ve ehl-i fütüvvet buna mühr-i şed dediler. Nevâkıbu'l-Ahbâr'da şöyle nakl olunmuşdur ki andan sonra Hazret-i Resûl iki mübârek elini ol kuşağın mührü altına soktu, ve bunu dedi. “Etememtü leke ve ekmeltûke ve ahleftûke ve üçirtûke yâ Ali”. Ehl-i fütüvvet buna tekmil dirler. Andan Hazret-i Resûl ol şeddin mübâreklîği için duâ kıldı. Seccâde üzerine oturdu. Ashâb dahi oturdular. Andan Hazret-i Resûl lafz-ı şeker-i bâr-ile bu

hadis-i şerifi buyurdu. “Yâ eyyühennâsü eyyühel-mü’minûne el-yevm yevmü’l-muvâhât te’hû fi’l-İslâmı isneyni isneyni li enne’l-mû’mini kesirun bi-ahîhi” çün

(135 a) ashâb işidûb bu hadisi durur bâr-ı şad olub sem’an ve tâatihi Yâ Resûlullah dediler. Pes Hazret-i Resûl, Hazret-i Ebû Bekir’i Ömer’i birbiriyle kardaşlaşdırdı. Ve Osman’ı Abdurrahmân ile ve Selman’ı Ebû Derdâ ile ve Ammâr b. Yâsir’i Said b. Ubeydi Hazreciyle ve bâki ashâbı bir bây ve bir yuhûl ile kardaşlaşdırdı. Hazret-i Ali’yi kimseyle kardaş kılmadı. Andan Ali’nin mûbârek gözleri yaş ile doldu. İleri gelib yâ Resûlallâh cümle ashâbı birbiriyle kardaş ettin beni etmedin, Hazret-i Resûl eyitdi, Yâ Ali sen benim kardaşımın dünyâda ve ahrette. Ve Kitâbû’l-fudûli’l-Mühimme fi ma’rifeti’l-eimmede getürmüşdür ki çün Hazret-i Resûl aleyhisselâm Ali’ye duâ kıldı, dahi başına bir imâme giydirdi ki ana zi’s-sahâbin, dirler. Tâc üstüne sarılmış ki taylasâni vârıdı ve eyitti. Yâ Ali, Bedr-i Huneyn gazâsı gününde Hak Sûbhânehû ve Teâlâ banâ yardım etmeğe ferişteher gönderdi idi. Cümlesinin imâmeleri böyleydi ve dahi Hazret-i Ali’nin eġnine fütüvvet libâsını giydirdi ve eyitdi. Yâ Ali miraç gecesi cennete girdim, Cebrâil ol köşkün kapusını açiverdi. İçerû girdim bir hucre gördüm, bir dâne nurdan hucrenin içinde, nurdan bir sanduk gördüm, eyitdim, Yâ Cebrâil bu (135 b) sandukda ne vardır dedim bimezem Yâ Resûlallah, dedi. Pes Hak Teâlâ kabilinden birinde anladı ki ya Cebrâil, ol sanduġu aç, kaçan kim Cebrâil sanduġu açdı, içinde bir hırkai ki sana giydirdim ve taç ve bu imâmedir kim başuna kodum, dedim ve dahi Cebrâil ol gıce bana nice yetişirdiyse ben dahi sana öyle yetişirdim ve Hazret-i Resûl, Ali’yi hilâfet seccâdesine geçürdi ve eyitdi, Ya Ali, sen dahi hilâfeti bu mahfilde koşdurdu. Andan Ali yerinden turugeldi. Hazret-i Resûlün önünde on yedi rekat namazı farıza hürmetine ashâbdan on yedi kişinin belini baġladı. Evvel Selmâni Fârisi’nin belin baġladı. Ol Hazret-i Resûlün hizmetkârıydı ve hem pîr idi ve âlim idi ve hem resûl anın hakkında Selmân minnâ ehli’l-beyt edereke ilme’l-evvelîn ve’l-âhirîn ve ennel-cennete le-tüşâkku ilâ Selman fi külli yevmin ve leyleti hamsi merrâtin ve Selmân-ı Fârisi üç yüz otuz yaşında âhirete nakl itdi, kabri medâyin’dedir. Rahmetullâh. İkinci Amr b. Ümeyye zamirini ki belin baġladı ki ol Hazret-i Resûlün peyki idi, peyklerin silsilesi ana çıkar, kabri Humus’dadır. Üçüncü Bilâl-i Habeşi’nin belin baġladı, ol Hazret-i Resûlün müezzini idi, müezzinlerin silsilesi ana çıkar, kabri (136 a) Şam’dadır. Dördüncü berideî Selma’ya kuşatdı ki, ol Hazret-i Resûlün sancakdârı idi, evvel kimse ki İslâm sancaġını getürmüşdür, sancakdarların silsilesi ana çıkar, kabri Mervi’dedür.

Hicretin altmış yılında anda şehit oldu. Beşinci Zinnûn-ı Mısri'nin belin bağladı ki Mısır sultânı Mukavveş anı alıcı göndermişti, Resûl Hazretine. Kâçan Resûl Hazretini gördü ayruk ayrılmadı, âlim ve şair ve hem sâdık kişiydi ve tıp ilminde mâhirdi. Ve ilm-i tasrifi Hazret-i Ali'den görmüştü, tabib silsilesi ana çıkar, kabri Mısır'dadır. Altıncı Sûheyb Rûmî'nin belin bağladı ve icâzet verdi. Ol Hazret-i Resûlün müddâhidi ve Hazret-i Ali'nin şâkirdi idi. Resûl aleyhisselam anın hâkkında buyurdu "Min firdevsi'l-ahbâr ennehü kâle evvelü men yüskâ min havzı Sûheyb-i Rûmî ahilerin silsilesi ana çıkar, yüz on yaşında âhirete nakl itdi. Kabri Sivaz'dadır. Yedinci Hasan Basri'nin belin bağladı ve icâzet virdi, bazı meşâyihîn silsilesi ana çıkar. Ol silsileye silsile-i kîdî dirler. Yüz yetmiş yaşında nakl itdi, kabri Buhârâ'dadır. Sekizinci Kanberin belin bağladı ve icâzet virdi, seyislerin ve mekâfîlerin silsilesi (136 b) ana çıkar. Haccâc anı şehid eyledi, kabri Bağdat'dadır. Dokuzuncu Kümeyl b. Ziyâd'ı kuşatdı ve icâzet virdi, bazı meşâyihîn silsilesi ana çıkaranlara Kümeyli dirler, anı dahi Haccâc şehid eyledi, kabri Kûfe'dedir. Onuncu Abdullah b. Abbâs'ın belin bağladı ve icâzet virdi, müferrilerin silsilesi ana çıkar kabri Mekke'dedir. Onbirinci Mâlik Ejder'ün belin bağladı ve icâzet virdi ki, Hazret-i Ali'nin şâkirdi idi , silahşörlükde gâyet bahadır er idi ve hem hazret anı beğlerbeği itmişti, imdi cemi' beğlerin ve silahşörlük ve gâziler silsilesi ana çıkar, kabri Kûfededir. On ikinci Muhammed b. Ebi Bekir'in belin bağladı ve icâzet virdi, yaycılarının silsilesi ana çıkar, kabri Mısır'dadır. On üçüncü Cevmerd'i Kassâbın belin bağladı ve icâzet virdi, kabri Bağdat'dadır. Kassabların silsilesi ana çıkar. On dördüncü Câbir Ensari'nin belin bağladı ve icâzet verdi. Ensâriilerin nekâbetin ana verdi, yani havale kıldı. On beşinci Ebâ Zerr-i Gaffâri'nin belin bağladı ve icâzet verdi. Yüz yetmiş yaşında nakl etdi ve ol dahi Yusuf Berende'nin belin bağladı ve icâzet verdi. Palanduzlarının silsilesi ana çıkar. On altıncı Ebû Derdâ Âmirî'nin belin bağladı ve icâzet verdi ve ashâb-ı sofiye-i ser-halka idi, ehl-i riyâzetin silsilesi ana çıkar ve dahi Hazret-i Resûl anın hakkında buyurdu. İbn-i Abbâs rivâyet ider. Ennehü kâle, kâle resûlullâh aleyhisselâm "Evvelü men (137 a) tasâfahahü'l-melaiketü min mefazeti'l-kıyameti Ebû Derdâ. On yedinci Ebû Ubeydei Horzemî'nin belin bağladı ve icâzet verdi ve ensârilere reis dikdi, reislerin silsilesi ana çıkar, çünkü Hazret-i emiri'l-mü'minîn Ali kerremallâhü veche bu zikr olan ashâbların bellerin bağladı ve icâzet virüb seccâdeye geçdi oturdu. Ve Selmân-ı Fârisi'ye buyurdu. Yâ Selman sen dahi ashâbdan hazır olanların belin bağladı ve icâzet verdi. Pes Selman Emiri'l-mü'minîn icâzetiyle iş bu

zıkr olan ki şimden sonra anlar onları kuşattı ve icâzet verdi. İkinci Ebûnnasr Abdullah belin bağladı ve icâzet verdi. Cemi' mülûk ehl-i cüllâhların silsilesi ana çıkar, seksen yedi yaşında nakl itdi, kabri Rey'dedir. Üçüncü İmrân b. İmrân birbirinin belin bağladı ve icâzet verdi, etmekçilerin silsilesi ana çıkar. Dördüncü Udeyy bin el-Bennâş'un belin bağladı ve icâzet verdi, bakkalların ve yemiş satanların silsilesi ana çıkar, yüz yirmi yaşında nakl itdi. Kabri Kudûs-i Mûbâreke dedir. Beşinci Ebû Amr Abdullâh Vâsıtî'nin belin bağladı ve icâzet verdi. Âteşbazların silsilesi ana çıkar, kabri Kum'dadır. Altıncı Selmân-ı Kûfî'nin belin bağladı ve icâzet verdi, sakkâların silsilesi ana çıkar, kabri Rey'de. Yedinci Ubeyde-i Mısrî'nin belin bağladı ve icâzet verdi, dellâlların silsilesi ana çıkar. **(137 b)** Sekizinci Muhsin İbn-i Osman'ın belin bağladı ve icâzet verdi, hamamcılarının silsilesi ana çıkar. Dokuzuncu Mansun b. Kâsım'ın belin bağladı ve icâzet verdi. Hammamda nâtırlık edenlerin silsilesi ana çıkar. Onuncu Yezid-i Hîndî'nin belin bağladı ve icâzet verdi, dabbağların silsilesi ana çıkar. Onbirinci Dâvûd b. Abdurrahman Bürre Birî'nin belin bağladı ve icâzet verdi, derzilerin silsilesi ana çıkar. On ikinci Zâhidü'l-Kattâ'nın belin bağladı ve icâzet verdi, hallaçların silsilesi ana çıkar. On üçüncü Abdullah el-Vâsıtî'nin belin bağladı ve icâzet verdi. Takyecilerin silsilesi ana çıkar. On dördüncü İmrân b. Âmir el-Ferrâ'nın belin bağladı ve icâzet verdi, güreşçilerin silsilesi ana çıkar. On beşinci Ebû Said Lebbâd'nın belin bağladı ve icâzet verdi, keçecilerin silsilesi ana çıkar. On altıncı Ukayl'in belin bağladı ve icâzet verdi, hâfızların silsilesi ana çıkar. On yedinci Mansûr b. Maâd'ın belin bağladı ve icâzet verdi, muarriflerin silsilesi ana çıkar. On sekizinci Kasım b. Abdullah Kûfî'nin belin bağladı ve icâzet verdi, yazıcıların silsilesi ana çıkar. On dokuzuncu Abdullah el-Yetimî'nin belin bağladı ve icâzet verdi, sahhafların silsilesi ana çıkar, Yirminci **(138 a)** Hassan b. Sabit'in belin bağladı ve icâzet verdi, şâirlerin silsilesi ana çıkar. Yirmi birinci Hamza b. Yetim'in belin bağladı ve icâzet verdi. Hazret-i Resûlün hoş hûnidi, hoş hûnların silsilesi ana çıkar. Yirmi ikinci Ebû Zeyd Müslim-i Haddâd'ın belin bağladı ve icâzet verdi, demürcüler silsilesi ana çıkar. Yirmi üçüncü Ebû Habib-i Muhyiddin en Nühâs'ün belin bağladı ve icâzet verdi, bakırcı ve kazancıların silsilesi ana çıkar, Yirmi dördüncü Ebû'l-Kasım el-Ebâr'un belin bağladı ve icâzet verdi, iğnecilerin silsilesi ana çıkar. Yirmi beşinci. Ebû'l-Kâsım es-Simyân Bitâr'un belin bağladı ve icâzet verdi, nalbandların silsilesi ana çıkar, kabri Hürmüz'dedir. Yirmi altıncı Nasr b. Abdullah'ın belin bağladı ve icâzet verdi, kuyumcular silsilesi ana çıkar.

Kabri Hürmüz'dedir. Yirmi yedinci Hüseyin Basari'nin belin bağladı ve icâzet verdi, helvacıların silsilesi ana çıkar. Yirmi sekizinci Hüsâm b. Abdullah Basari'nin belin bağladı ve icâzet verdi, attarların silsilesi ana çıkar. Yirmi dokuzuncu Abdullah b. Cafer-i Tayyâr'ın belin bağladı ve icâzet verdi, ğazzâzların silsilesi ana çıkar. Otuzuncu Sa'd b. Ebî Ubeydullâh Hazrecî'nin belin bağladı ve icâzet verdi, tâcirlerin silsilesi ana çıkar. Otuz birinci Muhammed Ekber Yemen'ün belin bağladı ve icâzet verdi, basmakçıların ve babuçuların silsilesi ana çıkar **(138 b)** kabri Cezâyir'dedir. Otuz ikinci Ebû'n-Nasr Hâşim Bağdadi belin bağladı ve icâzet verdi, sürracıların silsilesi ana çıkar. Otuz üçüncü Ammâr b. Yâsir'in belin bağladı ve icâzet verdi, pitedüzlerin silsilesi ana çıkar. Otuz dördüncü Esîr-i Hindî Seyyâf'un belin bağladı ve icâzet verdi, kılıççıların silsilesi ana çıkar. Otuz beşinci Ebûl Feth b. Abdullah Basîri'nin belin bağladı ve icâzet verdi, bıçakçıların silsilesi ana çıkar. Otuz altıncı Nasır b. Abdullah el-Mekkî Hayyâm'ın belin bağladı ve icâzet verdi, himedüzlerin silsilesi ana çıkar. Otuz yedinci Nasr Hindî'nin belin bağladı ve icâzet verdi, ferrâşların silsilesi ana çıkar. Otuz sekizinci Hasan Fettal Gazî'nin belin bağladı ve icâzet verdi, sipesdüzlerin silsilesi ana çıkar. Otuz dokuzuncu Nasrullâh Semmâk'un belin bağladı ve icâzet verdi, balıkçıların silsilesi ana çıkar. Kırkıncı Ebû Ubeydullâh Cerrah'un belin bağladı ve icâzet verdi, cerrâhların silsilesi ana çıkar. Kırk birinci Ebûl Kâsım Abdullah el-Vâhidi Neccâr'un belin bağladı ve icâzet verdi, dülgerlerin silsilesi ana çıkar. Kırk ikinci Ebû Ubeydû'l-Harrâs'un belin bağladı ve icâzet verdi, çıkırıkçıların silsilesi ana çıkar. Kırk üçüncü Kâsım b. Nasr'ın belin bağladı ve icâzet verdi, taşçıların silsilesi ana çıkar. Kırk dördüncü Sa'd b. Ebî Vakkas'ın belin bağladı ve icâzet verdi, **(139 a)** tîr-i endâzların silsilesi ana çıkar. Kırk beşinci Ebû Muhammed İmrân el-Kaavâs'ın belin bağladı ve icâzet verdi, yaycıların ve okçuların silsilesi ana çıkar. Kırk altıncı Âmir b. Ubeydullah es-Sabbâğ'un belin bağladı ve icâzet verdi, boyacıların silsilesi ana çıkar. Yüz otuz dört yaşında nakletti. Kabri Yemen'dedir. Kırk yedinci Ömer b. Nusayr el-Vesâr Mısrî'nin belin bağladı ve icâzet verdi, kirişçilerin silsilesi ana çıkar. Kırk sekizinci Abdülgaffâr el-fahhâr Medenî'nin belin bağladı ve icâzet verdi, çanakçıların ve bardakçıların silsilesi ana çıkar. Yüz atmış yaşında nakl etti. Kabri Medine'dedir. Kırk dokuzuncu Gıyâs b. Ömer el-Harrâs'ın belin bağladı ve icâzet verdi, çiftçilerin silsilesi ana çıkar. Ellinci Zeyd-i Hindî ki ana Babareten Kûyend dirler. Hazret-i Resûlün bahçivânı idi, belin bağladı ve icâzet verdi, bahçivânların silsilesi ana çıkar, yüz elli yaşında nakl etdi. Kabri

Hindistan'dadır. Elli birinci Avn b. İmrân'ın belin bağladı ve icâzet verdi, çobanların silsilesi ana çıkar. Elli ikinci Abdullah el- Cürî'nin belin bağladı ve icâzet verdi, Gemicilerin silsilesini ana çıkar. Elli üçüncü Mikdâd'ın belin bağladı ve icâzet verdi. Hazret-i Resûlün emini idi ve Hazret-i Ali'nin şâkirdi idi. Kaçan kim bir yere kadı gönderseler anı gönderirlerdi. Kadıların silsilesi ana çıkar. Pes miyân (139 b) beste olduklarından sonra bu ayeti okudu : “İnnellezine ânenü ve amilüs-sâlihâti ülâike hayrû'l-beriyye” yani ol kimseler ki imâna gelmişlerdir ve iyi amel kılmışlardır, onlardır halkın yigregi dedi. Pes andan Hazret-i Ali şâd olub eyitdi “el-Hamdü lillâhillezi faddalnâ alâ kesirîn min halkihî”. Pes andan Hazret-i Resûl eyitdi, ya Ali, bu şeddin ve kardaşlığın şükrânesi bir nimet bünyâd itmek gerekdür. Pes andan Hazreti Ali yerinden duru geldi. Peksimet ve hurma ve yağ getirdi. Bir ağaç çanağa kodu. Ve dahi mübârek eliyle odu tamâm helvâ eyledi. Anın için ashâb-ı tarîk ana helvâyı çığna dirler. Ve ol mahfilde kendi eliyle ol havâyı bahş etdi. Miyanbeste olanlara iki eliyle tutup verirdi “Ve beyyinen leke yâ Ali esbahte mevlâye ve mevlâ” külli mü'minîn ve mü'minetîn ve yine ol helvadan verirdi. Pes Muhammed b. Nu'mân el-Hârisî radyallâhû anh çadır içindeydi. Hazret-i Resûl emretti ki, bölük bölük Hazret-i Ali'nin üzerine gireler ve tehniyet ideler. Emiri'l-mû'minîn olduğuna. Pes tehniyete gelenlere ol helvâdan verdi. Pes ashâb-ı tarîk çığına helva sorduklarının senedi budur. Andan ol helvâdan verirdi. Mecmûu ashâba yetişdi ve bir miktar dahi artdı. Pes ol artanı bir kutuya kodular ve ağzını mühürlediler, ol kutuyu Selmânî Fârisî'ye verdiler. Tâ Hazret-i Hasan'a ve Hüseyin'e ve Hazret-i Fâtîma'ya ve bâki ehl-i beyt (140 a) Resûl-i Medine'ye ilede. Pes Selmân-ı Fârisî ol kutuyu ta'zim tamâm birle başına getirüb yola giderdi. Ve her menzildesi gâye üzerine kordu. Ve Medine'ye yetiştirdi. Ol izzî için kim Resûlün mahfilinde olmuşdu, sünnet oldu ol zamandan bu zamana değin. Fasil: Der beyânı tuğ ve alem ve çırağ yetürmek ve nice suâl ve cevâb erbâb-ı tarîki birinden iderler. Bilgil iy tâlib-i erkân-ı târikat nasarakellâhü ve tahhirûke ani'z-zulumât beşeriyye. Çün bir sahib-i tarîk ki pîre hidmet idüb şerâitti hidmeti yerine getürmüş ola. Ve kendüye mâlâ bûd olan ilmi eğer şeriatdan ve eğer tarikâtdan öğrenmiş ve amel getürmüş ola. Ve şeyhliğe ve pişvâlîğe lâyıq olâ. Ve şeyh dileye ki ana sofrâ ve çerâğ ve tûğ ve alem ya şedde havâle idüb ve seccâdeye geçirüb icâzet vire. Erkânı budur ki ol icâzet ilen kazan kaynadiver. Bâb-ı tarîki hazır idüb her birinin önüne gücü yettikçe sebz-i yeşil koya. Ba'dehü pîr ashâbı tariklara ide, azizler ihtiyâriyledir, derviş müddet-i

medid ve ahd-i baîd oldu ki bu fakîr-i hakire hizmet ider ve kendüden razı oldum, şeyhliğe mahal gördüm isterim kim bugün huzûr-ı şerifinizde ana sofraya ve çerâğ havale idem ve seccâdeye geçirem ve icâzet virem ne buyurursun diye. İhtiyarlar mahal-i elf-i vâcib mübarek olsun diyeler. **(140 b)** Pes şeyh kendü sofrasından bir etmeği mürîdin sofrasına koya ve safraya halka ide ve sofranın benden eline alıp mürîde ide ki, bu safraya pîrimiz havale etdi, biz de sana havale kıldık, gerektür ki safraya helâl taamdan hergiz baş tutmayasın. Ve hiç kimseden yemek deri' itmeyesin ve eğer yoksa borç itmeye. Ve tekellûf-i birle maâş itmeye. Nitekim Resûlullâh buyurur: “Ene ve etkîyâü ümmetî bûrâün mine't-tekkellüfü”, yani ben ve ümmetimin perhîzkârları bizârdır, teklifle dirilik idenden mürîd ide, kabûl kıldım. Ba'dehû şeyh bu âyetleri okuya: “Eûzû billâhi mineş-şeytânirracîm ve yut'imûnet-taâme alâ hubbîhî miskinî ve yetimî ve esîrâ”, bu âyeti okuya: “Allâhümme rabbenâ enzil aleynâ maideten mines-semâi tekûnu lenâ îden lievvelina ve âhirinâ ve ayeten minke verzuknâ ve ente hayrur-Râzîkîn. Birahmetike yâ erhamer-Râhimîn”. Ve ide. Sofrası dolu olmağı içün pîrlerimiz demi için, hâzır cemâatın safâlığı için, cemî enbiyâ ve evliyâ ve ulemâ ve meşâyih-i nükebâ ervâhî için, Allâh'ın azameti için tekbir idelim diye sofranın bendini mürîdin boynuna birağa. Mürîd sofranın bendi boynunda iken iki elinin altına duta, sofraya oturan ihtiyarlara safâ nazar idin diye, anlar dahi hergiz sofran **(141 a)** dolu ola. Ba'dehû boynundan bir yere asa koya. Fasıl: Çerâğ havale girden çün pîr mürîde çerâğ havale kılmalu olsa erkânî budur ki kendi çerâğını o yere ve kendi çerâğından mürîdin çerâğını o yürürken bu âyeti okuya “Yâ eyyühen-nebiyyü innâ erselnâke şâhidî ve mübeşşîren ve nezîrâ. Ve dâiyen ilallâhi bi-iznillâhi ve sirâcen mûnîrâ”. Ve şeyh sağ elinin ayasını açıp şehâdet parmağıyla orta parmağın mâbeyninde çerâğ ve sol eliyle çerâğın dibinden yapuşa mürîde ide. Bu çerâğı pîrler bize havale kıldı, biz de size havale kıldık, gerektür ki sabahda ve akşamda eviresin ve çerâğ dibinde zikre ve ibâdete meşgul olasın ve ilm-i nâfi' kitâblarına mütâlaa kılâsın mürîd diye kabûl. Ba'dehû şeyh ide: “Eûzû billâhi mineş-şeytânirracîm, Allâhû nûru's-semâvâtî ve'l-ardî meselü nûrihi kemişkâtî fihâ misbâh, el-misbâhu fiz-zücâce ez-zücâcetü ke ennehê kevkebün dürriyün yekâdü zeytühâ yüdiû ve lev lem temseshü nâr alâ nûr, yehdillâhû li nûrihi men yeşâü ve yadribullâhül-emsâle linnâs, vallâhû bi-küllî şeyin alîm. Fî büyûtî ez-zînâ en tûrfâa ve yüzkere fihâ ismühü yüsebbihu lehü fiha bilğuduvvi ve'l-asâl”, diye. Bâ'dehû şeyh ide, hergiz çerâğı rüşen olmağı için Allah'ın inâyeti ve pîr himmeti üzerinde olmağ-

içün ve cemi' enbiyâ ve evliyâ ve meşâyih (141 b) ervâhı için, pîrlar demi içün, Allahın azameti için tekbir idelim deyip çerâğı mürîde suna, el uzadub sağ eli altından şeyh sanduğı gibi tuta ve sol eliyle çerâğın dibinden kenarından tuta ve ayağ üzere durub hâzırlara safâ-nazar idin diye hazırlar ide. Hemişe çerâğın revîşi ola, mürîde havâle dikûz eyle deyüb çerâğı çıraklıkda koya. Fasil: Der beyânı tûğ ve ilm-i bâşed mürîd havale girden bilgil îy tâlib-i erkân-ı tarikat ayakazekellâhü min nevmi'l-gâfilîn. Çün pîr, tuğ ve ilim ve şedde vermek dilese erkânı budur ki, ser-i tuğ-ı sarıkı başına geçüre ve ilm yâ şeddei şeyhinin nazarında koyalar. Şeyh ayak üzere durub ide, îy mürîd bu pîrlar nişânıdır ki, pîrlar bize havale kıldılar, biz de size havale kıldık. Bu ilim cemiyet sebebidir. Bu ilim dibinde cemi olub Hak Teâlâyâ ibâdete meşgul olmak gereksin ve her yere ki gidersin Halkı hak yolunda kılavuzlayasın ve bu ilmin cidâsı gibi doğru olmak gereksin ve bu ser-i tuğ işaretdir, yani demek olur ki nefsi-i emmâremin başını kesdim ve cideye sançdım ve gerekdir ki tahâretsiz ilim dibinde oturmayasın, mürîdi kabûl diye şeyh ide. “Rabbenâ ığfirlenâ zünûbenâ ve isrâfenâ fi emrinâ ve sebbit akdâmenâ vensurnâ ale'l-kavmi'l-kafirîn.” Âdem-i Safi ve Şit-i (142 a) Nebi ve İdris-i Vefâ ve Nûh-i Necâ ve İbrâhim-i Halil ve Dâvûd ve Süleyman ve Mûsa ve İsa ervâhı için ve Muhammed Mustafa rûhı için çehâr-yâr-ı bâ-safâ ve sahâ, behâ-i bâ vefâ ve eimme-i hudâ ervâh-ı için fatiha okuyalım diye ve ilmi sırığa geçüre yâ şeddei sırıkda bağlaya. Ba'dehû ervâh-ı pîrân ve pîş-i kâdemân-ı azameti rahmâna tekbir idelim, deyib tûğ ve ilmi mürîdin eline vere. Amma şeyh sağ eliyle sırığın ortasından tuta ve sol eli altında ola, birbirinden ırak ola mürîd suna, mürîd dahi gelib şeyhin önünde sol dizi üstüne otura, sağ eli altından tuta ve sol eli şeyhin sol eli altında ol sırığı omuzuna dayayıp ayak üzere durub meclisde olan ihtiyarlara safâ nazar idin, diye. Anlar dahi ser-firâz ol diyeler vârub tûğ yerine dike. Ba'dehû nakib bir seccâdenin dört köşesini açar ve ve bûke, ba'dehû üç kat büküb iki eli üzerine alub bir Cemâl-i Muhammed salavât diye kibleye karşı bırağa, üç köşesini bükülmüş koya, soldan yana andan şeyhler kalkub mürîdin sağ eline yapışib seccâdeye geçüre, mürîdın evvel sağ ayağıyla ol bükülmüş köşei basa, ba'dehû sol ayağıyla bükülmüş köşei basa, andan seccâdeye basa iki rek'at namaz kılıb duâ idüb otura. Mihfel ehli mûbârek olsun diyeler, işde şimdi şeyhlik lâyıık oldu. Der Beyânı bazı suâl ve cevâb (142 b) Eğer dilersen kim şeddin zâhirin bildin, ammâ bâtın ma'nâsı nedir, cevab oldur kim bâtın seddir, yani şeytan. Mü'min arasında suâl iderlerse kim sana pîrden ne değdi, cevâb pîrden tevbe ve telkîn, ahdullâh ve

üsdâddan şedd-i Hazret-i Ali yetişdi. Suâl: eğer dilersen şedden ma'na nedir, cevâb: şeddin ma'nâsı vefadır ve teslimdir. Suâl: Eğer dilersen pederûn bilûni neyle bağladı, cevab: peder bili bağlamaz, pend û nasihat ider. Suâl: eğer dilerse pîrin ve üstâzın seni neyle revân itdi. cevâb: kendinin hoşnudluğuyla ve irâdetiyle. Suâl iderlerse kim pir belûni neyle bağladı, cevab: bi-ahdi Hudâ-yı Sûbhân ve şedd-i şâh-ı merdân ve vasiyyet-i pîrân. Suâl iderlerse kim sana şed nirde yetişdi, cevâb: ol mahfilde kim fûlân makâmda fûlân seyyid sâdât ve ulemâ ve fukarâ huzûrunda fûlan şehirde oldu. Eğer ol mahfil ve makâmı anmaya, şehir ana cevâb olmaz. Suâl iderlerse kim pîrin sana nazar kıldığı vakit elin kande idi ve başın kande idi, cevâb: oldur ki elûm başımda ve boşum elûmdeydi. Suâl iderlerse kim şedde üç kere olur. Eğer murâd ol üç kereden nedir diseler cevâb oldur ki: biri ahd ve biri bey'at ve biri vasiyyete işaretdir. Suâl iderlerse kim, âdâb-ı tarikat kaç nesnedir, cevâb altı nesnedir. Evvel erenler nazarında iki **(143 a)** dizi üzerine oturmaktır, ikinci sır saklamaktır, üçüncü pîr nazarında az söylemektir, dördüncü pîr nazarında hakir samaktır, beşinci pîr her ne atâ iderse kabûl kılmaktır, altıncı cem'i mahlûkâta bakmaktır. Suâl iderlerse kim tarikin binası kaç nesne üzerinedür, elf nesne üzerinedür. Evveli tevbe, ikinci teslim, üçüncü zûhddür, dördüncü takvâ, beşinci kanâat, altıncı uzlet. Suâl iderlerse kim erkân-ı tarikat kaç nesnedir, cevâb altıdır. Evveli ilim, ikinci hilm, üçüncü sabırdır. Dördüncü rızâ, beşinci ihlâs, altıncı gökcek hulk. Suâl iderlerse kim tarikatın vâcibâtı kaçdır, cevâb altıdır. Evvel hayır işlerse kadem basmak, ikinci dâyim zikirde olmakdır üçüncü dünyaya muhabet etmemektir, dördüncü hevâyı terk etmektir, beşinci dâyim havfdan hâli olmamaktır, altıncı Hak'dan ümid kesmeye ve bu ma'kûle yani bu söze suâl ve cevâba nihayet yokdur. Biz hem olanını dedik ve kitâbı bu duâ ile hatm eyledik. "Allâhümme ağninâ bi'l-ilmi ve şerrifnâ bi't-takvâ ve enfainâ bimâ allemtenâ ve metti'nâ bimâ razaktenâ ve bârik lenâ fimâ a'taytenâ ver hamnâ izâ teveffeytenâ ve einneşâ alâ dîninâ bi-dünyâna ve ahiretinâ bi't-takvâ vahfavnâ fimâ ğibnâ anhü velâ tekelnâ illâ enfûsinâ tarafete aynin velâ ilâ ahadin men halakake. Allâhümme ic'al hayâtenâ ziyâdeten lenâ fi külli hayrin vec'al vefâtinâ rahaten lenâ min küllî sûin ve südde fakatina bi-hedake ve tevfiwake ve kavî **(143 b)** za'tina fi tâatike ve neffis ane'l-kürbete yeme'ş-şühûdi'l-azîm bi-rahmetike yâ erhame'r-râhimin". Bismillâhirrahmânirrahim emmâ ba'd bilgil îy tâlib erkân-ı Hazret-i Emiril-mü'minîn Ali kerremallâhü veche Uhud gazasında giderdi. Ve tübbân giyerdi. Tübbân nişanından ashâbına haber verdi. Ve Selmân Şâh-ı vîlâyetten sordu ki,

tebbânın bendinde üç nişan vardı. Anı bize bildir, dedi. Şah-ı velâyet dedi ki Selman tûbbânın bendinde üç nişane vardur. Evvel bendi şeriata pâk olasın ve ikinci bendinde tarikata hidmetle olasın ve üçüncüde hakikata izzetle olasın. Ve eğer sorsalar tûbbân giymegin hutbesi. El-Cevâb, hutbe budur: Bismillâhirrahmânirrahim, bismillâhi ve billâhi velhamdü lillâhi ve'l-esmâû'l-hûsnâ küllühâ lillâh, fed'ü bihâ. Eğer sorsalar tûbbânın mührü ve giymegi nedir, el-cevâb: pâklıkdır. Ve Hazreti Emiri'l-mü'minîn Ali Kerremallâhü veche buyurmuşdur. Her kimki tûbbânı giye, benden haberdâr olmaya, dalâlet içinde kalmış ola ve tûbbân giymek ana harâm ola ve andan sonra tûbbân Emiri'l-mü'minîn Ali'den Kerremallâhü veche Selmân'a yetişdi. Ve Selman'dan Hasan Basri'ye yetişdi. Ve andan Avni Fettân'a yetişdi. Ve andan Bitimdâd-ı Herâyin'e yetişdi ve andan Behram Deyleme'ye yetişdi. Ve andan Ebü Müslim Horasan'a yetişdi ve andan Şeyh Mehenne yetişdi. Ve andan Şeyh Vâsıtî'ye yetişdi. Ve andan Şeyh Hasan Sarfi'ye (144 a) yetişdi. Ve andan Şeyh Abdullah Asfar'a yetişdi. Ve andan Şeyh Ebû'l-Bakâ'ya yetişdi. Ve andan Şeyh Hasan Süheryâr'a yetişdi. Ve andan Şeyh Abdülcebbâr-eş-şibaniye yetişdi. Ve andan Ebû'l-Abbâsa yetişdi. Ve andan Ahmed b. Huseyn'e yetişdi. Ve andan Hasan Nâsıreddîn'e yetişdi. Ve andan Muntazır halifeye yetişdi. Ve anın iki isnâdı vardır. Birisi davet isnâdı ve birisi halvet isnâdı. Nisbet da'vâsı oldur ki; söylendi kimden kime yetişdi ta halifeye Muntazır, ammâ nisbet-i halvet oldur ki Emiril-mü'minîn Ali Kerremallâhü veche seyrinde gördüğü libâsı Fütüvveti ana giydirdi ve icâzet verdi. Çünkü gündüz oldu, hulefâ-i Bağdad'ı cemi etdi. Gördüğü seyri söyledi. Nisbet-i Fütüvvet pirûme isnâd ideyim, yâ şâh-ı velâyet aleyh ideyim, eyitdiler, hulefâ ki Murtazâ aleyh var ve anda pend-i tûbbânı mühür eyle ve bendi üstüne ko. Ve gece mühür itdik, anı koduk ve gıtdik, eğer bir gün Pend-i Fütüvvet yâ Emire'l-mü'minîn koyun, ve eğer ahyânâ Pend-i tûbbân Behmen tariki ki gece koduk, hem nisbet pîrimize evlâdır. Pes gece gıtdik ve fütüvveti bildük ve pend-i üstüne koduk ve namaz-ı hâcet diledik ve Hazret-i Âsîâne-i Necef'e Ali kerremallâhü veche bağladık. Gün gün oldu, gördüler ki bend-i fütüvvet açıldı ve Muntazır Halife giydi (144 b) ve nisbeti tâ Emiril'-mü'minîn Ali idi ve bu kisveti tahkika yeni oldu. Ve bu haber-i meşhûr olmuşdur. Ve Bağdad'dan Şeyh Rukâ'a yetişdi ve halife ve Tebriz'e geldi. Ve libâs-ı fütüvvet Şeyh Şemseddin Mevâğî'ye giydi ve andan Şeyh Mahmûd Ali b. Ca'fer b. Abdülvâhid et- Taberî yetişdi. Ve andan Şeyh emîr-i a'zama yetişdi ve andan Şeyh Veys b. Kutağ'a yetişdi. Ve andan Pehlûvân Mahmûd Pûrkâr veliye yetişdi. Ve andan

her kişiye nasib yetişdi. Ve andan ana yaraşur ki fütüvvet yolunda dürüst yürüye ve dahi bilgil ki fütüvvet dört harfdir ve her harfin manası vardır. Evveli “fe” fenâdandır. “Te” fâni olmayınca, mûlk-i bakâya yetişmesi. İkinci fütüvvet tevbe etmektir. Üçüncü harf fütüvvet pîrine vefâ etmektir. Dördüncü fütüvvet kendüyi Hak yolunda sebil etmektir ve sâhib-i fütüvvet gerekdir ki, şeriata üstüvâr ola ve hakikatdan haberdâr ola. Ol nesne ki kendine revâ göre, halka dahi anı revâ göre. Ve Sallallâhü alâ seyyidinâ Muhammedîn ve âlihî ecma’in. Temmeti’l- Kitâb el-fütüvvetü bi-husni tevfiikihi an yedi Seyyid Hasan b. Seyyid Kâsım, afâ anhûmâ ve an akrabâihima ve an ahbâbihimâ mineş-şühûrı Saferu’l-muzaffer Sene-i Hicri 1028.

İKİNCİ BÖLÜM
RADAVİ'NİN HAZA KİTABU FÜTÜVVETNAME'SİNİN
ORJİNAL METNİ

بسم الله الرحمن الرحيم قال النبي عليه السلام الفتوة
 على ثلثة اقسام اولها محافظه امر الله والناس اعانت رسول
 الله والثالث الصحة مع اهل الله صدق رسول الله والي
 الشيوخ امام جعفر صادق رضي الله عنه واية قلوب
 پیغمبر دن علی الصلوة والسلام ایده کم محبت عاشق و درویش
 صادق و خلیل الرحمن ایله کرکده کم شد مرتضی علی بی
 قبول ایلیه کم اوج قرین ایکنده کامل و مکمل اوله تا شد بغلق
 و تربیت ایتمک اکاسم اوله اول علم سریعته ایلیه علم
 طریقه اوجنی معرفت حاصل اتمن اولاناکم شد بغلق
 آکادریست اوله تا کم حقیقت آکایوز کتره و دخی کنورب
 در لر کم میان بسته اولر کسبه کم شد بغلقور اکا اوج
 نسه لازمدن تا اول شد آکایوق اول حقیقت یوز
 اول ترک علایقده یعنی دنیا تعلقاتن ترک ایلمکده ایلیه
 حفظ الحقایقده اوجنی کشف دقایقده دخی کنورب
 در لر کم عاشق صادق کاسب خلیل الرحمن کم شد
 شاه مردان امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه کم شد کامل
 اللدن قبول ایدن صادق کمه قوی خلقک باشنده تاج
 بکر کم اول تاجک دور ترکی اوله ترک اول اولده کم
 بیر نه کم اللدن وارد ر شخندن در بیغ دو تمیم بیکه
 کنده جاننه منته دونه ایلیه ترک پر هیز کار اولقده
 ایودن ویرمزدن اوجنی ترک اولده کم کنده بی اولده
 اول

اول اولمش بله سنکم پیغمبر علیه السلام مؤثوا قبل ان
 مؤثوا دیوبیورر دور دخی ترک اولده کم ایوب و
 بنلو به صبر ایلیه و اون شرف بله میان بینه کم
 شیخ لک اذی آکا حلال اوله اول حق ایشمقلده ایلیه خلق
 ارا سنده انصافله در له اوجنی نفسی قریر ایلمکده
 دور دخی اولور خدمت ایلمکده سخی الی اللده عنه
 شفاعت ایلیه تنبی دو ستلم نصیحت ایلیه بدخی
 در و سلمه سخیلق ایلیه سکرخی علمایه تواضع ایلیه
 دور دخی دشمنده یواشه در له اوجنی جاهله اسم
 اوله فصاحت سخن اهل استماع اگر کاصور سلمه کم
 شدک ایمانی نده و شدک غلی نده و شدک قبله
 نده و شدک فریضه بی نده و شدک پاک لکی نده و
 شدک میثی نده و شدک جانی نده و شدک تکبیر
 نده و شدک سوالن اتلر جواب و بیوستکم شدک
 ایمانی شتار لقمه و شدک نماز بی اربلقده و شدک
 غلی ترک عادتده و شدک قبله بی بر در و شدک
 فریضه بی شیخ صحبندده و شدک کلمه بی دوغر لقمه
 و شدک پاک لکی حیا در و شدک جانی شنادر و شدک
 کلیدی راسه لقمه و تکبیر در فصل اگر کما
 صور سلمه شدک احکامی فجده جواب و بیکم التیدر اول
 نو به در ایلیه مجاهد در اوجنی یقین دوستلقده

دوردی صید فی بتون اولمقدس بشی نوکل ایلمکدر
التنی ترک عادتند فصل الرصور سلر کم طریقت
حضرت علی شرط وارد در دسلر ایتم التید اول
توبه التنی تسلیم او جنی یقین اولمقدس دوردی تقوی
بشی قناعته التنی عز لذی فصل الرصور سلر
کم شدک فی رکعی وارد در ایتم التید اول علم در التنی عله
او جنی صبر در دوردی رهنا در بشی شکر التی در
التنی اخلاص در فصل الرصور سلر کم شدک و جردنک
و تا حکم ایدست فاجده ایتم او حده اول اولمکم
مشایخ نظر نه الی بوشن وار امیه التنی دایم طریار تلم
اولمقدس او جنی امر معروف و نهی منکر ایلمکدر
فصل الرصور سلر کم شدک خطبه سی فی در ایتم التید
اول آدم پیغمبر علیه السلام الکنی شیت پیغمبر علیه السلام
او جنی نوح پیغمبر علیه السلام دوردی ابراهیم پیغمبر علیه
السلام بشی موسی پیغمبر علیه السلام التنی محمد مصطفی
در صلوات الله علیهم وعلینا اجمعین فصل الرصور سلر
کم شریعتک خطبه سی فی در ایتم دورتنه اول اولدر
کیلان سولیمه ایلمی زنا انمیه او جنی شعیب او جنی دوردی
او غور لوق انمیه فصل الرصور سلر کم شدک قنوی
فی در دسلر ایتم دورتنه شریعتک او مقام
ایچنده در ایلمی طریقتک او مقام ایچنده در
او جنی

او جنی معرفند او مقام ایچنده در دوردی حقیقتک
او مقام ایچنده در اول او مقام شریعتک ایچنده در
اول ایچان کتوز مکده ایلمی نماز قلمقدس او جنی زکوة
و بر مکده دوردی اولمقدس طوطمقدس بشی طریقت
کونجی بترسه التنی حلال کسب قزیمقدس بدی حرام بمکده
سکزی شریعتک اوینه کر مکده طقوز بشی فقیر
عام او لیبی غزایه وار مقدس او جنی امر معروف و نهی منکر
در ایلمی باب اول او مقام طریقتک ایچنده در اول
توبه ایلمکدر ایلمی خلق ایلمکده او جنی مرید اولمقدس دوردی
خوفله رجلا ما یبینه اولمقدس بشی لذت لری ترک ایلمکدر التنی
حلال کسب قزیمقدس بدی حرام بمکده سکزی پیر
لجاز تیلد اولمقدس طقوز بشی جمعیت و نصیحتک او جنی
ترک تجرید در ایلمی باب اول او مقام حقیقتک ایچنده
در اول طبراق ایلم بر ابر اولمقدس ایلمی بنش ایلمی ملته
بر نظر ایلم بققدس او جنی یولوقه کوز نیمه کندز بی یوله
سپیل ایلمی در دوردی دنیا ایچنده براد لیش اندن امین اول
بشی هیچ کسه التنی فقیر لره منکر او طبع بدی
حق تعالی اولسنه سلوک ایلم سکزی بشی صفتک
طقوز بشی مناجات ایلمکدر او جنی عبرتکن کوزن او
علم در شکرکدر در ایلمی باب اولمقدس علیه السلام ادب
النقر غیر من ادب الدرس ایلمی مقام جور قلمقدس

توبه

او چنانچه مقام پر هيز قلم قدر حرام مدن در دینی مقام
 صدق و اخلاص در مشایخه شیخی مقام حیار
 التوجه و مرد لکدن یدینی مقام حلیم النفس و لطف
 سکنی شیخی مقام دین کوزین ایدین قلم قدر طقوزی
 مقام قرب وصاله او شیخی مقام کند و بی بلکدر نغم
 امیر المؤمنین علیه السلام و حریم بیور که من عرف
 نفسه فقد عرف ربه صدق رسول الله و صدق
 حبیب الله کتاب فتویات نامہ لیسلم الله الرحمن الرحیم
 الحمد لله الذي جعل التقوى لباس الانبياء وجعل الفتوة
 سيد الاصفياء محمد المصطفى وآله اوصيائه وشعار الاولياء
 والصلوة والسلام على اشرف الانبياء وسيد الاصفياء
 محمد المصطفى وعلى آله واولاده ورضي الله تعالى عن اصحابه
 اجمعين بعد شيلر و آيت اولنور که بور ساله نکی
 مصنف سيد عبد المفتقر رحمته الله تعالى ربه القوي
 محمد بن سيد علي الدين الحسين الرضوي عفي
 الله عن ذنوبه و عن صغراه و کبر و و خترة معه من
 يتولاه که فتوت طالب لند و وطن بقت ساله
 ترند و بر عزیز بند انم الله الى مراتب
 السابرين و اوصلم الى منازل الواصلين بو
 ضعيفدن التماس ايد ب که فتوت دار لزار بند
 سويلن و ايشدن ارکانک ايجيني قلم کتور
 مفاصل

مفاصل الموت و توبه و عهده و شرط و سعت انک و قول
 انا و يقول قد ايس ادعك ارکانی و شاکر در وان انک
 و خلواي جفته ارکان و نه طری بقله بکوری کوری
 و آخر شکر لره نه طری بقله کوندي د کوری کور و تسلیم
 ايدن کنتک الندن نه و جرمه البخض و طریق اهل قیل
 بر بر نه کور صومعین و بر بر بند کور حوق طلب
 انک و بر صاحب طری بقله کناه صادر اوله صنف
 بقله طویزب دخی آکا خراسان و عرف پیر لری
 بوکا قلین طری بقت در لرو دخی مکه و مدینه
 از لری بوکا مقام انصاف در لرامدی اوله مقام
 طری و ب اصحاب طری بقت عزامه حکب که آکا ترجمان
 قدم در لرو دخی ترجمان لسان و سیدک مشایخ
 کلف رجم الله ارکان لری او ز ربه اصغر و آیت که
 کتاب و سنت و اجماع مشایخه موافق و احسن حکایت
 بیان و عیان ایدم التماس لری قبول قلم تاکه بر
 عزیز بور ساله مطالعه اید ب مستفید اولال
 و بن فقیر دعا جی بی خیر له یاد قلب فاتحه احاب
 اید بونکت لری نا اهل نظر ندن محقق طو تالار ما
 اهلندن در یغ طومیا لری رز بر حکمتی نا اهل و بر
 ظلمدن و اهلندن کز لک دخی ظلمدن نتکم مرهتر کاینا
 و سخن موجود ان محمد مصطفی علیه افضل الصلو

وَاكُلْ الرِّبَا بِيُورٍ لَا تَغْطِ الْحِكْمَةَ اِلَى غَيْرِ اَهْلِهَا فَتُظَلَمُوا هَاوِلًا
 تُنْعَوُهَا مِنْ اَهْلِهَا فَصَلِّ اِمَّا يَكُلُ اِي طَالِبٍ اِرْكَانِ طَرِيقَتِ
 اسْتَعْدَكَ التَّوْبَةَ فِي الدَّارِ بَيْنِ اَهْلِهَا فَنُوتَ اُرَا سُنْدُ اسْتَعْدَكَ
 وَخَلَّوْا بِحَقِّكَ نَكَ سُنْدِي بِرُو جَرِيْلًا اَثْبَاتِ اَيْدِي لِرَاوِلِ
 اَدَمِ بِبَغْبَرِ دُنَ النَّبِيِّ نُوْحٍ بِبَغْبَرِ دُنَ اَوْجِي اِبْرَاهِيْمِ بِبَغْبَرِ دُنَ
 دُوْرِ دُنِي مُحَمَّدٍ صُطْفِي دُنَ صَلَوَاتِ اللّٰهِ عَلَيْهِمْ اَجْمَعِيْنَ
 شَيْخِ اِمَامِ زَيْنِ الْعَابِدِيْنَ دُنَ وَمِ اصْحَابِ افْتُوْتِ اصْلَاحِنَا
 بُوْدُ رِكْمٌ بُوْدُ وُتِ بِبَغْبَرِ حَرَّازِ بِرُو جَرِيْلًا تَكْبِيْرُ كِهْ اَنْلَرْدُنِ
 اَثْبَاتِ اَيْدِي لِرَاوِلِ اَدَمِ بِبَغْبَرِ تَكْبِيْرُ نَهْ تَكْبِيْرُ رِضَا دُرْ لِرُوْحِ
 بِبَغْبَرِ تَكْبِيْرُ نَهْ تَكْبِيْرُ فَنَادِرِ لِرُوْحِ اِبْرَاهِيْمِ بِبَغْبَرِ تَكْبِيْرُ نَهْ تَكْبِيْرُ
 صُفَادِرِ لِرُوْحِ مُحَمَّدٍ صُطْفِي تَكْبِيْرُ نَهْ تَكْبِيْرُ وَفَادِرِ لِرَاوِلِ
 اَنْلَرْدُنِ سُنْدِي وَخَلَّوْا يِ جَعْتَهْ وَتَكْبِيْرُ اَدَمِ بِبَغْبَرِ دُنَ طُوْرِ
 دَلِيْلُ لِرِي بُوْدُ رِكْمِ اَدَمِ بِبَغْبَرِ عَلَيْهِ السَّلَامِ حَوَالِي جَنَّتِنَا
 عِيْشِ اَيْدِي رِكْمِ شَيْطَانِ عَلَيْهِ اللّعْنَةُ حَيْدِ اَيْدِي اَنْلَرْدُنِ
 الدَّادِي حَقِ اَمْرِهِ مَخَالِفَتِ اَنْدَرِ بِبَغْدَايِ يَدِي دِي
 فِي الْحَالِ اَدَمِ كِهْ بَا شُنْدُنِ تَا جِ وَاَكْنَنْدُ نَحْلَهْ كَيْدِي وَحَوِي
 يَا لِحَقِّ قَالِدِ يَلْرُ دُ كَلِي اِحْمَاقِ اِهْلِنَهْ وَارْدِ لِرُ هَرِ بِرِنَهْ يَلْوَارْدِ لِرِ
 حِيْجِ بِرِي اَنْلَرْدُنَهْ وَبِرْمِدِ يَلْرُ كِهْ عُوْرَتِ بِرِنَهْ سَتَرِ اَيْدِي لِرِ
 اِمَّا الْخَيْرِ الْخَيْرِ اَنْجَنْدُنِ بِبِرَاقِ دِلْدِيْلَرِ الْخَيْرِ اِحْمَاقِ اَسْرِكِيْبِ
 اَدَمَهْ اَوْجِ بِبِرَاقِ وَحَوَالِي بِشِ بِبِرَاقِ وَبِرْدِي اِمْدِي
 اَدَمِ اَوْغَلَانِي فَنَ اَوْلَسْ اَرَا اَدَمَهْ اَوْجِ كَفْرِنَ وَعُوْرَتِيْشِ
 اَوْ لَمُوْ

اَوْ لَمُوْ اَنْدُنِ قَلْدِي وَامَلُوْ نَهْ الْخَيْرِ اِحْمَاقِ عَنَّا اَيْدِي اَنْدِي
 نَحْوَنَ كَسْتَا خَلُوْ اَيْدِي اَدَمَهْ بِبِرَاقِ وَبِرْدِي سُنْدِي غَيْرِي
 اَدَمَهْ سُنْدِي وَبِرْمِدِي اَنْدُنِ الْخَيْرِ اِحْمَاقِ تَضَرَعِ اَيْدِي اَيْدِي
 الرِّيْ سُنْدِي وَبِرْمِدِي سُنْدِي سُوْرَسِي بِنِ اَنْلَرْدُنِ وَجُوْرَتِ
 لَكِهْ قَلْدِمِ كِهْ سُنْدِي رِضَا كِهْ اِحْمَدِي اَوْلَمِ دِي حَقِ نَهْ حَضْرَتِهْ
 الْخَيْرِ اِحْمَاقِ حَوَالِي فُخُوْشِ كَلْبِ اَيْدِي يَا الْخَيْرِ حَوَالِي سُنْدِي
 سَحَابِي قَلْبِ عِيْبَتِي سَتَرِ اَيْدِي كِهْ عَزْمِ جَلِيْلِ اِحْقِيْقِي وَبِنِ دُ خِيْشِي
 جَمِيْعِي اَنْجَلُوْ وَزَرْنَهْ اَوْجِ نَهْ اَيْدِي بِفَضْلِ اَيْدِي بِعِنِي اِرْتُوْ
 قَلْدِمِ اَوْلَسِي بِفَعْمِي حَرَامِ قَلْدِمِ اَنْلَرْدُنِ بِرِنَهْ سُنْدِي يَا رِيْ
 قَابُوْعُكِي وَحَكْرَدِهْ كُوْ كِي بِيَانَهْ اَنْجَلُوْ اِحْمَاقِ سُنْدِي بِرِنَهْ
 يَا رِدَمِ نَا كِهْ اَدَمَكِهْ ذَرِيَايِي اَنْ لِبَاسِ اَيْدِي كَيْلَرِ وَالتَّخْفَرِ
 كَيْدِي كِهْ كَفْرِنِ اَيْدِي نَهْ لِرِسِ حَقِ نَهْ يَا مَوْعِي الْخَيْرِ اِحْمَاقِ
 سُنْدِي يَا رْتَدِي حَوَالِي اَدَمِ وَحَوِي الْخَيْرِ بِرِ اَغِيْلَهْ عُوْرَتِ
 بِرِنَهْ اَوْ رْتَدِي لِرَاوِلِ دُنَ جَمِيْعِ جَنَّتِ اِهْلِي فَعَصِي اَدَمِ رِيْ
 فَعُوْ يِ دِي وَجَاغِرِ دِلْرِسِ اَدَمِ وَحَوِي اَوْ سُنْدِي يَلْرُ حَوِي نَهْ
 دُنَ اِهْبِطُوْ اِحْمَاقِ اَخْطَابِ اِرْسُدِي اَدَمِ وَحَوِي وَطَاوِسِ
 جَنَّتِدُنَ حَقَارِدِ لِرُوْحِ شَيْطَانِ دُنِي جَنَّتِدُنَ حَقَارِدِ لِرِسِ
 اَدَمِ بِيَانَهْ نَسَبِ سُنْدِي يَلْ طَاغْنَهْ اَيْدِي وَحَوِي طَاوِسِ نَسَبِ
 حَيْدِي رُوْيِي اَيْدِي سَرِيْلَا بِنِ خَوْشِ اَيْدِي اَدَمِ
 بِبَغْبَرِ اَوْجِ يُوْزِيْلِ اَغْلَدِي وَامَا بِنِ عِيْلَسِ رُوَا بَتْنَهْ اَلِي
 يُوْزِيْلِ اَغْلَدِي وَامَا بِنِ عِيْلَسِ اَيْدِي نَهْ قُوْرُ قُوْسُنْدِي

ودخی جنتند و حقیقی آدم حویلی دن آبرو دسیدی اند نصیحت
 حق سبحانه و عاقل و لطف برله د بیلدیم آدم مک تو پس
 قبول اید ب رحمت قله اندن آدم بر فح کلمه تلفین ایلدی
 تا کم تو بستی قبول اولغنه سبب اوله نتم حق سبحانه
 کلام قدیمده بیورر فتلی آدم من رب کلمات قناب علیه
 اما علمای بو کلمات دن اختلاف اتملر عبد الله ابن عباس
 رضی الله عنهما ایدر کلمات بوییدی کم آدم یارب العزیز
 سن بنی قودت الوکله برآمد گیدی و قدس تک برله بنم
 طبراقدن جسم روح نفع اتمدی و قدر تک و سن دمدی
 سبقت رحمتی علی غضبی و بن قولکی جنته کوزمد کی
 اندن حق تعالی قدرت دلیلده نعم ددی پس آدم ایتدی
 یارب بنی جنتند و جعفر ذک حوق تعالی ایتدی معصیتک
 شو ملغندن که سبب اولدی پس آدم یارب اگر تو
 قلم دخی عمل صالح ایشلم عجب بنی ینه جنته قور سین
 پس حق تعالی نعم ددی روایت ایدر عبد الله ابن عمر رضی
 الله عنهما ایدر کم پیغمبر ایتدی یارب بن بو محنتلری کند
 نفسدن بلم و هم سنکه تقدیر کند اندن حق تعالی
 ایتدی یا آدم بواشلی بن سنی یارب عز دت او کدن
 تقدیر اتمدم اندن آدم ایتدی بنی یارب بتکم بواشلی
 بکا قلد که کور و بن قولکی لطفله یارب لغه حق تعالی ایتدی
 یا آدم بنم حرم وارد و ارفی طواف ایتدیم عنده سبب ملائکه لر
 طواف

طواف ایدر لر و انده بکا عبادت ایدر لر و سندن عبادت ایدر
 تو بکی قبول قلم و حاجتکی رو اقل و دخی نامه اعمالکده حق
 حق حسنا تدر یازم اما خبرده شو بیلدیم کلمه که حرم بیت
 المعوی در جنتک بردانه یا قوت ایدی و هم کعبه بر معظم بقدا
 ریخه ایدی اما شد کی کعبه الله شرفه الله انوک بیرنده در
 و اول بیت المعوی ملکلر دوردخی قات کو که جعفر در الله
 امر برله نوح طوفاننده بنمیدی کعبه او زر زنده مقابلده
 و اول بیت المعوی که اکی قبوس و اردر برسی شرفدن بکا
 و برسی غربدن بکا در چونکه آدم علیه السلام بینه ستاند
 حقه توجیه ایدر روانه اولدی اما حق تعالی بر ملک کند ریدی تا کم
 آدم قلا و زاولا چونک آدم مزد لویه کلدی حوادخی جددن
 آدمی آری بو کلدی آدمه بولشیدی آدمی بلدی آدمدن
 جددی بر طلفه جقدی حوادیم جاغردی حوادیم او ازندن
 بلدی بولشیدی لر اندن او توری اول کونه عرفه ددر
 اد قودلر و اول طلفه جبل عرفات ددر پس اندن آدم
 و حوادکی طلفه ناسغه اندر منیه کلدی لر اندن
 حیر ایل علیه السلام کلدی ایتدی یا آدم نه ددر سن ددی
 اعنای من الله التوبه و المغفرة یعنی الله بعدادن تو بقبول لغن
 ددر ددی امدی اول مقامه منه دیواد او رد لر اول ددر
 جبرائیل غایب اولدی فخر فی الحال حق تعالی که امر بول جنتدن
 بر طاس و بر او ستوره و بر سقر اص کتور ددی انده آدمک

باشند تراستی ایلدی و بر مفر اصله بیغندک ارتوغی کید
شمدی ایلجون اوله مقامین حاله بیلر تراستی اولوب قصر
ایدیلر و دخی جبرائیل آدمه اسبو تر جمانی اوگر تدی وایت
محمد بن کعب القرظی ایدر لاله الا انک سبحانک و محمد ک
علیه سوره و ظلمت نفسی فاغفر لی انک انک العفوف
الرحیم و انک ارحم الراحمین سعید بن جبیر و حسن و مجاهد
و عکرمه روا بیلرند ربنا ظلمنا انفسنا فان لم تغفر لنا و
ترحمنا لنکونن من الخاسرین جو ن آدمه بو کلماتی
ددی حوق سبحانه و نعا اوله دم آدمه بو پس قبول قلدی
اندن جبرائیل و میکائیل و اسرافیل بتمس بیک فرشته
بله کلدر آدمه تو بستی و حقی قبول اولدغی حوق و برادر
ودخی مکه قرینک بر مقامه کتر دگر شمدی ایا وادی تعان
در لر اوله وقت حوق مکن قلدی پس جبرائیل آدمه
باشنه تاج احتیای کیدر در لر نتم حوق نعا کلام قدیمدن
بیور بریم اجنباه ربه فتاب علیه فریدی و دخی بو کلنک
دمد سبی عالم مکن و مکنوتک چالندی و اصطفی
خلعفی کننه بر قلدی که ایا خرقه رفنوت در لر نتم
حوق سبحانه و نعا کلام قدیمدن بیور دی ان الله
اصطفی آدم دیو عالم جبر قنک و عالم لایوتونک
ندا اولندی پس آدم ساذ اولدی کما ذلقدن
الله الیر الله الیر ددی پس ارباب فتوتک آدم نه
تکبیرنه

تکبیرنه تکبیر رضاد نلیدی یعنی حوق سبحانه و نعا
آدمدن راضی اولدی و دخی آدمه جبرائیل تعلیمه
میکائیل آخر تک انا و اسرافیل آخر تک قد است
ایدندی حوق نعا آدمه و حقی ایدی که یا آدم سن دخی
ذرتیکه عرید قل بینی بر لیب بکا عبارت ایدر سن
و امرمه مطیع اولب مخالفه اتمه سن اندن آدم
علیه السلام ایتدی یارب بتم ذرتیم قنک در حوق سبحانه
و نعا ایتدی ار قلده در اندن حوق نعا ایدر قدس تله
آدمه ارقستی صغدی آدمه صلبندن بر نهی که کلدی آدمه
قالی طیراغه ذره سیدر بر ذره آدمه نغی ذرت سیدر
بر نهی اولمندی سن اول ذره لر عالم ارواحه مقابل صفوی
مختلفن طور غور در لر ارواحه صفوی کی پس بر ذره و حقه
مقابل طور غور بر بر روی کند و ذره سنه تعلق ایدر
التفات ایلوب اندن اول ذره قابلیت کس ایدر اهل بیت
استماع است بر تکم خطاب و استعداد جواب یله اصل
ایلدی نتم حوق نعا قران مجید تک جبر و بر بر فوله نعا و اید
اخذرتیک من بری آدم من ظهور ذرتیم و اشهد علی
انفسهم است بر تکم قالوبلی شریک نا ان تقولوا یوم القیمه
ان کنا عن هذ اغافلین روی عن سالد بن عباس عن نغیر
بهذه الآية قال سمعت رسول الله علیه السلام یقول ان الله سبحانه
و نعا مسح اطهر آدم و آخر کمال نسیم بهو خالقنا الی یوم القیمه

نَعَان قَرَب مَكَّة ثُمَّ أَخَذَ عَلَيْهِمْ قَبْلًا قَالَ اللَّهُ بَرْتِكُمْ قَالُوا
 بَلَىٰ يُعْنَى عَبْدُ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ صَوْرُهُ لَمْ يَكُنْ تَفْسِيرِي
 رَوَيْتُ أَبِي عَدِي رَسُولَ حَضْرَتِنْدَهُ كَمَا اسْتَدَمُّ دِي حَقِ
 سَمَاءَهُ وَتَعَالَىٰ أَرْسَنِي قَدْرَتِ الْعِلْمِ صَغْدِي جَمِيعِ دَرِي تَقِي
 جِقَارْدِي وَانْدَرْدَنِ صَوْرِي كَمِ بِنِ سَرْكَ بَرُورْدِ كَارِ كَرْدِ كَلِمِ
 جَمِيعِي سِي بَلِي دَدِ لِرَبِّسِ حَقِ نَعَّ جَبْرَائِيلَ امْرَأَتِي كَمَا أَدَمُ
 وَذَرِيَّتَكَ عَهْدِ اَيْدِي بَاقِرَارِ اَيْلِدِ كَلِمِي نِ شَيْطَانَهُ تَابِعِ
 اَوْلِيَهُ حَقَّهُ مَطْبِعِ اَوْلَا اِرْوِ عِبَادَتِ قَلَمِ لِرَنْتِكُمْ حَقِ نَعَّ كَلَامِ قَدِ
 يَمْنَهُ بِيورِ اَلْمِ اَعْرَبِ اَلْيَكُمِ يَا بَنِي اَدَمِ اَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ
 اِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ وَانْ اَعْبُدُوْنِي فِي هَذَا ضَرْبِ اَصْحَابِ مَسْتَقِيمِ
 جَبْرَائِيلَ اَوْلَىٰ عَهْدِ نَامَهُ يَا زِدِي دِي مِيكَائِيلَ وَاَسْرَافِيلَ وَصُرَا
 نِيْلَ وِمِرْطَطَا نِيْلَ وِدِي اَوْلَىٰ اَنْدَهُ حَاضِرِ اَوْ كَرِ فَرِشْتَهْلَرِي طَانِي
 يَا زِدِي وَاَوْلَىٰ نَامَهُ اَللَّهُ تَعَالَىٰ كَمَا مَرِيْلَهُ جِبْرَ اَلْاَسْوَدَ اَقِ يَعْقُوْبُ
 اَيْدِي اَدَمُ اَنْ جَنَّتْ نِ بِلِ جِقَارِ سُدِي اَوْلَىٰ طَاسِ اَللَّهُ تَعَالَىٰ نَكِ
 امْرِيْلَهُ اَغْزِي نِ اَجْدِي اَوْلَىٰ عَهْدِ نَامَهُ اَجْنَدَهُ قُوْدِ لِرَبِّتِكَ
 نَكِ امْرِيْلَهُ كَرِ اَغْزِي نِ بِيومِ دِي تَا قِيَامَتَهُ دَلِ جِبْرَ اَلْاَسْوَدِ
 اَجْنَدَهُ اَمَانَتَهُ دَمَا وِلَهُ وَقْتِ كَمِ قِيَامَتَهُ كُوْفِي اَوْلَا اَوْلَىٰ عَهْدِ نَامَهُ
 جِبْرَ اَلْاَسْوَدِ نِ جِقَرِ اَدَمِ اَوْ غَلْنَلَرِنَهُ اَوْ قُوِي وِرْ سَلَكِرْ كَرْدِي
 بَرِ كَمِ عَهْدِ وَفَا قَلَمِ اَوْلَىٰ جَنَّةِ قُوِي لِرُوِي كَمِ خِلَافِ قَلَمِ اَوْلَا
 جَرِيْمَتِ فَيَا لِرُوِي جِبْرَ اَلْاَسْوَدِ يَا رِبِنِ قِيَامَتَهُ كُوْنَدِنِ جِبْرَ اَيْدِي لِرُوِي
 شَهَادَتِ اَيْلِسْ كَرْدَرِ نَتَكُمِ بِيَانِ قَلَمِ وَفِي جَنَّتِكُمْ اَدَمُ وَذَرِيَّتِ
 عَهْدِ

عَهْدِ قَلَمِ يَلِكِرُو اَللَّهُ امْرِيْلَهُ اَدَمُ كَمَا صُلْبَتَهُ كِيرْدِ لِرَانْدِنِ جَبْرَ اَيْلِ
 اَللَّهُ تَعَالَىٰ نَكِ امْرِيْلَهُ جَنَّتْ نِ بَرِ قُوْشَا قِ كَتَرْدِي بِنَبُو قَدِنِ وِ
 بَرِ رَوَا يَتِكِ يُو كَدِنِ دِرَ اَصْحَابِ بُو دَرِكَمِ جَبْرَ اَيْلِ اَدَمِ اَيْتَدِكُمْ بُو قُوْشَا
 سُدُو فَا دَرِ لِرُوِي سَنَكِ بَلُو كَا قُوْشَا دُورِمِ نَا كَمِ عَهْدِ وَفَا
 قَلَمِ سِنِ وَاوَلَرِ جِمِ شَيْطَانَهُ اَوْ بِيْلَسِنِ وِ بِهَيْمَتِهِ اَنْوَكَلَهُ عَدَاوِ
 قَلَمِ سِنِ وِدِنِيَا بِهَيْمَتِهِ اَتْمِيْسِنِ وِدِي حَقِّكَ فِضَا وِ قَدْرِنَهُ صَبْرِ
 اَيْلِسِنِ نَا كَمِ حَقِ نَعَّ نَكِ رِضْوَانِ حَاصِلِ اَيْلِسِنِ دِي اَوْلَىٰ
 قُوْشَا غَلَمِ بَلِنِ بَغْلَدِي دِي حَقِّتَهُ رِنَحَا نَلَرِنْدِنِ بَرِ صَبْرِ وَكَتَرْدِي
 اَدَمُ كَمَا جِي مَقْرَ اَصْلِ قَصْرِ اَيْتَدِي اَوْلَىٰ صَبْرِ بَغْلَدِي وَتَكْبِيْرِ
 اَيْلِدِي اَدَمُ كَمَا اَللَّهُ وِرْدِي اَيْتَدِي كَمَا اَدَمُ قَمْرِي كَمَا بَرِ قَمْرِ
 كِيدَمِ سَكِ بُو قُوْغِ سِنُو كَلَمِ بِلِ اَوْلَسِنِ كَمَا اَللَّهُ تَعَالَىٰ نَكِ بُوْنَدِ
 حَكْمَتِي وَاَرْدِ دِي دِي اَدَمِ خِلَافَتِ سَجَادَةِ سَنَهْ كُوْرْدِي
 اَنْدِنِ جَنَّةِ اَرْمَاغِ لِرِنْدِنِ بَرِ مَقْدَارِ سُوْدِ وِرِ مَقْدَارِ
 كَتَرْدِي بَرِ بَرِنَهُ قَتَبِ بَرِ خَلْوَا اَيْلِدِي وِرِ طَرَفِ اَدَمِ
 وَاَرْدِي جِبْرَ اَلْاَسْوَدِ نَكِ اَوْ زَرِنَهُ قُوْدِي اَدَمِ لِقُوْصُنْدِي اَنْدِنِ
 اَدَمِ اَوْلَىٰ خَلْوَا دِنِ بَرِ مَقْدَارِ يَدِي وِ حَوَا اَلْحَوَا بَرِ مَقْدَارِ
 نَصِيْبِ اَلِي قُوْدِي بَسِ جَبْرَائِيلَ وِمِيكَائِيلَ وَاَسْرَافِيلَ وِ
 دِي اَنْدِرْ كَلَمِ كَلِمِ فَرِشْتَهْلَرِ جَمِيعِي اَدَمِ وِدِ اَعْلَمِ دَرِ
 وَغَايِبِ اَوْلَدِ لِرَا دَمِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَكِيهَ كَلَمِ حَوَا بِهَيْمَتِ
 حَوَا بِهَيْمَتِ طَوَا فَا اَيْدِي بِنَدِ سَتَانَهُ كِيدَمِ دِي مَنَّا كِ
 جِبْرَ اَنْدِنِ قَلَمِ دِي وِ اَصْحَابِ طَرِيْقِ بُو تَرْتِيْبِهِ عَايَةِ اَيْلِسِنِ

اوله مرید که با شرفی تراستی اید، لر و باخود مفراصله قصر
اید، لر بعد اند نصکره تو به و تلقین و بر لر و دخی
عهد آتیم اینین او قور لر اندن تاج و خرقه کیدیم، لر بعد
یوله آتا و بول فرید اسنی طو تر لر بعد قوشاق قشا
در لر توغ و علم و بر لر و اندن صکره سجاد به کجور لر بعد
خلو ابتر لر و بر بر نه لقمه صون لر و بر بندردن
بر بندره خلوا کوندیم، لر انلر که تراست و تاج و خرقه
و پیر طو تنموج و بول آتا و قرد اسن طو تنموج و عهد
ایتمد و ترجمان آسان سیمک و خلو ای جغنه سیمک
و بر بر نه لقمه صونموج و نخس غایب آلی قوماق و بر
یردن بین بر خلوا کوندیم مک توغ و علم بو جمیع آمدن
و جبرائیلان قلدی اهل طریقه اولنلر که سندی بودر که
دگر اولندی چون آدم بیغیرج ابتدای سینه ستانده
اوغلی و فرزی جو غلدی و اوغلی شیخ حد بلوغه پیشد
انتم بعد آدمه امر ایلدی که فتوت شیخه و بره و قرد اشلی نه
ترست و ادب او کرده چون آدم فتوت شیخه پیشد، دی
شیخ دخی اوغلی آتور که پیشد، دی اند نصکره اوغلان
اوغول تان نوح کلخی اما اصحاب فتوت نوح پیغمبره
پیر تکبیر در لر کتابکه اولندن فر بار پیر و فر بار تکبیر
اطلا دی سیدله روایت اولندی که نوح پیغمبر دور یوز
بیل خلقی دعوت قلدی مهان قرق آرزو قرق دعوت
مسلمان

ایله دی
دو قوز یوز
و بر یوز
الی بیل دعوت
ایله دی

مسلمان اولدی نفسی ایچنک حقه متباحات ایلدی
ایتدی ربی لا اذنا علی الارض من الکافرین دنیار
د دی اول حین دم حوج بکانک امر یلم جبرائیل ایتدی
نوحه طوفان خبرن و بر دی در حال نوح دخی تکبیر فنا
دیر لر یعنی حوج بقا دشمانلر فی فنا ایتدی و دخی جبرائیل
حنتدن او یزم و انجیر کتردی بر بر نه فر شد، دی خلوا
کلی اولدی انی نوحه و بر دی اول خلوادن یدی و
مؤمنلره قسمه ایتدی الله بقا یحمد قلدی نوح دخی
فتوتی اوغلی سامه پیشد، دی اول دخی اوغلان
اوغول تان ابراهیم خلیل پیشدی علیه السلام و انجیمه
والاکرام فی بیان فتوت ابراهیم عم سیدله روایت اولندی
یا که خلیل الرحمنک شدی جبرائیل دند، اول وقتکم
خلیل آتیم کعبه بیتموج امر اولندی جبرائیل و میکائیل
و اسرافیل و دخی نخی بیک فرشته لر یلم کلدی لر ابراهیم
خلیل جبرائیل تعلیم یلم میکائیل یوله آتا سنی ایدندی
و اسرافیل یوله قرد آسنی ایدندی دخی جبرائیل ابراهیم
برد راعید بلن بغلدی و حنتدن بر طبق خلوا کتردی
دخی کعبه نکر فر کتردی و غایب اولدی اما ایل
فتوت ابراهیم خلیل پیر تکبیر د ذکر نه سبب بودر
کم اسمعیل قربان ایلد دیو امر اولنشدی خوشد ابراهیم
اسمعیل قربان قلمغه بچوق جلدی اول بچوق کسمدی

ابراهيم مختير قلدي اوله مده جبرائيل امين باذن المرب
العالمين جنتدن بر قوج فدي كنوز دي بوايوزنده يكن
كوردكم ابراهيم حيرتده قلدي جبرائيل الله البرانه البردي
خليل الرحمن د اخي جبرائيلدن خبردار اولب نظر قلدي
كوردكم حق بعا كنديه عطاومر حيت قلدي ارسدي
شاد اولب بويد جواب ويردكم لا اله الا الله والله اكبر
چن كم اسمعيل بوا سراره واقف اولدي الله اكبر والله الحمد
ددي بر باب فتوت بو تكبيره تكبيره صفادر لر بعني
حق سبحانه و بعا ابراهيم خليل او غلبي عطا قلدي ويرنه بر قوج
فدا قلدي ويشكل حل اتدي صفا و سرور حاصل اولدي
بو شكرا نيه كيم اسمعيل حقل امرنه راضي اولب صبر و تحمل
اتدي سببدن ابراهيم خليل دني اسمعيلك بلن بغلدي
و فتوت اكايتشدر دي واسمعيل او غلبي قيد اولويتدي
دي و او غلدن اغله حضرت رسالتك كلنج سلب فتوت
ابراهيم خليل چقر نلرك بودر كه ذكر اولندي في بيان
شكرا نيه مصطفى عليه السلام امدي اي طالب اركان
فتوت بيداك الله الى طهر بق الكين حضرت سلور
كايينات و مخي موجودات محمد مصطفى عليه الصلوة
والسلام جبرائيل معراج كنده قوشتمشدر اما معراج
ققعي ايد و نه كون و نه تاريخه واقع اولدغنه علمانه
اختلاف وارد در اما شيخ ابو الحسن احمد بن فارس
الرازي

الرازي مختصر نك سدره النبي ده كتر مشاهير چون حضرت
رسولك عن نون اللي بريله طقوز اي كمشدي ذي الحجة
يكرم يد يحي كجه بختند كجه سي رسول حضرت تنك متصلعتند
وانجند كل نون ملوله اولب علي حضرت تنك قز قزدا شي
امرايي تنك او نه كلمشدي حوج سبحانه و بعا جبرائيل
امينه خطاب قلديكم يا جبرائيل جنت الفردوس ده
بر شكرا بيرتمش بر دانه الجدن در و قبوسني زير جردن
و بر قوشاخ وارد در انلاري آل و اول بر اق كم خليل ابراهيم
التمشدر ك اني دني بدل آل دني ميكاييلي و اسرافيلي و عزرايلي
و شمعائيلي و كتمياييلي و صر صباييلي و جميعه تنك فرمانده
اولن ملكلري دني بدل آل سنكله جيبمي بيله بو كيم دعوت
قلك و اول تاجي باشنه كيدم كد دي و حله و الكنه برق
قوشاعي بلنه بعله و براقه بند ابراهيم جبرائيل اركبدار اولغل و
ميكاييل غاشيه دار اولسن و جميعه ملكلر جلاوندك يورسونلر
زير احبيم كافر اليندن غايت ملول در بو كيم حضرت تومه كلشن
عالم ملكوت و عالم جبروت سير قلب و ديز ازم كورسون و
دني نه دلگي وارسه دلنكه جميعي دلگي حضرت تنك مقبولدر
جبرائيل فرماندوت بوندر اولن ملكلر ايله بد حضرت رسول
ملكه منده دعوت قلدي رسول عم دني امرايي اولندن چقوب
كعبه حرمه كردن ز مزميله ابراهيم مقام اورنسنده طور دي
جميع السلام عليك يا شافع المذنبين و يار حمة للعالمين ددر

حضرت رسول عم دخی علیکم السلام ورحمة الله وبركاته ددی
 اندن جبرائیل ایندی یا محمد حق سبحانه و تعالیٰ سکا سلام ایله
 و سکا شوله قدر عطا لر قلدیم بجه وصفه کلیم زبیر احق تعالیٰ
 سنی کند و حضرت نه دعوت قلدی مقامک و منزلتک فاب
 قوسین در او زک و سوزک امتک دزد نه طیب و شیرک لامکان
 و خطایک حضرت الله ایله اولور اندن رسول حضرت الله تک سکر
 نی آلی رکعت نماز قلدی چونکه فارغ اولدی جبرائیل اول تاج
 و حاکم حضرت رسول کیدر دی و اوله قوشاق ایله مبارک بلن
 بغلدی و ایندی براقه سوار اوله کیدر لوم ددی اندن حضرت
 رسول علیه افضل الصلوات والسلام والتحية والالرام بسم الله
 الرحمن الرحيم دیوب براقه سوار اولدی اوله دمه بیت المقدس
 ایرب براقه اندن طور دی جبرائیل ایندی یا محمد تراقدن اینک
 که مبارک یردر بومقامه مسجد اقصی در لر دی حضرت
 رسول ایندی بسم الله الرحمن الرحيم دیوب اجر و کردی کوردی
 کم صاغده وصوله کی صفت نورانی کشیلر کلور لر انلاره
 سلام وردی انلر دخی علیکم السلام ایله بیلر د نوب جبرائیل اندن
 سؤال ایندی بک بونلر نه کشیلر در جبرائیل جواب و یرب ایندی
 یا محمد بونلر سندن او کدن کلن پیغمبر لر در همیت آرزو
 ایله لر کم سنک امتکدن اولالرو سنک اردکدن نماز قلا لر
 و بو آرزو بیلر دنیا دن نقل اتیلر در بو کجه حق تعالیٰ سنی
 در ی قلدی تا سنک مبارک جمالی کور ب شرف اولالرو سکا
 تابع

تابع اولب اردکن اینکی رکعت نماز قلا لر سندن حضرت رسول
 امامت ایندی جمیع پیغمبر و فرشتلر اقلند ایذب او بیلر آلی رکعت
 نماز قلی وردی و دعا قلدی بیهب آمین ددی بیلر چون دعا دن
 فارغ اولالر جمله پیغمبر لر رسول حضرت بیلر و داع ایذب غایب
 اولد لر بس جبرائیل ایندی یا محمد صحیحی قوسیا ووزرنه جوج
 رسول حضرت چونکه صحیحی اووزرنه چقدی کوردیم بر صفر
 یا بلش اووزرنه اوچ قلدح وار بر نده سود و بر نده باله و بر نده
 شراب وار جبرائیل ایندی یا محمد قنغسندن در سکا آل نونش
 قیلد ددی حضرت رسول سد قدح الی بار سن اجدی و بار سن
 قودی اندن جبرائیل ایندی زهی لطف ازلی که حق تعالیٰ سکا
 آرزانی قلدی یا محمد ددی که سیدی قبوله ایلدک اگر اول
 بالی قبوله ایذب الیدک اجیدک امتک دنیا سوچی اولالردی
 و آخرت او نوبه لر دی و اگر شراب الیدک امتک بسب حرام خور
 اولالردی اما سنک بار سن اجوب و بار سن قودک حق سبحانه
 و تعالیٰ سنک بار سن سنک شفاعتک بر له جنته قویب حضرت
 رسول عم دیلدی که آل او ز ادب اوله قدخی الب اول سدک
 بار سن دخی ای جبرائیل ایندی یا محمد سندن کبر و اولز الله تعالیٰ
 تک حکمی شویله یدی که اتدک اندن حضرت رسول بر ماله
 کلدی پس اوله دمه جبرائیل غایب اولب کور کلدی ایندی
 یا محمد جوج سبحانه و تعالیٰ سکا سلام ایدی و ایدی کم جسیم
 عم بسن اگر امتک بار و سنی انک شفاعتک جنته قویبم بار سنی

بن فضال ورحمته قوم اگر اندک امتی ایستم قولم در برابر
 اکرم الکرمین و ارحم الراحمین پادشاهان پس اندن رسول حضرت
 موسوی استدی شاد اولدی الله البر البر الله البر ددی پس
 اصحاب طریق بو تکبیره تکبیر و فادر لر زیر حضرت رسول
 عهد و وفا نمشدی تم تمام امتینه شفاعت قلم قبول وقتند
 عهد و وفا قلای انکیمون ار باب فتوت رسول حضرت پیر
 شد و پیر تکبیر دکلری نه سبب بود کم ذکر اولندی فی
 بیان شد امیر المؤمنین و امام المتقین حضرت علی کرم الله
 وجهه بلکل ای طالب ارکان طریقت بنداک الله الی طریق
 الشاد کم سادات علماء و فقرا و غیره قند روایت صحیح
 ثابت اولمشد کم حجرتک اوچی پلند ذی القعد نک یکرم
 بشی کوفی اول شرف و انبیا و مهتر اولیا محمد مصطفی
 علیه الصلوة و السلام مدینه دن احرام بغلنب مکة الله
 و اربح اتدی اول حج حجة الوداع در لر یعنی نبی تک آخر
 حجید ی چونکه حج ابد ب کبر مدینه متوجه اولدی فحکم مکة
 ایله مدینه ارسندک بر مقامه کلد لکه اول مقامه غدیر خم
 در لر اندک حبر ائبل امین باذن رب العالمین بوایه کتوب
 دی که یا اترها الرسول بلغ ما انزل الیک من ربک و ان
 لم تفعل فما بلغت رسالته والله یعصمک من الناس پس
 بور وایت ار باب نزولده امام ابوالحسن الواحدی بر فیه
 سنده الی سعید الخدری شیله کتور مشد کم اول وقت
 حضرت

حضرت رسول بیور دیکم ذوه بالانندن منبر دزلدی
 ذخی اندک او زرینه حضرت رسول امیر المؤمنین علی ابن
 ابی طالب اول منبر که او زرینه دعوت ایلدی حضرت
 علی ذخی منبر محقدی حضرت رسول کصاع یا تند
 طور دی اندن حضرت رسول علیه السلام بر بلایغ
 خطبه او قدی و بوجدیث بیور دی که یا اترها الناس
 من اولی منکم بانفکم پس اصحاب رضوان الله تعالی علیهم
 اجمعین ابتد لر الله و رسول پس اندن حضرت رسول
 علی بنک الله یا شدی و یوقر و قلند دی ابتد من کتبت
 مولاة فعلی مولاة الله قال من والی و عادی من عاده
 و انصره من نصره و اخذله من خذله تا اوج کمره شیله
 بیور دی حضرت رسول علی حقه تمام قر ق حدیث
 بیور مشد اما بعضی سن تبرکایا ابد لم و بوجدیث
 بیور دی التعظیم لامر الله و الشفقة علی خلق الله کن
 فی الدنیا بالمشایخ و فی الاخرة بالشفاعة بعد اصحاب
 یکادندی وایتدی انا و علی من نور و اجد علی منی
 و انا منه بمنزلة هارون و موسی الا الله لا نبی بعدی مع
 علی اللهم ادر الحق مع علی حیث ما دار پس اندن فصل
 حضرت علی تک یوزنه بقدی وایتدی یا علی لکل نبی
 وصی و وارث و انت وصی و وارث و خلیفتی و قائم
 مقامی علی امتی و قاضی دینی و دنبا ی اولنا و اخرنا

این حدیث صحیح است
 در کتب معتبره
 از شیخ مفید

كَمَا وَلِنَا خَاتِمَ النَّبِيِّينَ وَأَنْتَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَإِمَامُ الْمُتَّقِينَ
 لَا يَجْتَمِعُ إِلَّا مُؤْمِنٌ نَفِيٌّ وَلَا يُصَادِيكَ إِلَّا مُنَافِقٌ كَرِيهُنٌ
 أَصْحَابُ بَيْتِكَ كَادَتْ بِأَيْدِيهِمْ أَصْحَابُ نُبُوَّتِكَ وَرَسَالَتِكَ
 بِنَدْحَتِكَ أَوْلَادِي شَهَدُوا كَرَامَتَكَ وَوَلَايَتِكَ زَمَانِي دَسَّ
 أَفْضَلَ الْأَنْبِيَاءِ وَأَفْضَلَ أَوْلِيَاءِ عَلِيٍّ دَرَدِي بِسِوَانِدِكَ
 جَمِيعُ أَصْحَابِ رِضْوَانِ أَتَيْتَهُمْ عَلَيْهِمُ أَجْمَعِينَ بَيْنِيكَ يَا عَلِيُّ
 دَدِي يَكْرَهُ عَمْرُؤُا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ نَخْلًا نَخْلًا لَكَ يَا عَلِيُّ أَصْحَابُ مَوْلَانِي
 وَمَوْلَا كُلِّ مُؤْمِنٍ وَمُؤْمِنَةٍ دَدِي بِسِوَانِدِكَ حَضْرَتِ رَسُولِ مَنْهَرُونَ
 أَنْدَنُ مِنْهَا بِأَعْيُنِ حَضْرَتِ رَسُولِكَ سَجَّادَهُ سَيِّدِ دُرِّي
 حَضْرَتِ رَسُولِ وَحَضْرَتِ عَلِيِّ ابْنِ أَبِي سُرَيْجَةَ نَمَازَ قَلْدِي لِر
 أَنْدَنُ أَوْ بِلَهُ نَمَازَ وَقْتِ أَوْلَادِي مُؤَذِّنِ أَذَانِ أَوْ قَدِي
 بِسِوَانِدِكَ حَضْرَتِ رَسُولِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَلِي رَكَعَاتِي أَوَّلِي
 نَمَازِكَ فَرَضِي وَوَارِدِي نَجْهَ أَلِي رَكَعَاتِي دَخِي أَيْ كَلْدِي نَمَازِكَ
 فَرَضِي قَلْبِي وَرِدِي سَفِي وَانْدَنُ دَعَا قَلْدِي فَجَنَّمُ نَمَازِي
 فَارِغَ أَوْلَادِي حَضْرَتِ رَسُولِ عَمَّ بَرْدَنُ طَرِ وَكَلْدِي
 جَمِيعُ أَصْحَابِي دَخِي أَيْاقِ أَوْ زَرْنَه طَرِ وَكَلْدِي لِرَ أَنْدَنُ حَضْرَتِ
 رَسُولِ عَمَّ مُبَارَكِ أَوْ مَوْزَنْدَنِ رِدَا سَفِي إِلَهَ الْبَسْجَادِ
 أَوْ زَرْنَه الْفِي شَكْلِنْدَه صَلْدِي وَدَخِي بُوْدِ عَائِي أَوْ قُوْدِي
 اللَّهُمَّ أَنْزِلْ سُرِّيْدَكَ وَكُنْفِي بِيكَ سُرِّيْدًا وَأَسْرِهْدَ أَنْبِيَاءِكَ وَسُكْلَكَ
 وَمَلَائِكَتِكَ وَجَمَلَةَ عَرْشِكَ وَسُكْحَانَ سَبْعِ سَمَوَاتِكَ وَارْضِنِيكَ
 وَمَعْفِرِينَ وَمَعْفُوقِينَ وَمَا بَيْنَهُمْ وَمَا خَلْفَهُمْ يَا نَدِي أَنْتَ اللَّهُ
 الْمَلِكُ

الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمَرْهُومُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ
 خَالِقِي وَرَازِقِي رَقِيبِي وَرَبِّي كُلِّ شَيْءٍ وَجَدُّ لَأَسْرِيكَ لَكَ
 تَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ عَمَّا يَقُولُهُ الظَّالِمُونَ عَلُوًّا كَبِيرًا بَعْدَ رِدَائِي
 سَيِّدًا أَوْ زَرْنَدَنِ الَّذِي وَمُبَارَكِ بُوَيْنِنَه بِرَأْقَدِي وَيَا عَلِيُّ
 تَعَالَى إِلَهِي فِي الْحَالِ حَضْرَتِ عَلِيِّ رَسُولِ حَضْرَتِكَ قَرِي
 شَوْ شَدْنِ أَلِ بَغْلِيْبِ طُوْرِدِي أَنْدَنُ حَضْرَتِ رَسُولِ بُوَابِي
 أَوْ قَدِي الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَنْتَ أَمْنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَقِنَا
 عَذَابَ النَّارِ الصَّابِرِينَ وَالصَّادِقِينَ وَالْقَانِتِينَ وَالْمَنْفِقِينَ
 وَالْمُتَغَفِّرِينَ يَا أَسْمَاءُ بِنْتُ أَبِي سُرَيْجَةَ أَنْتَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَالْمَلَائِكَةُ
 وَأَوْلُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ أَنْتَ الَّذِي
 عِنْدَ اللَّهِ الْأَسْلَامُ أَنْدَنُ رَسُولِ حَضْرَتِ زِدَائِي مُبَارَكِ بُوَيْنِنَدَنُ
 إِلَهَ الَّذِي وَأَيْدِي عَلِيٍّ بُوْقُوشَاةِ أَوْلِ فُوْشَاةِهِمْ كَمَعْرَاجِ
 كِبْرِي سَيِّدِي قَرْنَدِ اسْمِ جِبْرِئِيلِ بِنِمْ نَلُوْمَه فُوْشَاةِ دِي وَبِنِي اللَّهِ تَعَالَى
 حَضْرَتِنَه أَيْلِنْدِي بِنِ دَخِي بِلُوْكَه فُوْشَاةِ دَرَمِ دَدِي وَبُوْفِي
 أَوْ قَدِي بِيكَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ آدَمَ بِقَدَمِهِ وَجَعَلَ خَلِيفَتَهُ
 الْحَكِيمَةَ وَأَرْسَلَ جِبْرِئِيلَ لِشَدِّ وَسَطِّهِ بَعْدَ مَا أَحَدَ الْعَرَبِيَّةَ
 عَلَيْهِ وَأَوْصَانِي عَلَى الْأَمْرِ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيِ عَنِ الْمُنْكَرِ وَالَّذِي
 عَلَيْهِ آيَاتُهَا النَّاسُ شَدُّ وَأَوْصَانِي فِي سَبِيلِ اللَّهِ الْجَاهِدِ
 وَالطَّاعَةِ وَلِرِضَايَةِ اللَّهِ وَالْحُكْمِ الشَّرِيعَةِ وَالطَّرِيقَةِ
 مِنَ الْأَوْامِرِ وَالنَّوَاصِحِ وَأَحْكَامِ اللَّهِ وَأَعْلَمُوا أَنَّ عَلَى الصِّرَاطِ
 عَقَبَةٌ لَا يَقْطَعُهَا إِلَّا الْفِتْيَانُ أَوْ كَلِّ كَرِيمٍ صَادِقِ اللِّسَانِ

دَرَدِي بِسِوَانِدِكَ
 حَضْرَتِ رَسُولِ مَنْهَرُونَ
 حَضْرَتِ رَسُولِكَ سَجَّادَهُ سَيِّدِ دُرِّي
 حَضْرَتِ رَسُولِ وَحَضْرَتِ عَلِيِّ ابْنِ أَبِي سُرَيْجَةَ نَمَازَ قَلْدِي لِر

واعلموا ان الله ان الفتوة حايطة شريفة ورايطة
 لطيفة وهي شيعاري الانبياء والمرسلين من قبلي
 ودثار الاولياء والمتقين من بعدي وانا القبا بن الفتا
 اخو الفتا و ابو الفتا قال الله تعالى ان الذين امنوا الصبروا
 وصابروا ورايطوا واتقوا الله لعلكم تفلحون ان دن
 اول قوشاغي حضرت علي بنك صاغ يا نندن بلنه صالده
 والله اكبر دي اول دو كو منده بسم الله على التحقيق والحد
 لله على التوفيق والنجي دو كو من جبرائيل اذنه دو كدي واوحي
 دو كوي كند واذنه دو كدي ومهر دو ندر دي تا الله تعا
 اديله دو كلن استغنه كلدي واول قوشاغيك بر او جن
 صاغدن و بر او جن صولدن صوقدي وابتدي مکتوب
 على باب الجنة لا اله الا الله محمد رسول الله وعلى ولي الله و
 اهل فتوت بوكا مهر شد دره نواقب الاخبار ده شيله
 نقل اوله شد كه اند نصلكر حضرت رسول اكي مبارك الكي
 اول قوشاغيك مهر البتة صوقدي و بوني ددي انجت
 لك واكلتلك واخلفتك واجرتك يا علي اهل فتوت بوكا
 تكميل در لر اندن حضرت رسول اول شد كه مبارك ليكچو
 دعا قلدي سجاده اوزر نه او توري اصحاب دخی او تودر لر
 اندن حضرت رسول لفظ شكتر باره بوحد بك شريف
 بيوردي يا ايها الناس اتها المؤمنون اليوم يوم الموخا
 تاخو في الاسلام اثنين اثنين لان المؤمن كثير باخيه چون
 اصحاب

اصحاب اسد ب بوحد بك درر بارشاد اولب سمعا
 وطاعة يا رسول الله در لر بس حضرت رسول حضرت
 ابو بكر عي عمر بر بريدله قد اس لشدر دي وعثمان
 عبد الرحمن ايله و سلمان ابو دردايله وعمار بن كلبير
 سعید بن عبید خزرجيله وباقي اصحاب بر بای و بر
 بخول ايله قد اس لشدر دي حضرت علي بن كميل
 قد اس قلدي اندن اندن علي بنك مبارك كوز لري يا
 شد طولدي ايلري كله يا رسول الله جمله اصحاب بر
 بريدله قد اس اتدك بني اتدك حضرت رسول ابتدي
 يا علي سن بنم قد اسنم سن دنياده وافر تلک و کتاب
 الفصول المرحمة في معرفة الائمة ده كتور مشاهير كه چون
 حضرت رسول عليه السلام علمه دعا قلدي دخی بكننه
 بر عمامه كيد دي كه اكا ذی السجابين در لر قاج او كتنه
 صار ملش كه طيلستاني و اردی و ابتدي يا علي بده حنين
 غراس كننده حق سبحانه وبعه بكا ياردم ايتمه فرشته بار
 كند دي ايدي جمله سنك عمامه لري بويله ايدي و دخی
 حضرت علي بنك اكننه فتوت لها سني كيد دي و ابتدي
 يا علي معراج كه سي حننه كيردم جنتك اورنه برونه قزل
 يا قوتدن بر كشد كوردم جبرائيل اول كشك قيو سن
 آجي ويردي ايجي و كيردم بر حننه كوردم برد انه نور دن بجه
 اچندن نور دن بر صندق كوردم ايتدم يا جبرائيل بو

صدقه نه وارد ردم بلزم یا رسول الله ددی
 بس حق بقیلند ن برید اکلدی که یا جبرائیل اول
 صندوق آنچه که جبرائیل صندوق اجدی ایکن
 بوخرقه که سکا کیدم و بوناج و بونجامه در کم
 باشو که قودم ددم و دخی جبرائیل اول که بکانه بتدر
 دیه بن دخی سکا ایلد بتدر دم و حضرت رسول
 علی بنی خلافت سجاده سینه کور دی وایتدی یا علی
 سن دخی خلافتی بو محفلد قوشندیدی اندن علی
 بریدن طر وکلای حضرت رسول اوکلن اونیدی
 رکعت غار فریضه مرتنه اصحابدن اونیدی
 کشنگ بلن بغلدی اول سلمان فارسینگ بلن بغلدی
 اول حضرت رسول خد متکاریدی و هم پیراییدی
 و عالم ایدی و هم رسول انک حقتد سلمان مینا اهل
 البیت ادرک علم اولین و الاخرین وان الجنة کتشاف
 الی سلمان فی کل یوم و لیله خمس مرات و سلمان فارسی
 اوج یوز او توز یا سینه آخرته نقل اتدی قبری
 مد اینده در رحمة الله الکی عمر و بن امة صحیرنگ
 بلن بغلدی که اول حضرت رسول پیکر ایدی
 پیکر لرک سلسله سی اکا جفر قبر خصده در
 اوچی بلال حبشنگ بلن بغلدی اول حضرت رسول
 مؤدنی ایدی مؤدنگ لرک سلسله سی اکا جفر قبری
 شامه

شامه در دردی بی بریدن سلمی به قوشندی که اول
 حضرت رسولک سنجقداری ایدی اول که کم اسلام
 سنجاغنی کتور سنده سنجاقدار لرک سلسله سی
 اکا جفر قبری مر ویدن دخی تک الشمس بلندن اندن
 شریک اولدی بشی ذی النون مصری تک بلن بغلدی
 که مصر سلطانی مقوشن انی الکی کوندن مشدی رسول
 حضرت تنه فخر رسول حضرت تنی گوردی ابرق ابرلمدی عالم
 و شاعی و هم صادق کسیدی و طب علمده ماهر دی
 و علم نصر بنی حضرت علی دن کور مشدی طیب
 سلسله سی اکا جفر قبری مصرده در التخی سرتیب
 رومینک بلن بغلدی و اجازت و بریدی اول حضرت
 رسولک مداحیدی و حضرت علی تک شاکردی ایدی
 رسول هم انک حقتد پیوردی من فردوس الاخبار
 آتہ قال اول من یغنی من حوض سرتیب رومی
 انی لرک سلسله سی اکا جفر یوز اون یا سنده
 آخرته نقل اتدی قبری سیوانده دریدی حسی
 بصرینک بلن بغلدی و اجازت و بریدی بعض شا
 یخک سلسله سی اکا جفر اول سلسله سلسله
 قضی در لر یوز بتمشی یا سنده نقل اتدی قبری
 بخاره ده در سکرخی قنبرک بلن بغلدی و اجازت و دی
 سایش لرک و متکار پیلرک و رنگ زر لرک سلسله سی

اکاجفر حجاج آئی شہید ایلدی قبری بغداد ده در
 طوقونی
 کبیل بن زیاد ی قوشندی و اجازت وردی بعضی
 لنگ سلسله سی اکاجفر انله کبیلی در لرانی دخی حجاج
 شہید ایلدی قبری کوفله در او شیخ عبد الله بن عبد الله
 بلن بغلدی و اجازت وردی مقبرلرک سلسله سی اکاجفر
 قبری مکه ده در او بنی مالک از ذرک بلن بغلدی و اجازت
 وردی یک حضرت علی بنک شاکردی ایدی سلاح سوره لقه
 غایب برادر آرا دی و هم حضرت آئی بکر یکی اتندی امد
 جمیع بکرک و سلاح سوره لره و غازیلرک سلسله سی اکاجفر
 قبری کوفله در او بنی محمد بن ابی بکر بلن بغلدی و
 اجازت وردی یا بنی بکرک سلسله سی اکاجفر قبری مصر
 ده در او او چینی قوم د قصابک بلن بغلدی و اجازت
 وردی قبری بغداد ده در قصابلرک سلسله سی اکاجفر
 او در دخی جابر انصارینک بلن بغلدی و اجازت وردی
 انصاریلرک نقابتی اکا وردی یعنی حواله قلدی او بنی
 آباد غفارینک بلن بغلدی و اجازت وردی بوزتمش
 یا شندک نقل آندی و اول دخی یوسف برنده تک بلن بغلدی
 و اجازت وردی بلان دوزلر تک سلسله سی اکاجفر
 او بنی ابو درده او عامرینک بلن بغلدی و اجازت وردی
 واصحاب صوفیه و سر حلقه ایدی اهل ریاضتک سلسله
 سی اکاجفر و دخی حضرت رسول انک حقند بیوردی ابن
 عبس روایت ایدی انه قال قال رسول الله علیه السلام اول من
 تصافی

تصافی الملائکه من مفازة القمه ابو درده او بنی ابو عبیده
 خورشینک بلن بغلدی و اجازت وردی و انصاریلر
 رئیس دکلدی ریشلرک سلسله سی اکاجفر چونکه حضرت
 امیر المؤمنین علی کرم الله و جرمه بود کراوان اصحابلرک
 بللرک بغلدی و اجازت و بر ب سجاد به کدی او توردی
 و سلمان فارسیه بیوردی یا سلمان سن دخی اصحاب
 حاضر اولدک بلن بغلدی و اجازت وردی بس سلمان
 امیر المؤمنین اجازت ایلد شو کراوان که شمدی صکر
 اکلر انلری قوشندی و اجازت وردی آگنی ابو النصر
 عبد الله بلن بغلدی و اجازت وردی جمیع مکوک اهل
 جولا لره سلسله سی اکاجفر کسن یدی یا شندک
 نقل آندی قبری ریدک در او چینی عمر ان بن عمر ان بن بکر
 بلن بغلدی و اجازت وردی انجیلرک سلسله سی اکا
 جفر و وردی عدی بن البنا که بلن بغلدی و اجازت
 وردی بقال لره و میسن ضنانلرک سلسله سی اکاجفر
 یوز بکریم یا شندک نقل آندی قبری قدس مبارکک در
 بنی ابو عمر و عبد الله و اسپینک بلن بغلدی و اجازت وردی
 آنس باز لره سلسله سی اکاجفر قبری قومده در النبی
 سلمان کوفینک بلن بغلدی و اجازت وردی سفالرک
 سلسله سی اکاجفر قبری ریدک در یدی عبید مصرینک
 بلن بغلدی و اجازت وردی دلال لره سلسله سی اکاجفر

سکزی محسن بن عثمانک بلن بغلدي و اجازت وردی
حما جیلرک سلسله سی اکاجقر طقوز بی منصور بن
قاسمک بلن بغلدي و اجازت وردی حاتمک فاطم بن
ادنلرک سلسله سی اکاجقر او بی یزید پندینگ
بلن بغلدي و اجازت وردی طباطبایرک سلسله سی
اکاجقر اون بر بی داود بن عبدالرحمن بر بربنگ بلن
بغلدي و اجازت وردی در زیلرک سلسله سی
اکاجقر اون انبی زاید القطانک بلن بغلدي و اجازت
وردی حلاجیرک سلسله سی اکاجقر اون او صبی عبد
الله الواسطینک بلن بغلدي و اجازت وردی تقی جیلرک
سلسله سی اکاجقر اون دور بی عمران بن عامر
القرانک بلن بغلدي و اجازت وردی کور جیلرک
سلسله سی اکاجقر اون بی ابو سعید آبادنگ
بلن بغلدي و اجازت وردی کچ جیلرک سلسله سی
اکاجقر اون التخی عقیلک بلن بغلدي و اجازت وردی
حافظلرک سلسله سی اکاجقر اون ید بی منصور بن
معاذک بلن بغلدي و اجازت وردی معرف لرک سلسله
سی اکاجقر اون سکزی قاسم بن عبد الله کوفینک
بلن بغلدي و اجازت وردی یاز جیلرک سلسله سی
اکاجقر اون طقوز بی عبد الله الیمنگ بلن بغلدي
و اجازت وردی صحافلرک سلسله سی اکاجقر بی سکی
حسان

حسان بن ثابتک بلن بغلدي و اجازت وردی شاعر لرک
سلسله سی اکاجقر یکرم بر بی حمزه بن یثیمک بلن بغلدي
و اجازت وردی حضرت رسولک خوش خونید بی خوش
خونلرک سلسله سی اکاجقر یکرم انبی ابو زید سلسله
حد آدک بلن بغلدي و اجازت وردی مور جیلرک سلسله
سی اکاجقر یکرم انبی ابو حسیب بی الدین الخاشک بلن
بغلدي و اجازت وردی بقر بی و فر بی لرک سلسله سی اکا
جقر یکرم در بی ابو قاسم الأبارک بلن بغلدي و اجازت وردی
انجیلرک سلسله سی اکاجقر یکرم بی بی ابو القاسم الشیبان
بیطارک بلن بغلدي و اجازت وردی نعلبند لرک سلسله
سی اکاجقر قبری بر مزده در یکرم القتی نصر بن عبد التمر
بلن بغلدي و اجازت وردی قیو جیلرک سلسله سی اکاجقر
قبری بر مزده در یکرم ید بی حسین بصرینک بلن بغلدي
و اجازت وردی حلوا جیلرک سلسله سی اکاجقر یکرم سکزی
حسام بن عبد الله بصرینک بلن بغلدي و اجازت وردی
عطار لرک سلسله سی اکاجقر یکرم طقوز بی عبد الله بن
جعفر طیارک بلن بغلدي و اجازت وردی غزاز لرک سلسله
سی اکاجقر اتوز بی سعید بن ابی عقیله در حزر حینک
بلن بغلدي و اجازت وردی ناچر لرک سلسله سی اکا
جقر اتوز بر بی محمد البریمنگ بلن بغلدي و اجازت
وردی باشمقچیلرک و بابو جیلرک سلسله سی اکاجقر

قبري جزا پرده در انوزا کجی ابوالنصر هاشم بغدادی بلن
بغلدی و اجازت وردی سراج لک سلسله سی اکاجفر
انوزا جو کجی عمار بن یاسر که بلن بغلدی و اجازت وردی
بیته دوز لک سلسله سی اکاجفر انوزا وردی کجی اسیر
ببندی سیاف که بلن بغلدی و اجازت وردی قلج لک
سلسله سی اکاجفر انوزا کجی ابوالفتح بن عبد الله بن نصر
بنک بلن بغلدی و اجازت وردی یحیی لک سلسله سی اکا
جفر انوزا بنی ناصر بن عبد الله المکی ختیا مک بلن بغلدی
و اجازت وردی نیمه دوز لک سلسله سی اکاجفر
انوزا بدی نصر بنند بنک بلن بغلدی و اجازت وردی
فران لک سلسله سی اکاجفر انوزا کجی حسن قتال
غازینوک بلن بغلدی و اجازت وردی سیزد و لک سلسله
سی اکاجفر انوزا هلقون کجی نصر الله بنی بلن بغلدی و اجازت
وردی بالقیلر سلسله سی اکاجفر کجی ابو عبیده یحیی لک
بلن بغلدی و اجازت وردی یحیی لک سلسله سی اکاجفر
فرق بنی ابوالقاسم عبد الله الواجد کجی بلن بغلدی و
اجازت وردی د و لک سلسله سی اکاجفر فرق کجی
ابو عبید الخا صک بلن بغلدی و اجازت وردی جعفر خیلر
سلسله سی اکاجفر فرق اجنمی قاسم بن نصر که بلن بغلدی
و اجازت وردی طاسیلر ک سلسله سی اکاجفر فرق دورد
کجی سعد بن ابی وقاص که بلن بغلدی و اجازت وردی
تیر انداز

تیر انداز لک سلسله سی اکاجفر فرق بنی ابو محمد عمران
القواسم که بلن بغلدی و اجازت وردی یحیی لک و اوق جیلر
سلسله سی اکاجفر فرق النبی عامر بن عبید الله الصباغ که
بلن بغلدی و اجازت وردی یحیی لک سلسله سی اکاجفر
یوزا انوزا ورت پاشند نقل اندی قبری یمنه در فرق بدی
عمر بن نصیر انوزا رخصر بنک بلن بغلدی و اجازت وردی
کیر جیلر ک سلسله سی اکاجفر فرق کجی عبد العفار
انوزا مد بنک بلن بغلدی و اجازت وردی جناب جیلر
و بره ق جیلر ک سلسله سی اکاجفر یوزا الهس پاشند
نقل اندی قبری مدینه در فرق طقوز کجی غیاث بن عمر
الخرائک بلن بغلدی و اجازت وردی جفت کجی لک سلسله
سی اکاجفر اللی زید بندی که اکا با پار تن گویند در ل
حضرت رسول کجی ایدی بلن بغلدی و اجازت وردی
کجی انلر ک سلسله سی اکاجفر یوزا الهی پاشند نقل اندی
قبری هندستانه در الهی بر کجی عون بن عمر اندک بلن
بغلدی و اجازت وردی جو بانلر ک سلسله سی اکاجفر
الهی بن عبید الله الخربنک بلن بغلدی و اجازت وردی
کجی یلر ک سلسله سی اکاجفر الهی او جمنی مقداد که بلن
بغلدی و اجازت وردی حضرت رسول ک امینی ایدی و
حضرت علینک شاکردی دی قنمک بریره قاضی کوند بر ل
انی کوند ر لردی قاضیلر ک سلسله سی اکاجفر یوزا میان

بستانه اولاد قلري ندن صكره بوايه اقودي ان الذين آمنوا
 وعملوا الصالحات اولئك هم خير البرية يعني اول كس لركه
 ايمان كلمه در روايو عمل قلندران در خلقك بركه
 ددي بس اندن حضرت علي شادا اولب ايتدي الحمد لله
 الذي فضلنا على كثير من خلقه بس اندن حضرت رسول
 ايتدي باعلي بوشد كه وقد اسلفك شكر اني بوعنه
 نبيا دامك كركد بس اندن حضرت علي برندن طر و كلك
 بلكمان وخر ما وياغ كتردي براغ جناغ قودي ودخي
 مبارك ايله اودي تمام خلوا ايلدي انكلمون اصحاب طر بق
 اكا خلواي چغنه در لر و اوله كلفله كند ايله اول حوايي
 بخش ايتدي ميان بستان اولنله اكي ايله طيب و رردي
 و هبتيا لك باعلي اصبحت مولاي و مولا كل مؤمن و مؤمنة
 و بته اوله خلوادن و بر ردي بس محمد بن نعيان الحارثي رضي
 الله عنه چادر اچندن بدي حضرت رسول امرتد يله بولك بولك
 حضرت علينگ او زرينه كره لر و تربيت ايله لر امير المؤمنين
 اولدغنه بس تربيت كلنله اوله خلوادن و بر ردي بس
 اصحاب طر بق چغنه حلوا صورت قلرينك سندي بودر
 اندن اوله خلوادن و بر ردي مجموع اصحاب ايتدي و
 بر مقد اردخي ارتدي بس اول ارتاني بر قوتيه قوديلر
 واغزني مرلد بيلر اول فتوي سلمان فارسي و برديلر
 تا حضرت حنه و حيمه و حضرت فاطمه و باقي اهل بيبي
 رسول

رسول مدنيته الله بس سلمان فارسي اوله فتوي تعظيم
 تمام برله بستانه كتور ب يوله كيدر دي و هر منزلده سي
 بايه او زرينه قوردي و مدنيته يتشد دي اوله عزتكون
 كم رسولك بچقلند اولمكدي شنت اولدي اول زمانه دن
 بوزمانه دكر فصلا در بيان نوع و علم و چراغ يسر مك
 و نجه سوال و جواب ارباب طر بق برندن ايلدر بلكل
 اي طالب اركان طر بقت نصر ك الله و طر ترك عن الظلم
 البشرية چون بر صاحب طر بق كه پيره خدمت ايد
 شرايط خدمت پير به كتور من اولا و كند به مالا بد اولن
 علم اكثر شريعتدن و كر طر بقتدن او كر عس و علمه
 كتور من اوله و تخلفه و بيتوا الغه لايق اولا و سلخ دليكه
 اكا صفره و چراغ و نوع و علم يا شده حواله ايد ب و مجاديه
 كورب اجازت و پره اركان بودر كه اوله اجازت اله
 قزان قينده و ارباب طر بق حاضر ايد ب بر برنك
 او كنه كوچي يتد كه بر برنك سبز شل قويه بعد
 پير اصحاب طر بقلره ايله عزتيز لر اختيار ي كر دردين
 مدت مد يد و عرهد بعيد اولد يله بوقفير حقيره
 خدمت ايدن و كند و دن راضي اولدم شخلفه محل كوردم
 استرم كم بكون حضور شريفكرده اكا صفره و چراغ
 حواله ايدم و مجاديه كورم و اجازت و برم نه بيور ريز
 ديه اختيار لر محل الف و واجب مبارك اولسون ديلر

پس بخ کند و صفر سندن بر آنکه مرید که صفر سندن
 قویه و صفر و خلقه این و صفر نک سندن الله الب
 مرید این که بوضف بر پیروز حواله اتدی بیزده
 سکا حواله قلدر که صفر و حاله طعامدن
 بر کز بوسن طوخمه سین و هیچ کمدن یکد در بع
 اتمیه سین و اگر بوسن بوج اتمیه و تکلف برله ممکن
 اتمیه نتم رسول الله پیور انا و اتقیاء اتمیه بر آء
 من التكلف یعنی بن و اتمیه بر بهیز کار لر بیزار
 در تکلیف در لک ایدندن مرید این قبول قلم
 بعد شیخ بوا بقری اتمیه اعود بالتم من الشيطان
 الرجیم و يطعمون الطعام علی حبه مسکینا و یتیمیا و
 اسیرا بوا آیه اتمیه اللهم ربنا انزل علینا ما نزل من
 السماء نکلوننا عید الا ولنا و افرنا و آیه منک
 و ارز قنا و اتمه خیر البرزقین بر حمتک یا ارحم
 الراحمین و این صفر سی طلوا و لم یجی و بیدر
 مزد میجو حاضر جماعتک صفا لغیجو و جمیع
 انبیا و اولیا و علما و مشایخ نقیبار و اجمعون الیه
 عظمتیون تکبیر این لم دیه صفر نک سندن
 مرید ک بویننه بر اغه مرید صفر نک سندن
 بویننه ایکن الی الله طوته صفر فی او تورا
 اختیار لره صفا نظر ایدک دیه انلردنی صفر
 طلوا

طلوا و لا بعد صفر بوینندن بریره اصاقویه
 فصل جراحی حواله کردن خون پیر مرید جراحی حواله
 قلموا اوله ارکان بود که کند و جراحی اویره و کند
 جراحی غندن مرید که جراحی او پیر کن بوا آیه اتمیه
 یا اترها لنبی انا ارسلناک شاهد اومیشرا و نذیرا
 و داعیا الی الله باده و سراجا منیرا و شیخ صفاغ الیه نک
 ایسن اجب بر اذن بر مغیله او رته بر معکل ما بینندن
 جراحی وصول الیه جراحی د بندن یا آیه مرید این
 بوجراحی پیر لر تزه حواله قلدر بیزده سزه حواله قلدر
 کرد که صبا حله و اخشامه اویره سن و جراحی د بندن
 ذکره و عبادته مشغول اولسن و علم نافع کتاب لرینه مطالعه
 قلاسن مرید دیه قبول بعد شیخ این اعود بالله من الشيطان
 الرجیم الله نور السموات و الارض مثل نوره کسکوه فیرها
 مصباح المصباح فی رجاجة الرجاجة کانه کواکب دره
 یوقده من شمع مبارکه زیتونه لا شرقیه و لا غربیه
 یکاد زیتها یضی و لولم تمسه بارک علی نور بریدی
 الله لنوره من یسار و یضرب الله الامثال للناس و انتم
 بكل شیء علیم فی بیوت اذین الله ان ترفع و یتذکر فیرها
 اسمه شیخ که فیرها بالعدو و الاصال دیه بعد شیخ این
 همیش جراحی روشن او نقل غیجون الیه عنایتی و پیر
 حقق او زرنده او لم یجی و جمیع انبیا و اولیا و مشایخ

ارواچچون پیرلرد همچون اللہ کی عظمت چون تکبیر ایدم
 دیب چراغ مرید صوته ال او ز د ب صاغ الی التندن
 شیخ صدوغی کی طوته وصول الیلہ چراغک د بندن
 کنارندن طوته وایاغ اوزرہ طور ب حاضر لره صفا
 نظر ایدک دین حاضر لرا این محبت چراغک روشن اوله
 مرید حواله بکوز ایدد بوب چراغک چراغک قلوب
 فضا در بیان توغ و علم باشد به مرید حواله کردن
 بلکه ای طالب ارکان طریقت ایقضا کند الله من نوم
 الغافلین چون پیر توغ و علم و شد و رمک دارکان
 بودر که سیر توغ صیرق باشد کجوره و علم باشد
 شیخک نظر نده قویله شیخ ایاق اوزرہ طور ب اید
 ای مرید بو پیر لرتا نیدم که پیر لره بزه حواله قلدی
 لر زده سزه حواله قلدق بو علم جمعیت سبید بو
 علم د بندن د نید جمع اولب حق تعالی عبادت مشغول
 اولوق کرک سین و هر بره که کیدم سن خلق حق یولینه
 قول اولیاسن و بو علمک جدا سی کی طغره اولوق
 کرک سن و بو کیر توغ اشارتد یعنی دمک اولر که
 نفس اما رمک بلکنی کسدم و جدیه صاچدم و کرکد
 طر بار تنز علم د بندن او تر میه سن مرید قبولد به شیخ
 ایدر بنا اغفر لنا ذنوبنا و اسرافنا فی امرنا و ثبت
 اقدامنا و انصرنا علی القوم الکافرین آدم صوفی و شیت
 بی

نبی و ادریس و نوح نبی و ابراهیم خلیل و داود سلیمان
 و موسی و عیسی ارواچچون و محمد مصطفی روحچون چار
 یار با صفا و صحابرا و ابا و فایا و اجمه بریدی ارواچچون فانی
 اوقته لم دین و علم صرغ کجوره باشد صیرق بغلبه بعد
 ارواچ پیران و پیش قدمان عظیمی رحمان تکبیر ایدم
 دیب توغ و علم مریدک الیه و اما شیخ صاغ الیل
 صیرغک اورکا سندن طوته وصول الی التندن اوله
 پیر برندن ایراق اوله مرید صوته مرید دخی کلب
 شیخک او کندن وصول درزی اوستنه او تره صاغ الی التندن
 طوته وصول الی شیخک وصول الی التندن اوله صیرغی او موزنه
 طلیاب ایاق اوزرہ طور ب مجلسه اولن اختیار لره
 صفا نظر ایدک دین انلردخی سرفراز اوله دیلر و ارب
 توغ یرنه دیکه بعد نقیب بر سجاده نک درت کویله سنی
 اچر بوکه بعد اوج قات بکب کی الی اوزر نه الی
 بر حال محمد صلوات دین قبله قرئو براغه اوج کوشه سنی
 بو کلمه قرئو به صلوات یکانندن شیخک قلوب مریدک
 صاغ الیه یا شب سجاده کجوره مریدک اوله صاغ ایاغبله
 اوله بو کلمه قرئو به بعد وصول ایاغبله بکولمسن
 کوشه به بعد انندن سجاده به به بعد کی رکعت نماز قلب
 دعا ایدد او تره تحفل اهل مبارک اول سن دین لرا شده
 شدی بخلکه لایق اولدی در بیان بعض سوال جواب

اگر لرسک کم شد که ظاهرین بلد که اما باطن معنی
 ندر جواب اولد که باطن شد در یعنی شیطان بیمن
 ارانده سوال ایده لرسک کم سکا پیردن نه دکدی جواب
 پیردن توبه و تلقین و بدی دن عهده الله واستادده
 شد حضرت علی یتشدی سوال اگر لرسک شد دن
 معنی ندی جواب شد که معنی وفادرو تسلیم در سوال
 اگر لرسک پد رک بلوکی نیله بغلدی جواب بدی پیل
 بغلند و نصیحت ایده سوال اگر لرسک پیرک و پهنارک
 سنی نیله روان اتدی جواب کند نکشند لغیله
 و اراد نیله سوال ایده لرسک کم پیر بلوکی نیله بغلدی
 جواب بپرد خدای سبحان و شد شاه مردان و وصیت
 پیران سوال ایده لرسک کم سکا شد نیرده یتشدی
 جواب اول تحفله کم فلان مقامه فلان سید سادک
 و علماء و فقراء حضورند فلان شهرده اولدی اگر اول
 محفل و مقام المیه شهر آقا جواب اولمز سوال ایده لرسک
 کم پیرک سکا نظر قلدی وقت آله قنده ایدی و باشک
 قنده ایدی جواب اولد که آوم باشم و باشم المده یدی
 سوال ایده لرسک کم شد اوج کیره اولر اگر اول اول اوج
 کیره دن ندی دسه لر جواب اولد که بری عمرید و بری بیعت
 و بر وصیت اشارتند سوال ایده لرسک کم آداب طریقت
 قاج نسه در جواب الی نسه در اوله ار نگر نظر نده الی
 دزی

دزی اوزرنه او نر مقدمه کنی سر صغیر مقدمه اجن پیر
 از سو بیلگده در دخی پیر نظر نده حقیر صغیر مقدمه کنی
 پیر نسه عطا ایده که قبوله فلقدیر التخی جمیع مخلوقاته
 بقدمه سوال ایده لرسک کم طریقه بنا س قاج نسه
 اوزرنه در الف نسه اوزرنه در اوله توبه الی تسلیم
 او جنی زید در دخی تقوی بشی قناعت التخی عزله
 سوال ایده لرسک کم ارکان طریقه قاج نسه در جواب
 التیله اول علم الی علم او جنی صبر و در دخی رضا بشی
 اخلاص التخی گویم که خلق سوال ایده لرسک کم طریقه
 واجباتی فدی جواب التیله اوله خیر اثر قدم بصمی
 کنی دایم ذکرده اول مقدمه او جنی دنیا به محبت انمکده
 در دخی بنوای ترک انمکده بشی دایم خوفند خالی اولمقدمه
 التخی حقد امید کسمه و بو معقوله یعنی بوسه
 سوال و جواب زبایت یوقدمه بزیم اولاننی دده و کنایه
 بود عابله ختم ایلدک دعا بود اللهم اغنینا بالعلم و شرفنا
 بالتقوی و انفعنا بما علمتنا و متعنا بما رزقتنا و بارک لنا
 فيما أعطینا و ارحمنا اذا توفیتنا و اغنینا علی دیننا بدنیانا
 و اخرینا بالتقوی و احفظنا فيما غینا عنه و لا تکلنا الی
 انفسنا طرفه غیر و الی الی احد من خلقک اللهم اجعل
 حیوتنا زیاده لنا فی کل خیر و اجعل و فائتنا راحة لنا
 من کل سوء و شد فاقبتنا بریدک و توفیقک و قوی

ضَعَفْنَا فِي طَاعَتِكَ وَنَقَسْنَا عَنَّا الْكُفْرَ بِيَوْمِ الشَّرِّ وَالْعِظَمِ
 بِرَحْمَتِكَ يَا رَحِمَ الرَّاحِمِينَ . . . لَيْسَ إِلَّا اللَّهُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ
 أَمَا بَعْدُ بَلْ كَلَّ أَيُّ صَالِبٍ أَرَاكَ نَحْضِرُتِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ
 عَلِيِّ كَرِيمٍ أَلَمْ تَجْرِبْهُ أَخَذَ غِزَا سِنْدِكَ كَيْدِي وَتَبَانُ كَيْدِي
 تَبَانُ نَشَانَتِهِ نَصِيحَتُهُ خَيْرٌ وَرَدِي وَسَلْمَانُ شَاهٍ وَلَا
 يَتَنَدُّ نَصُورِي كَيْ تَبَانُكَ بِنَدْنِكَ أَوْجُ نَشَانِي وَارْدِي
 أَيْ بَرَهْ بِلَدِّ دَدِي شَاهٍ وَوَلَايَتِ دَدِيكَ سَلْمَانُ تَبَانُكَ بِنَدْنِكَ
 أَوْجُ نَشَانِي وَارْدِي أَوْلَ بِنَدِي شَرِيعَتُهُ بَاكٍ أَوْلَا سِنِّ
 وَكَانِي بِنَدْنِكَ طَرِيقَتُهُ خَدْمَتُهُ أَوْلَا سِنِّ وَاجْتِهَادِي
 حَقِيقَتُهُ عِزَّتُهُ أَوْلَا سِنِّ وَكَرْسُورُ سَلْمَانُ كَيْمُكَ خَطْبَةُ
 سَيِّدِي الْجَوَابِ خَطْبَةُ بُوْدِ لَيْسَمِ اللَّهُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ بِسْمِ اللَّهِ وَ
 بِاللَّهِ وَلِلَّهِ يَتَّقِي وَاللَّسْمَاءُ الْحَقِّيَّةُ كَلِمَاتُهُ فَأَدْعُوا بِهَا الْكَلِمَةَ
 سَوْرَةَ تَبَانُكَ مَرْبِي وَكَيْمُكَ نَدِي الْجَوَابِ بَاكٍ لَلدَّرِ
 وَحَضْرَتِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ كَرِيمٍ اللَّهُ وَجْرَهُ بِبُورِ شَدِي
 بِرَكْمَتِهِ تَبَانِي كَيْمَةُ بِنَدْنِكَ دُنْ خَيْرُ دَارٍ أَوْلِيهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ
 أَجْنَدُ قَلْبِي أَوْلَهُ وَتَبَانُ كَيْمَةُ أَكَا حَرَامٍ أَوْلَهُ وَانْدُ نَصْرُكَ تَبَانُ
 أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ كَرِيمٍ اللَّهُ وَجْرَهُ سَلْمَانُ يَتَشَدِي وَ
 سَلْمَانُ حَسْرَتِي بِبَصْرِي يَتَشَدِي وَانْدُ عَوْنِي فَتَانُ يَتَشَدِي
 وَانْدُ بِمَدَادِي بِبَيْتِي يَتَشَدِي وَانْدُ بِرَأْمِي دَيْلِي يَتَشَدِي
 وَانْدُ أَبُو سَلْمِ خُرَّاسَانِي يَتَشَدِي وَانْدُ شَيْخِ مَرْبِي يَتَشَدِي
 وَانْدُ شَيْخِ وَرِطِي يَتَشَدِي وَانْدُ شَيْخِ حَسْرَتِي يَتَشَدِي
 يَتَشَدِي

يَتَشَدِي وَانْدُ شَيْخِ عَبْدِ اللَّهِ أَصْفَرِي يَتَشَدِي وَانْدُ شَيْخِ
 أَبِي الْبَقَاءِ يَتَشَدِي وَانْدُ شَيْخِ حَبِيبِ بْنِ سَهْرِيَارِي يَتَشَدِي
 وَانْدُ شَيْخِ عَبْدِ الْجَبَّارِ الْبَيْهَقَانِي يَتَشَدِي وَانْدُ أَبُو
 الْعَبَّاسِ يَتَشَدِي وَانْدُ أَحْمَدُ بْنُ حُسَيْنِ يَتَشَدِي
 وَانْدُ حَسْرَتِي نَاصِرِ الدِّينِ يَتَشَدِي وَانْدُ بِنْتِ
 خَلِيفَةِ يَتَشَدِي وَانْدُ آكِي اسْنَادِي وَارْدِي بِرُوسِي
 دَعْوَتِ اسْنَادِي وَبِرُوسِي خَلُوعِ اسْنَادِي نَسَبِ
 دَعْوَاتِي أَوْلِيهِ كَيْمَةُ بِنَدِي كَيْمَةُ يَتَشَدِي
 تَا خَلِيفَةِ مُنْتَقِرِ أَمَانَتِ خَلُوعِ أَوْلِيهِ كَيْمَةُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ
 عَلِيِّ كَرِيمٍ اللَّهُ وَجْرَهُ بِبُرْدِي كُورْدِي كَيْمَةُ لِيَا سَيِّدِي فَتَوَاتُ أَكَا
 كَيْمَةُ دِي وَاجازَتِي وَرَدِي جُونُ كَنْدُزِ أَوْلِيهِ خَلْفَاءُ
 بَغْدَادِي جَعَجِ انْدِي كُورْدِي سِيرِي سَوِيلِي أَيْدِي
 نَسَبِ فَتَوَاتُ بِرُوسِي اسْنَادِي أَيْمِ يَا شَاهٍ وَوَلَايَتِ عَلَيْهِ
 أَيْمِ أَيْتَدُ لِرِ خَلْفَاءُ كَيْمَةُ تَضِي عَلَيْهِ وَارْدِي وَانْدُ بِنْدُ تَبَانُ
 مَرْبِي بِلَدِي وَبِنْدُ أَوْسْتِي قُوْدِي كَيْمَةُ مَرْبَانْدُ كَيْمَةُ قُوْدِي
 وَكَنْدُ كَلْبُورِي كُورْدِي بِنْدُ فَتَوَاتُ يَا أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ قِيُوْرُ
 وَكَرَّ حَيَا نَا بِنْدُ تَبَانُ بِرَّهْمَانُ طَرِيْقِي كَيْمَةُ قُوْدِي حَسْرَتِي
 نَسَبِ بِرُوسِي أَوْلَادِي بِرُوسِي كَيْمَةُ كَيْدُكَ وَفَتَوَاتُ بِلَدُكَ
 وَبِنْدِي اسْتَنْتِي قُوْدِي وَغَا زِ حَاجَتِي دِلْدُكَ وَحَضْرَتِ
 اسْتَانِي بِحَقِّ عَلِيِّ كَرِيمٍ اللَّهُ وَجْرَهُ بِغَلْدِي وَجُونُ كُورْدِي
 كُورْدِي كَيْمَةُ بِنْدُ فَتَوَاتُ أَجَلْدِي وَمُنْتَقِرِ خَلِيفَةِ كَيْدِي

و نسبت تا امیر المؤمنین علی ایدی و توکسوی تحقیقه
یکی اولادی و نوخبر مشهور اولاده و بغداد
دین شیخ رقاعه یتدی و خلیفه کیدی و تبریز کلاه
ولیاست فتوح شیخ محمد الدین مواغیه کیدی و
اندک شیخ محمود علی بن جعفر بن عبد الواحد الطبری
یتدی و اندک شیخ امیر اعظم یتدی و اندک شیخ
و بس بن قتلغه یتدی و اندک پهلوان محمود
پریار و لیه یتدی و اندک میر کشید نصیب یتدی
و اندک آکا یار شرکه فتوح یولنی دُرست یوزیه و
دخی بلکل که فتوح دُرست در فله و هر هر فک
معنی وارد در اوله فنا دندند تا فانی اولیجه
ملک بقایه یتشمس انجی فتوح توبه ایتمکدی اجنچی
حرف فتوح پیرنه و فالتکدی در دخی فتوح کند
بمحو یولند سبیل ایتمکدی و صاحب فتوح کرکله
که شریعت استوار اوله و حقیقتد خبردار اوله
اول نسبه که کند ینر و اکور خلیفه دخی انی روا
کوره و صلی الله علی سیدنا محمد و آله اجمعین تع
الکتاب الفتوة الحسن توفیق عن ید سید حسن
بن سید قاسم عقی عنهما و عن اقربایرهما و عن
احبابهما من الشهور صف المظفر سنه دوا نازک
خامه کیرب باشندک صاحبی غایتبده او زاده خامه قاشدرینا برقر
اید

ایله حکم بغلیب باشند خیر زمه اصلد بپر کسینه باشند او دره حتی
قلاری تو بغه باشند خیر دوره قشارینه دکر مد بن یا یقیه و باقی
قلان قشار بن تراش اندر باذن الله تعالی ارتوح نازک کور صیه
تصدعک قولاغنه یدی کره او قیه نسیم الله الرحمن الرحیم
افغیردین الله یتغون و اسلم من فی السموات و الارض
طوعا و کرها و الله یرحون قل انما بالذکر و ما انزل الینا
و ما انزل الی ابراهیم و اسمعیل و اسحاق و یعقوب و الاسباط
و ما اوتی موسی و عیسی و النبیون من ربهم لانیقین بین
احد منهم و نحن لکم مسلمون و من یتبع غیر الاسلام دینا فلن
یقبل منه و یتوفی الاخرة من الخاسرین و الله فقیر اولان
کسینه نیه مشغول اولمق کرک بر مقدار و سعت بولله
لجوب بود عایه مشغول اولمق کرک اللهم انی استلک عملا
بارا و رزق اوار و عیثا قارا بر حمتک یا ارحم الراحمین
بواصغر زحمتنه بوندن او زک علاج اولمز بر که نکد بواسر
زحمتی اولب دو بر نده نمه لرا اولب صار فیه علاج بودر که
حاشا خنر بر او دین الب بر وصله یکی پانبوغه او دل الجندک
اولان زهر من ایچی بکولکله اول پنبوغی قورده یتلغی
صا و لنی اندن اول پانبوغی حاج اولو بوند دُرست پاره ایلیم
اندن زحمتی اولان بر پاره سن بر کون ایچی پاره سن ایچی کون
لجور اید ب استغسه سنه دوسی ویره لکن حکم باشندن استغسه
اسباب اید دوته تا کم دونوی بیانه کتمیه انشاء الله تعالی و صبح بخور

چنانچه در حدیث آمده است که هر که در روز قیامت
 ایستاده احتیاج اولیاء اولیة الله لقرقر و یس و دونه ایستاده باشد
 کور میاید بعنایة الله بکامی و در روز قیامت هر لیون آهن پدید
 دانه مصطکی آهن لیون پدید آمده دانه سن مصطکی بی آهن
 صوفه سن اوده کومه سن تا که پشته بشد و کنی وقت چقرم سن
 آکی پاره این سن در زه دورته سن شفا بوله سن بیانند
 ایتمه رحنفیه دن جواب نه و هر چه در جمع نماز پنج قلمی کر کردی
 الجواب اولاً آکی رکعت تحت المسجد اندن صکره درت رکعت
 سنت جمع اندن صکره آکی رکعت جمع فرضی اندن صکره درت
 رکعت آخر ظهر اندن صکره درت رکعت جمع سنت اندن صکره
 آکی رکعت دانی قلمی کر کردی سنت جمع کتبه ابو سعود افندی
 اگر آهوی بوسند اگر کنی و اگر قوبن بوسند و اگر غیر بیدن باغی
 بود هر چه اولتر که اولان از ایکن آلدن بیفقدن سردن و در سینه
 او ستنه بر مقدار کبک و بر مقدار طوز و بر مقدار چبک
 دو کولش شب او چونی بریره قرشدن بآله سک و بچغنی
 بچغنه بر یانن بر یانن قشده سک و ذره سک او کون و
 او کجه اوله خالد دور آرتن سی براغاجک او ستنه آهن سک
 و اگر دی در مایله اول کتبی و او ستنه اولان آتکر بی قزی بی سک
 تمز لیه سک و کنه کبکیده و طوز له و شب آید اید سک و آرتن
 سی یینه قزی سک و بالجد آهن کونه دک آهن کوه کبکیده سک
 و آهن کونده قزی سک صکره آهن یوم ده نک اغنی بر آرتن
 زنتن بی قرشدن تمام حل اید بینه سور سک و آرتن
 اگر در ی بویک اولتره ایکن آرتن بی سک
 و با حرم

و آنچه در حدیث آمده است که هر که در روز قیامت
 ایستاده احتیاج اولیاء اولیة الله لقرقر و یس و دونه ایستاده باشد
 کور میاید بعنایة الله بکامی و در روز قیامت هر لیون آهن پدید
 دانه مصطکی آهن لیون پدید آمده دانه سن مصطکی بی آهن
 صوفه سن اوده کومه سن تا که پشته بشد و کنی وقت چقرم سن
 آکی پاره این سن در زه دورته سن شفا بوله سن بیانند
 ایتمه رحنفیه دن جواب نه و هر چه در جمع نماز پنج قلمی کر کردی
 الجواب اولاً آکی رکعت تحت المسجد اندن صکره درت رکعت
 سنت جمع اندن صکره آکی رکعت جمع فرضی اندن صکره درت
 رکعت آخر ظهر اندن صکره درت رکعت جمع سنت اندن صکره
 آکی رکعت دانی قلمی کر کردی سنت جمع کتبه ابو سعود افندی
 اگر آهوی بوسند اگر کنی و اگر قوبن بوسند و اگر غیر بیدن باغی
 بود هر چه اولتر که اولان از ایکن آلدن بیفقدن سردن و در سینه
 او ستنه بر مقدار کبک و بر مقدار طوز و بر مقدار چبک
 دو کولش شب او چونی بریره قرشدن بآله سک و بچغنی
 بچغنه بر یانن بر یانن قشده سک و ذره سک او کون و
 او کجه اوله خالد دور آرتن سی براغاجک او ستنه آهن سک
 و اگر دی در مایله اول کتبی و او ستنه اولان آتکر بی قزی بی سک
 تمز لیه سک و کنه کبکیده و طوز له و شب آید اید سک و آرتن
 سی یینه قزی سک و بالجد آهن کونه دک آهن کوه کبکیده سک
 و آهن کونده قزی سک صکره آهن یوم ده نک اغنی بر آرتن
 زنتن بی قرشدن تمام حل اید بینه سور سک و آرتن
 اگر در ی بویک اولتره ایکن آرتن بی سک
 و با حرم

SONUÇ

Türk İslâm Tarihinin ve kültürünün önemli eserlerinden olan fütüvvetnameler, yazıldığı dönemlerin fikrî düşünceleri ve sosyal hayatları hakkında bilgiler veren eserlerdir. Bu yüzden geçmişini bilmek ve geleceğinin inşâ etmek isteyen bizler için fütüvvetnameler başvurulması ve kendisinden istifade edilmesi gereken tarih kaynakları arasında gelmektedir. Şüphesiz konuyla ilgili tüm tarihi vesikalar ve belgeler, belli bir sistematik içersinde incelenirse, onları inceleyen araştırmacılar için ve incelenen konular için geniş bir ufuk ve pencere açacaktır. İşte bu düşüncelerle incelenen ve yazılan bu çalışmamızda görüldüğü üzere, fütüvvet geleneği tarihimizde önemli bir yer tutan, sosyolojik, teolojik ve ekonomik bir kavram ve kurum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Daha sonraları Ahilik olarak da adlandırılan ve devam ettirilen bu gelenek, özellikle Osmanlı sosyal hayatında insanların hem günlük hem de dini hayatlarını şekillendirmede önemli bir rol oynamakta idi. Bu yüzden fütüvvet, temel olarak tasavvufî düşünceye dayanan, fakat iktisadî teşekkülleri de içine alması, ekonomi ve sanat erbabını teşkilatlandırması, onların düşünce hayatlarını şekillendirmesi, hareketlerine yön vermesi sebebiyle de hem ekonomik ve hem de sosya-kültürel hüviyetler taşıyan bir terim olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu kadar geniş bir yelpazesi olan bir konuyu, takdir edilir ki bu küçük tez çalışmasında detaylı ve yeterli olarak ele almamız mümkün olmamaktadır. Ancak bu tez çalışmamızda, önsözümüzde de belirttiğimiz üzere, fütüvvet erbabının adab ve erkanını, fütüvvet şartlarını mensur, kısmen de olsa manzum eserler olarak anlatan eserler olan fütüvvetnamelerin genelde kısa bir tanıtımın yapılmasının yanında özelde Radavî'ye ait olan *Hâzâ Kitabu Fütüvvetname* adlı eserin şimdilik bilebildiğimiz en eski el yazmasını yayınlamış ve Türkçe transkripsiyonunu yapmış bulunmaktayız. Tabi ki bu çalışmanın daha da genişletilerek daha detaylı olarak incelenmeye ihtiyacı vardır.

Fütüvvetnameler içersinde en çok kopyası olan ve en çok tashihi yapılan eserlerin en başında gelen Radavî Fütüvvetnamesidir. Bu da bu eserin, diğer fütüvvetnameler için ve fütüvvet geleneği için bir kaynak ve başvuru kitabı olduğunu göstermesi bakımından yeterlidir. Bu eserin bu kadar önemli olması ve bizim de bu eserin en eski el yazmasına

ulaşmış olmamız, umuyoruz ki bu konuda çalışma yapanlara ve yapacaklara ufak da olsa bir katkı yapar.

İşte tarihimizde önemli bir yere sahip olan ve tarihin o dönemini şekillendiren fütüvvet ve ahilik kavramını ve onların yazılı eserleri olan fütüvvetnameleri bilmeden tarihin o dönemine bakmak, kanaatimizce tarihe eksik ve dar bir bakış açısıyla bakmak olacaktır. Bu yüzden geçmişini bilmeyen milletlerin geleceği olmaz sözü, bizim için bir şiar olmalıdır.

BİBLİYOGRAFYA

- Anadol, Cemal, *Türk İslâm Medeniyetinde Ahilik Kültürü ve Fütüvvetnâmeler*, Kültür Bakanlığı Halk Kültürünü Araştırma Dairesi Yayınları:150, Gelenek-Görenek ve İnançlar Dizisi:10, Ankara 1991.
- *Ansiklopedik Büyük İslam İlmihali*, Redaksiyon ve Basıma Hazırlayanlar: Ahmet Debbaoğlu- İsmail Kara, Dergâh Yayınları 1980.
- Baltacı, Dr. Câhid, *Tasavvuf Lûgati*, Elif Neşriyat, İstanbul 1981, 1. Baskı.
- Bayram, Doç. Dr. Mikâil, *Ahi Evren ve Ahi Teşkilâtı'nın Kuruluşu*, Konya 1991.
- Çağatay, Neşet, *Bir Türk Kurumu Olan Ahilik*, Ankara 1974.
- Çağatay, Neşet, *Fütüvvetnâmeler Nedir, Niçin Düzenlenmişlerdir?* VIII. Türk Tarih Kongresi, C.II'den ayrı basım Ankara 1981.
- Debbaoğlu, Ahmet, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, C. III, İstanbul 1979.
- Gölpınarlı, Abdülbaki, *İslâm ve Türk İllerinde Fütüvvet Teşkilatı ve Kaynakları*, İstanbul Ünivertesesi İktisat Fakültesi Mecmuası, C. XI. N.1-4, İstanbul, Ekim 1949- Temmuz 1950.
- Hamidullah, Prof. Dr. Muhammed, *Aziz Kur'an*, Beyan Yayınları, İstanbul 2000.
- *İslâm Tarihi Ansiklopedisi*, Türkiye Gazetesi Yayınları.
- Köksal, M.Âsım, *İslâm Tarihi*, 1.cilt, İstanbul 2004.
- Torun, Doç. Dr. Ali, *Türk Edebiyatında Türkçe Fütüvvet-nâmeler*, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1998.